

**ZAKŁADY TŁUSZCZOWE
„KRUSZWICA” S.A.
KRUSZWICA, UL. NIEPODLEGŁOŚCI 42**

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY 2013**

**WRAZ
Z OPINIĄ BIEGŁEGO REWIDENTA
I
RAPORTEM Z BADANIA**

SPIS TREŚCI

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA.....	3
RAPORT Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPÓŁKI ZAKŁADY TŁUSZCZOWE „KRUSZWICA” S.A. ZA ROK OBROTOWY 2013	5
I. INFORMACJE OGÓLNE	5
1. Dane identyfikujące badaną Spółkę	5
2. Informacje o sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy	7
3. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie.....	7
4. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Spółki	8
II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA SPÓŁKI.....	9
III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE	10
1. Ocena systemu rachunkowości.....	10
2. Informacje na temat badanego sprawozdania finansowego	10
3. Informacje o wybranych istotnych pozycjach sprawozdania finansowego	11
4. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Spółki	12
IV. UWAGI KOŃCOWE.....	13

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPÓŁKI ZAKŁADY
TŁUSZCZOWE „KRUSZWICA” S.A. ZA ROK OBROTOWY 2013**

1. Sprawozdanie z sytuacji finansowej
2. Sprawozdanie z całkowitych dochodów
3. Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym
4. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych
5. Informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości oraz inne informacje objaśniające

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI ZAKŁADY
TŁUSZCZOWE „KRUSZWICA” S.A. ZA ROK OBROTOWY 2013**

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Do Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Spółki Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica”

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Spółki Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. z siedzibą w Kruszwicy przy ulicy Niepodległości 42, na które składają się sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2013 roku, sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku oraz informacje dodatkowe, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające.

Za sporządzenie zgodnego z obowiązującymi przepisami sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności odpowiedzialny jest Zarząd Spółki.

Zarząd Spółki oraz członkowie jej Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności spełniały wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o rachunkowości”.

Naszym zadaniem było zbadanie i wyrażenie opinii o zgodności sprawozdania finansowego z przyjętymi przez Spółkę zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy przedstawia ono rzetelnie i jasno, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Spółki oraz o prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Badanie sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

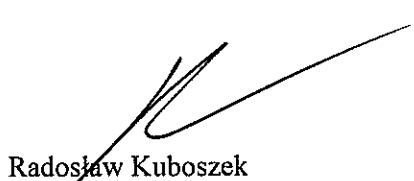
- rozdziału 7 ustawy o rachunkowości,
- krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce.

Badanie sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność pozwalającą na wyrażenie opinii o sprawozdaniu. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie poprawności zastosowanych przez Spółkę zasad (polityki) rachunkowości i znaczących szacunków, sprawdzenie – w przeważającej mierze w sposób wyrywkowy – dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają liczby i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę sprawozdania finansowego. Uważamy, że badanie dostarczyło wystarczającej podstawy do wyrażenia opinii.

Naszym zdaniem zbadane sprawozdanie finansowe we wszystkich istotnych aspektach:

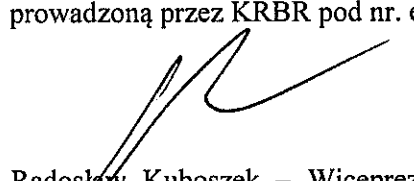
- przedstawia rzetelnie i jasno informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej Spółki na dzień 31 grudnia 2013 roku, jak też jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku,
- zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, a w zakresie nieuregulowanym w tych standardach – stosownie do wymogów ustawy o rachunkowości i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu Spółki.

Sprawozdanie z działalności Spółki za rok obrotowy 2013 jest kompletne w rozumieniu art. 49 ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r., poz. 133), a zawarte w nim informacje, pochodzące ze zbadanego sprawozdania finansowego, są z nim zgodne.

Radosław Kuboszek
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewidencyjny 90029

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Radosław Kuboszek – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 10 marca 2014 roku

**RAPORT Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
SPÓŁKI ZAKŁADY TŁUSZCZOWE „KRUSZWICA” S.A.
ZA ROK OBROTOWY 2013**

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Dane identyfikujące badaną Spółkę

Spółka działa pod firmą Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. Siedzibą Spółki jest Kruszwica, ul. Niepodległości 42.

Spółka prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej, zawiązanej aktem notarialnym w dniu 15 grudnia 1995 roku przed notariuszem Pawłem Błaszczakiem w Kancelarii w Warszawie przy ul. Długiej 31 (Repertorium A Nr 20308/95). Spółka została zarejestrowana w rejestrze handlowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy VIII Wydział Gospodarczy-Rejestrowy w Bydgoszczy, w dziale B pod numerem 3698. Aktualnie Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy XIII Wydział Gospodarczy Rejestrowy w Bydgoszczy pod numerem KRS 0000019414.

Spółka posiada numer identyfikacji podatkowej NIP: 556-080-06-78 nadany przez Urząd Skarbowy w Inowrocławiu w dniu 30 grudnia 1995 roku.

Urząd Statystyczny nadał Spółce w dniu 8 stycznia 2001 roku REGON o numerze: 091279630.

Spółka działa na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Według statutu Spółki przedmiotem jej działalności jest:

- produkcja olejów i pozostałych tłuszczów płynnych (PKD 10.41.Z),
- produkcja margaryny i podobnych tłuszczów jadalnych (PKD 10.42.Z),
- produkcja komponentów paszowych - śruty rzepakowej, sojowej, szlamu pohydratacyjnego i innych substancji powstających w procesie przerobu surowców roślinnych (PKD 10.41.Z),
- produkcja lecytyny (PKD 10.41.Z),
- produkcja kwasów tłuszczowych i destylatów podezdoryzacyjnych (PKD 10.41.Z),
- produkcja biokomponentów do paliw (PKD 20.59.Z),
- produkcja surowej gliceryny (PKD 20.41.Z),
- produkcja przypraw (PKD 10.84.Z),
- sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt (PKD 46.21.Z),
- sprzedaż hurtowa olejów i tłuszczów jadalnych (PKD 46.33.Z),
- sprzedaż detaliczna pozostałej żywności prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach (PKD 47.29.Z),
- sprzedaż hurtowa biokomponentów do paliw (PKD 46.90.Z),
- sprzedaż hurtowa gliceryny (PKD 46.90.Z),
- sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt domowych prowadzonej w wyspecjalizowanych sklepach (PKD 47.76.Z),
- sprzedaż hurtowa śruty rzepakowej, sojowej i słonecznikowej (PKD 46.90.Z),
- sprzedaż detaliczna śruty rzepakowej, sojowej i słonecznikowej (PKD 47.99.Z),
- transport drogowy towarów (PKD 49.41.Z),
- wynajem i dzierżawa pozostałych pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli (PKD 77.12.Z),
- przeładunek towarów (PKD 52.24.C),
- magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów (PKD 52.10.B),

- obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (PKD 55.20.Z),
- ochrona przeciwpożarowa (PKD 84.25.Z),
- pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania (PKD 70.22.Z),
- działalność rachunkowo - księgową (PKD 69.20.Z),
- wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi (PKD 68.20.Z),
- pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych (PKD 66.19.Z),
- badania i analizy związane z jakością żywności (PKD 71.20.A),
- pozostałe badania i analizy techniczne (PKD 71.20.B),
- produkcja pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej niesklasyfikowana (PKD 10.89.Z),
- produkcja opakowań z tworzyw sztucznych (PKD 22.22.Z),
- wytwarzane i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (PKD 35.30.Z),
- konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli (PKD 45.20.Z),
- badanie rynku i opinii publicznej (PKD 73.20.Z),
- działalność pozostałych agencji transportowych (PKD 52.29.C),
- działalność usługowa wspomagająca transport lądowy (PKD 52.21.Z),
- przeładunek towarów w portach morskich (PKD 52.24.A),
- wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych, gdzie indziej niesklasyfikowane (PKD 77.39.Z),
- sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet (PKD 47.91.Z),
- pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami (PKD 47.99.Z),
- pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowana (PKD 82.99.Z).

W badanym okresie Spółka prowadziła działalność głównie w zakresie:

- skupu i przetwórstwa nasion roślin oleistych,
- produkcji rafinowanych olejów i tłuszczów oraz margaryn i podobnych tłuszczów jadalnych,
- działalności handlowej (eksport i import) w zakresie przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki,
- produktów ubocznych przetwarzanych nasion i pozostałych surowców, artykułów spożywczych.

Kapitał zakładowy Spółki według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 171.942 tys. zł i dzielił się na 22.986.949 akcji o wartości nominalnej 7,48 zł każda.

Według stanu na dzień 20 czerwca 2013 roku (data ostatniego Zgromadzenia Akcjonariuszy) wśród akcjonariuszy Spółki znajdowali się:

– Koninklijke Bunge B.V. z siedzibą w Rotterdamie, Holandia	– 64,22% akcji,
– Windstorm Trading & Investments Limited	– 25,26% akcji,
– pozostali akcjonariusze	– 10,52% akcji.

W roku obrotowym nie wystąpiły zmiany w kapitale zakładowym Spółki.

W badanym okresie nie wystąpiły zmiany w strukturze własności kapitału zakładowego Spółki.

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie nastąpiły żadne zmiany w kapitale zakładowym Spółki.

Kapitał własny Spółki według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 735.031 tys. zł.

Rokiem obrotowym Spółki jest rok kalendarzowy.

Jako podmioty powiązane Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. traktuje spółki należące do Grupy Kapitałowej Bunge, w tym spółkę zależną ZPT Elmilk Sp. z o.o., Mauresa Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością SKA, Mauresa Sp z o.o., a także pozostałe jednostki powiązane: spółkę Wodno-Ściekową Kruszwica oraz spółkę Akpol Spedycja Międzynarodowa Sp. z o.o. (osobowo powiązana ze Spółką, poprzez żonę jednego z Członków Rady Nadzorczej Spółki, która jest większościowym wspólnikiem Akpol Sp. z o.o.).

W skład Zarządu Spółki na dzień wydania opinii wchodził:

– Wojciech Jachimczyk	– Prezes Zarządu,
– Wojciech Bauman	– Członek Zarządu,
– Marcin Brodowski	– Członek Zarządu,
– Jacek Michalak	– Członek Zarządu,
– Piotr Piotrowski	– Członek Zarządu,
– Dariusz Szymański	– Członek Zarządu,
– Tomasz Wika	– Członek Zarządu.

W badanym okresie oraz do dnia wydania opinii nie wystąpiły zmiany w składzie Zarządu Spółki.

2. Informacje o sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy

Działalność Spółki w 2012 roku zamknęła się zyskiem netto w wysokości 4.848 tys. zł. Sprawozdanie finansowe Spółki za rok obrotowy 2012 podlegało badaniu przez biegłego rewidenta. Badanie zostało przeprowadzone przez podmiot uprawniony Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. Biegły rewident w dniu 7 marca 2013 roku wydał o tym sprawozdaniu opinię bez zastrzeżeń.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zatwierdzające sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2012 odbyło się w dniu 20 czerwca 2013 roku. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy postanowiło o następującym podziale zysku netto za rok 2012:

– dywidendy dla akcjonariuszy	– 2.529 tys. zł,
– kapitał rezerwowy	– 2.319 tys. zł.

Sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2012 zostało złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 1 sierpnia 2013 roku.

3. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie

Badanie sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone na podstawie umowy z dnia 4 października 2013 roku, zawartej pomiędzy Spółką Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. a firmą Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie, al. Jana Pawła II 19, wpisaną na prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 73. W imieniu podmiotu uprawnionego badanie sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone pod nadzorem kluczowego biegłego rewidenta Radosław Kuboszka (nr ewidencyjny 90029) w siedzibie Spółki w dniach od 14 do 18 października 2013 roku, od 7 do 24 stycznia 2014 roku oraz poza siedzibą Spółki do dnia wydania niniejszej opinii.

Wyboru podmiotu uprawnionego dokonała Rada Nadzorcza uchwałą z dnia 10 kwietnia 2013 roku na podstawie upoważnienia zawartego w par. 16 pkt. 2 pkt. 14 statutu Spółki.

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident Radosław Kuboszek potwierdzają, iż są uprawnieni do badania sprawozdań finansowych oraz iż spełniają warunki określone w art. 56 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r. nr 77, poz. 649 z późniejszymi zmianami) do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o sprawozdaniu finansowym Spółki Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A.

4. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Spółki

Nie wystąpiły ograniczenia zakresu naszego badania.

Podmiotowi uprawnionemu i kluczowemu biegłemu rewidentowi w trakcie badania udostępniono wszystkie żądane dokumenty i dane, jak również udzielono wyczerpujących informacji i wyjaśnień, co między innymi zostało potwierdzone pisemnym oświadczeniem Zarządu Spółki z dnia 10 marca 2014 roku.

II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA SPÓŁKI

Poniżej zaprezentowane są podstawowe wielkości ze sprawozdania z całkowitych dochodów oraz wskaźniki finansowe opisujące wynik finansowy Spółki, jej sytuację finansową i majątkową w porównaniu do analogicznych wielkości za lata ubiegłe.

<u>Podstawowe wielkości ze sprawozdania</u> <u>z całkowitych dochodów (w tys. zł)</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Przychody ze sprzedaży	2.590.008	2.694.361	2.331.918
Koszty działalności operacyjnej	(2.441.028)	(2.667.495)	(2.280.900)
Pozostałe przychody operacyjne	5.525	15.889	17.002
Pozostałe koszty operacyjne	(8.400)	(6.701)	(10.944)
Przychody finansowe	417	386	904
Koszty finansowe	(14.652)	(29.490)	(19.635)
Podatek dochodowy	(26.233)	(2.102)	(8.374)
Zysk (strata) netto	105.637	4.848	29.971
Całkowity dochód ogółem	109.664	(1.860)	33.660

<u>Wskaźniki rentowności</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>
– rentowność sprzedaży	5,6%	1,3%	2,4%
– rentowność sprzedaży netto	4,1%	0,2%	1,3%
– rentowność netto kapitału własnego	16,8%	0,8%	4,8%

<u>Wskaźniki efektywności</u>			
– wskaźnik rotacji majątku	2,46	2,30	1,78
– wskaźnik rotacji należności w dniach	23	27	26
– wskaźnik rotacji zobowiązań w dniach	18	18	21
– wskaźnik rotacji zapasów w dniach	75	74	88

<u>Płynność/Kapitał obrotowy netto</u>			
– stopa zadłużenia	30%	46%	50%
– stopień pokrycia majątku kapitałem własnym	70%	54%	50%
– kapitał obrotowy netto (w tys. zł)	353	236	231
– wskaźnik płynności	2,13	1,44	1,36
– wskaźnik podwyższonej płynności	0,52	0,48	0,44

Analiza powyższych wielkości i wskaźników wskazuje na wystąpienie w roku 2013 następujących tendencji:

- wzrost wskaźników rentowności,
- wzrost wskaźnika rotacji majątku oraz wskaźnika rotacji zapasów w dniach,
- spadek wskaźnika rotacji należności w dniach,
- spadek stopy zadłużenia,
- wzrost stopnia pokrycia majątku kapitałem własnym,
- wzrost kapitału obrotowego,
- wzrost wskaźnika płynności,
- wzrost wskaźnika podwyższonej płynności.

III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

1. Ocena systemu rachunkowości

Spółka posiada dokumentację wymaganą przepisami art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o rachunkowości”, w szczególności dotyczącą: określenia roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych, metod wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego, sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, systemu ochrony danych i ich zbiorów. Dokumentacja polityki rachunkowości została opracowana zgodnie z ustawą o rachunkowości, a w zakresie wyceny aktywów i pasywów oraz prezentacji sprawozdania finansowego zgodnie z wymogami MSSF i przyjęta do stosowania od dnia 1 stycznia 2005 roku. Podstawowe zasady wyceny aktywów i pasywów oraz pomiaru wyniku finansowego zostały przedstawione w dodatkowych informacjach objaśniających.

Zasady rachunkowości, których Spółka ma możliwość wyboru na podstawie MSSF, zostały wybrane w sposób pozwalający na poprawne odzwierciedlenie specyfiki działalności Spółki, jej sytuacji finansowej oraz uzyskiwanych wyników finansowych. Zasady te były stosowane w sposób ciągły i nie uległy one zmianie w stosunku do zasad stosowanych do prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzenia sprawozdania finansowego w roku poprzednim.

W Spółce stosowany jest komputerowy system ewidencji księgowej MOVEX – wersja 12.5, w którym dokonywane są księgowania wszystkich zdarzeń gospodarczych. Wyliczenia płac i obciążeń z tym związanych prowadzone są w systemie Teta, a także w części zostały zlecone zewnętrznej firmie Calan & Associates Sp. z o.o. System MOVEX oraz pozostałe systemy posiadają zabezpieczenia hasłowe przed dostępem osób nieuprawnionych oraz funkcyjne ograniczenia dostępu. Opis systemu informatycznego spełnia wymogi art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c) ustawy o rachunkowości.

Bilans otwarcia wynika z zatwierdzonego sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy i został on prawidłowo wprowadzony do ksiąg rachunkowych badanego okresu.

W części przez nas zbadanej udokumentowanie operacji gospodarczych, księgi rachunkowe oraz powiązanie zapisów księgowych z dokumentami i sprawozdaniem finansowym spełniają wymogi rozdziału 2 ustawy o rachunkowości.

Księgi rachunkowe, dowody księgowe, dokumentacja przyjętego sposobu prowadzenia rachunkowości oraz zatwierdzone sprawozdania finansowe Spółki są przechowywane zgodnie z rozdziałem 8 ustawy o rachunkowości.

Spółka przeprowadziła inwentaryzację aktywów i pasywów w zakresie oraz w terminach i z częstotliwością wymaganą przez ustawę o rachunkowości. Różnice inwentaryzacyjne ujęto i rozliczono w księgach badanego okresu.

2. Informacje na temat badanego sprawozdania finansowego

Badane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na dzień 31 grudnia 2013 roku i obejmuje:

- sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2013 roku, które po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 1.052.373 tys. zł,
- sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku wykazujące zysk netto w kwocie 105.637 tys. zł oraz całkowity dochód ogółem w kwocie 109.664 tys. zł,

- sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 107.135 tys. zł,
- sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku wykazujące zmniejszenie stanu środków pieniężnych o kwotę 1.075 tys. zł,
- informacje dodatkowe, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające.

Struktura aktywów i pasywów oraz pozycji kształtujących wynik finansowy została przedstawiona w sprawozdaniu finansowym.

3. Informacje o wybranych istotnych pozycjach sprawozdania finansowego

Rzeczowe aktywa trwałe

Na pozycję rzeczowych aktywów trwałych w Spółce składają się:

- środki trwałe w kwocie 231.531 tys. zł,
- środki trwałe w budowie w kwocie 10.929 tys. zł,
- zaliczki na środki trwałe w budowie w kwocie 160 tys. zł.

Informacje dodatkowe prawidłowo opisują zmiany stanu środków trwałych oraz środków trwałych w budowie, łącznie z ujawnieniem ewentualnych odpisów aktualizujących powyższe składniki majątkowe.

Inwestycje długoterminowe

Do pozycji inwestycji długoterminowych w Spółce zaliczono:

- udziały i akcje w podmiotach podporządkowanych w kwocie 33.548 tys. zł,
- udzielone pożyczki w kwocie 163 tys. zł.

Informacje dodatkowe prawidłowo opisują zmiany inwestycji w trakcie roku obrotowego.

Struktura zapasów

Struktura zapasów została prawidłowo przedstawiona w informacji objaśniającej tę pozycję sprawozdania z sytuacji finansowej.

Struktura należności

Struktura wiekowa należności handlowych została prawidłowo przedstawiona w informacji objaśniającej tę pozycję sprawozdania z sytuacji finansowej. W zbadanej przez nas próbie należności przedawnione lub umorzone nie wystąpiły.

Zobowiązania

Struktura czasowa i rodzajowa zobowiązań według okresu spłaty została prawidłowo przedstawiona w informacji objaśniającej tę pozycję sprawozdania z sytuacji finansowej.

Największe wartości wśród zobowiązań Spółki stanowią:

- kredyty i pożyczki krótkoterminowe w kwocie 155.541 tys. zł,
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług w kwocie 112.994 tys. zł.

Specyfikację zaciągniętych kredytów wraz z opisem ich zabezpieczeń ujawniono w informacjach dodatkowych. Zobowiązania przedawnione lub umorzone w zbadanej przez nas próbie nie wystąpiły.

Rozliczenia międzyokresowe i rezerwy na zobowiązania

Informacje objaśniające czynne i bierne rozliczenia międzyokresowe oraz rezerwy na zobowiązania w sposób prawidłowy opisują ich strukturę. Koszty i przychody rozliczane w czasie zakwalifikowano prawidłowo w stosunku do badanego okresu obrotowego. Rezerwy na zobowiązania ustalono w wiarygodnie oszacowanych kwotach. Pozycje ujęto kompletnie i prawidłowo w istotnych aspektach w odniesieniu do całości sprawozdania finansowego.

4. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Spółki

Spółka potwierdziła zasadność zastosowania zasady kontynuacji działalności przy sporządzaniu sprawozdania finansowego. Zasady wyceny aktywów i pasywów, pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego zostały prawidłowo i kompletnie opisane w informacjach objaśniających.

Dla poszczególnych aktywów wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przedstawiono możliwość dysponowania nimi z uwagi na zabezpieczenia poczynione na rzecz wierzycieli.

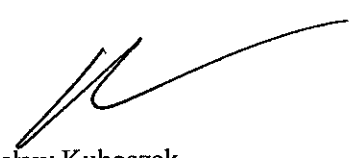
Informacje objaśniające w sposób kompletny opisują pozycje sprawozdawcze oraz jasno prezentują pozostałe informacje wymagane przez MSSF.

Zarząd sporządził i załączył do sprawozdania finansowego sprawozdanie z działalności Spółki w roku obrotowym 2013. Sprawozdanie z działalności zawiera informacje wymagane przez art. 49 ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r., poz. 133). Dokonaliśmy sprawdzenia tego sprawozdania w zakresie ujawnionych w nim informacji, których bezpośrednim źródłem jest zbadane sprawozdanie finansowe.

IV. UWAGI KOŃCOWE

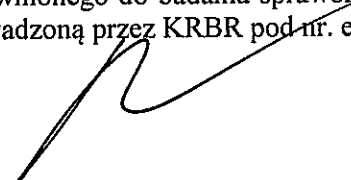
Oświadczenia Zarządu

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident otrzymali od Zarządu Spółki pisemne oświadczenie, w którym Zarząd stwierdził, iż z wyjątkiem nieterminowego złożenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2012 w Krajowym Rejestrze Sądowym, Spółka przestrzegała przepisów prawa.

Radosław Kuboszek
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewidencyjny 90029

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Radosław Kuboszek – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 10 marca 2014 roku

Szanowni Akcjonariusze

W imieniu Zarządu Zakładów Tłuszczowych „Kruszwica” S.A. mam przyjemność przedłożyć Państwu sprawozdanie finansowe Spółki za okres 12 miesięcy kończący się w dniu 31 grudnia 2013 roku.

Dla naszej branży, rok 2013 stał pod znakiem znacznych zmian na rynku rzepaku i na rynkach olejów. Pierwsza połowa roku pozostawała pod wpływem niskich plonów rzepaku w roku 2012, a co za tym idzie utrzymujących się wysokich cen nasion, przy równoczesnym spadkowym trendzie cen olejów na rynkach światowych. W takich warunkach osiągnięcie zysków na przerobie rzepaku możliwe było głównie dzięki umiejętnemu zarządzaniu ryzykiem. Spółka potrafiła sobie poradzić z taką sytuacją i pomimo nieco niższego wolumenu przerobionego rzepaku w pierwszym półroczu, zysk segmentu Produktów Masowych był wyższy w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Sytuacja uległa znaczącej poprawie w drugiej połowie roku. Po kilku latach rekordowo niskich zbiorów rzepaku w Polsce, w 2013 roku jego produkcja osiągnęła najwyższy w historii poziom, blisko 2,8 miliona ton. Rekordowe zbiory w Polsce wraz z dobrymi plonami w Europie, wpłynęły na znaczne obniżenie cen nasion rzepaku. Miało to również wpływ na dalsze obniżenie cen oleju, jednak łączny efekt tych spadków spowodował poprawę marż na przerobie rzepaku. Bezpośrednio wpłynęło to na wyniki segmentu Produktów Masowych, którego zysk operacyjny za cały rok, przy wzroście wolumenu przerobionego rzepaku o 3%, wzrósł o 30% w stosunku do roku poprzedniego.

Dla segmentu produktów spożywczych rok 2013 był szczególnie udany. Zwiększyliśmy wolumen sprzedaży produktów konsumenckich przy równoczesnym wzroście rentowności tej kategorii. W kategorii margaryn i tłuszczów profesjonalnych, pomimo niższego wolumenu i wartości sprzedaży, istotnie podnieśliśmy wielkość wypracowanego zysku. Na uwagę również zasługuje znaczny wzrost sprzedaży oleju rafinowanego luzem do poziomu 364 milionów złotych, w porównaniu do 295 milionów złotych w roku poprzednim. Wzrost ten miał pozytywny wpływ na rentowność Spółki, zwiększając łączną marżę uzyskaną na przerobie rzepaku pomimo faktu, że odbył się kosztem spadku wolumenu sprzedaży oleju surowego. Ostatecznie zysk operacyjny segmentu wzrósł o 93 miliony złotych w stosunku do roku poprzedniego, z czego jego przyrost o jedynie 20 milionów złotych wynikał z faktu poniesionych przez Spółkę w poprzednim roku jednorazowych kosztów restrukturyzacji.

Ponadto, kontynuowaliśmy działania skierowane na redukcję kosztów i podnoszenie efektywności procesów produkcyjnych, których efekty również znajdują odzwierciedlenie w końcowym wyniku finansowym Spółki.

W konsekwencji powyżej omówionych czynników, łączny zysk netto osiągnięty w 2013 roku przez Spółkę wyniósł blisko 106 milionów złotych i był o 101 milionów wyższy niż w roku ubiegłym.

W omawianym okresie kontynuowaliśmy działania w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu. Dotyczyły one zarówno bezpieczeństwa w miejscu pracy jak i szeroko rozumianej troski o środowisko naturalne i o lokalne społeczności. Realizowany program budowy kultury bezpiecznej pracy zyskał uznanie Państwowej Inspekcji Pracy, która przyznała nam tytuł „Pracodawca – organizator bezpiecznej pracy”. W zeszłym roku, nasza inicjatywa wspierania rozwoju rodzimej branży cukierniczej - „Akademia Mistrza” obchodziła swoje pięciolecie. Uhonorowaniem osiągnięć w tym obszarze było przyznanie programowi tytułu „Branżowa Osobowość Roku 2013”. Z powodzeniem kontynuowaliśmy też działania w ramach kampanii „Z Kujawskim pomagamy pszczołom”. Wszystkie te inicjatywy zostały odnotowane w raporcie Forum Odpowiedzialnego Biznesu - „Odpowiedzialny biznes w Polsce 2013. Dobre praktyki”.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2013 roku współpracowaliśmy z lokalnymi organizacjami, wspieraliśmy aktywność ruchową wśród najmłodszych poprzez finansowanie lokalnych klubów sportowych. Ponadto, patronujemy przygotowaniom dwójki utalentowanych wioślarzy Klubu

Wioślarskiego „Gopło” Kruszwica w drodze po olimpijski medal w 2016 roku. Inwestowaliśmy także w działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, finansując zakupy sprzętu dla lokalnych jednostek ratowniczych. Wspieraliśmy również program „Podziel się Posiłkiem” mający na celu zapobieganie niedożywieniu dzieci.

Podsumowując, 2013 był rokiem udanym dla Spółki, co znajduje swoje odzwierciedlenie w końcowym wyniku finansowym, który jest najwyższy od 2009 roku.

Tak dobrych wyników nie bylibyśmy w stanie osiągnąć bez zespołu jaki stanowią pracownicy naszej Spółki. Profesjonalizm, zaangażowanie i umiejętność pracy zespołowej naszej kadry były głównymi czynnikami które pozwoliły nam wykorzystać szanse, które stwarzał obfitujący w zmiany rok 2013.

Patrząc w przyszłość uważam, że rok 2014 będzie w znacznej mierze pod wpływem czynników kształtujących sytuację rynkową roku ubiegłego, czyli wysokie plony rzepaku i światowe trendy spadku cen olejów, co do których raczej należy oczekiwać stabilizacji, a nawet wzrostu cen, niż kontynuacji tendencji spadkowej. Decydującym czynnikiem będzie więc ponownie wielkość produkcji rzepaku w 2014 roku w Polsce i Europie.

W naszych działaniach nadal będziemy koncentrować się na budowie wartości naszych marek, oferując konsumentom znane i godne zaufania produkty, jak również dostarczając nowych, ciekawych propozycji. Będziemy dążyć do rozszerzania współpracy z czołowymi organizacjami handlowymi w zakresie produkcji olejów i margaryn pod markami własnymi odbiorców. Chcemy również umacniać pozycję Spółki jako godnego zaufania dostawcy dla przemysłu spożywczego, paszowego i biopaliwowego. Nie zapominamy także o ciągłym poszukiwaniu możliwości poprawy efektywności procesów produkcyjnych i zwrotu z zainwestowanych aktywów Spółki.

Przekazując ten raport, w imieniu własnym i całego Zarządu, chciałbym podziękować Akcjonariuszom za zaufanie jakim obdarzają nas od wielu lat oraz Radzie Nadzorczej za merytoryczną współpracę i nadzór nad działalnością naszej Spółki.

W tym miejscu chciałbym również podziękować wszystkim naszym pracownikom za ciągłe poszukiwanie możliwości rozwoju biznesu, podejmowanie wyzwań i ciężką pracę, które leżą u podstaw dotychczasowych i przyszłych sukcesów Zakładów Tłuszczowych „Kruszwica” S.A.

Prezes Zarządu

Wojciech Jachimczyk

ROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

**Zakładów Tłuszczowych
„Kruszwica” Spółka Akcyjna**

za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 roku

ZAWARTOŚĆ:

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU ZAKŁADÓW TŁUSZCZOWYCH „KRUSZWICA” SPÓŁKA AKCYJNA	3
WYBRANE DANE FINANSOWE	4
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁE WŁASNYM	7
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
INFORMACJA DODATKOWA DO ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
1. INFORMACJE OGÓLNE	9
2. PLATFORMA ZASTOSOWANYCH MSSF ORAZ STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI	10
3. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW I TOWARÓW	22
4. SEGMENTY OPERACYJNE	23
5. KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	28
6. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	28
7. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	29
8. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE	29
9. ZYSKI/(STRATY) Z TYTUŁU WYCENY NIEZREALIZOWANYCH INSTRUMENTÓW POCHODNYCH I NIEZREALIZOWANYCH RÓŻNIC KURSOWYCH	29
10. WYNIK NA SPRZEDAŻY ŚRODKÓW TRWAŁYCH I INNE KOSZTY ZWIĄZANE ZE ŚRODKAMI TRWAŁYMI ORAZ WARTOŚCIAMI NIEMATERIALNYMI	30
11. PODATEK DOCHODOWY	30
12. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	33
13. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	34
14. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE	35
15. WARTOŚĆ FIRMY	36
16. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	37
17. AKTYWA FINANSOWE	38
18. ZAPASY	39
19. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI	39
20. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	41
21. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	41
22. KAPITAŁ PODSTAWOWY	41
23. KAPITAŁY REZERWOWE	42
24. POZOSTAŁE KAPITAŁY	42
25. DYWIDENDY	43
26. KREDYTY I POŻYCZKI	43
27. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (krótkoterminowe)	44
28. ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	45
29. REZERWY	46
30. LEASING OPERACYJNY	47
31. PLANOWANE TRANSAKCJE	49
32. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	50
33. WALUTOWE INSTRUMENTY POCHODNE	56
34. TOWAROWE INSTRUMENTY POCHODNE	62
35. CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ SPÓŁKI	65
36. ZMIANA ZOBOWIĄZAŃ WARUNKOWYCH LUB AKTYWÓW WARUNKOWYCH	75
37. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ	75
38. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU	76

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU ZAKŁADÓW TŁUSZCZOWYCH „KRUSZWICA” SPÓŁKA AKCYJNA

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku (Dz. U. z 2014r. poz. 133) par. 91 ust.1 pkt 5 i 6, Zarząd Zakładów Tłuszczowych „Kruszwica” Spółka Akcyjna (dalej „Spółka”) w składzie:

Wojciech Jachimczyk	– Prezes Zarządu
Wojciech Bauman	– Członek Zarządu
Marcin Brodowski	– Członek Zarządu
Jacek Michalak	– Członek Zarządu
Piotr Piotrowski	– Członek Zarządu
Dariusz Szymański	– Członek Zarządu
Tomasz Wika	– Członek Zarządu

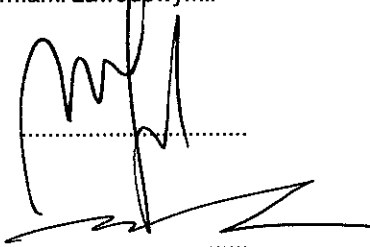
oświadczają, że:

według ich najlepszej wiedzy, roczne sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Spółki oraz jej wynik finansowy, oraz że roczne sprawozdanie z działalności Spółki zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Spółki, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka; oraz

podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego sprawozdania finansowego, został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci, dokonujący tego badania, spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

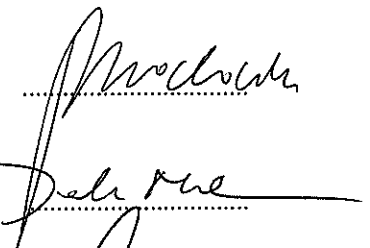
Podpisy Członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

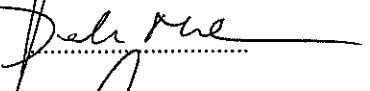

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

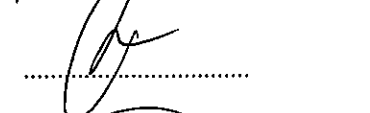
Marcin Brodowski – Członek Zarządu

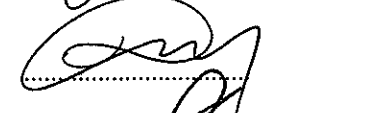
Jacek Michalak – Członek Zarządu

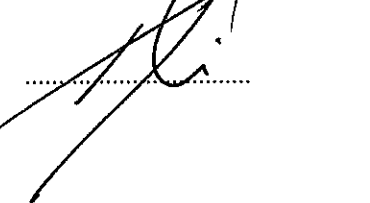
Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

WYBRANE DANE FINANSOWE

(dane prezentowane są w tysiącach złotych/Euro, z wyjątkiem danych dotyczących liczby akcji oraz zysku na jedną akcję)

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000	EUR'000	EUR'000
Przychody ze sprzedaży produktów i towarów	2 590 008	2 694 361	615 058	645 572
Zysk / (strata) operacyjny	146 105	36 054	34 696	8 639
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	131 870	6 950	31 316	1 665
Zysk / (strata) netto	105 637	4 848	25 086	1 162
Ilość akcji (w szt.)	22 986 949	22 986 949	22 986 949	22 986 949
Zysk / (strata) na jedną akcję zwykłą (w PLN/EUR)	4,60	0,21	1,09	0,05
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	239 352	115 652	56 840	27 710
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(11 542)	(25 428)	(2 741)	(6 093)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(228 885)	(115 616)	(54 354)	(27 702)
Przepływy pieniężne netto, razem	(1 075)	(25 392)	(255)	(6 084)

	Koniec okresu 31/12/2013	Koniec okresu 31/12/2012	Koniec okresu 31/12/2013	Koniec okresu 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000	EUR'000	EUR'000
Aktywa trwałe	387 232	400 545	93 372	97 976
Aktywa obrotowe	665 141	769 974	160 383	188 341
Aktywa razem	1 052 373	1 170 519	253 755	286 316
Zobowiązania długoterminowe	5 183	8 447	1 250	2 066
Zobowiązania krótkoterminowe	312 159	534 176	75 270	130 663
Kapitał własny	735 031	627 896	177 235	153 587
Kapitał podstawowy	185 076	185 076	44 627	45 271

Kursy EURO przyjęte do przeliczania "wybranych danych finansowych":

Poszczególne pozycje aktywów i pasywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej Spółki na dzień 31 grudnia 2013 oraz na dzień 31 grudnia 2012 zostały przeliczone według średniego kursu NBP, obowiązującego dla Euro w tych dniach.

Poszczególne pozycje ze sprawozdań z całkowitych dochodów, ze zmian w kapitale własnym oraz z przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną ze średnich kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca, objętego prezentowanym okresem.

Wyszczególnienie kursów walutowych użytych do przeliczenia „wybranych danych finansowych” zawieraają poniższe tabele:

	<u>Koniec okresu 31/12/2013</u>	<u>Koniec okresu 31/12/2012</u>
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	4,1472	4,0882
	<u>Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013</u>	<u>Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012</u>
Sprawozdanie z całkowitych dochodów		
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	4,2110	4,1736
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych		

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

(dane prezentowane są w tysiącach złotych, z wyjątkiem danych dotyczących liczby akcji oraz zysku na jedną akcję)

	Nota	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Przychody			
Przychody ze sprzedaży produktów	3	2 470 490	2 520 952
Przychody ze sprzedaży towarów	3	119 518	173 409
Pozostałe przychody operacyjne	6	5 525	15 889
Przychody ogółem		2 595 533	2 710 250
Koszty			
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	5	2 153 641	2 304 446
Koszty sprzedanych towarów		96 038	160 303
Koszty sprzedaży	5	164 779	156 621
Koszty ogólnego zarządu	5	42 309	51 512
(Zyski)/straty z wyceny niezrealizowanych instrumentów pochodnych oraz niezrealizowanych różnic kursowych	9	(16 081)	(18 624)
(Zyski)/straty na sprzedaży środków trwałych i inne koszty związane ze środkami trwałymi	10	342	13 237
Pozostałe koszty operacyjne	7	8 400	6 701
Koszty ogółem		2 449 428	2 674 196
Zysk/(Strata) operacyjny		146 105	36 054
Przychody finansowe	8	417	386
Koszty finansowe	8	14 652	29 490
Zysk/(Strata) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem		131 870	6 950
Podatek dochodowy		26 233	2 102
część bieżąca	11	30 858	(3 239)
część odroczonea	11	(4 625)	5 341
Zysk/(Strata) netto		105 637	4 848
Inne całkowite dochody:			
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków, w tym:			
Rachunkowość zabezpieczeń		4 384	(6 630)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów		(357)	(78)
		4 027	(6 708)
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty, w tym:		-	-
-			
Całkowite dochody ogółem		109 664	(1 860)
Podstawowy i rozwodniony zysk/(strata) na jedną akcję	12	4,60	0,21
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)		22 986 949	22 986 949

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	13	242 620	282 256
Nieruchomości inwestycyjne	14	1 020	1 087
Wartość firmy	15	83 793	83 793
Wartości niematerialne	16	23 816	27 065
Długoterminowe aktywa finansowe	17	33 711	5 224
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	11	1 378	-
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	21	894	1 120
		387 232	400 545
Aktywa obrotowe			
Zapasy	18	502 441	512 376
Należności z tytułu dostaw i usług	19	128 803	205 249
Należności z tytułu podatku dochodowego	19	-	7 466
Należności pozostałe	19	8 761	6 047
Krótkoterminowe aktywa finansowe	17	23 868	36 542
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	55	1 130
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	21	1 213	1 164
		665 141	769 974
Aktywa razem		1 052 373	1 170 519
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	22	185 076	185 076
Nadwyżka ze sprzedaży akcji	24	245 401	245 401
Kapitał rezerwowy	23	172 966	166 620
Zyski zatrzymane	24	131 588	30 799
		735 031	627 896
Zobowiązania długoterminowe			
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	11	-	2 890
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	28	4 045	3 191
Pozostałe rezerwy	29	1 138	2 366
		5 183	8 447
Zobowiązania krótkoterminowe			
Rezerwy	28	830	1 659
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	26	155 541	365 692
Zobowiązania finansowe	27	10 955	23 308
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	28	19 780	12 632
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	27	112 994	129 403
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	27	1 866	-
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	27	10 193	1 482
		312 159	534 176
Pasywa razem		1 052 373	1 170 519

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji	Kapitał rezerwowy	Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Zyski zatrzymane	Razem kapitały własne
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Kapitał własny na dzień 1/1/2012	185 076	245 401	161 768	4 116	55 922	652 283
Całkowite dochody netto za okres	-	-	-	(6 708)	4 848	(1 860)
Wyplacona dywidenda	-	-	-	-	(22 527)	(22 527)
Przeznaczenie zysku na pozostały kapitał rezerwowy	-	-	7 444	-	(7 444)	-
Kapitał własny na dzień 31/12/2012	185 076	245 401	169 212	(2 592)	30 799	627 896
Kapitał własny na dzień 1/1/2013	185 076	245 401	169 212	(2 592)	30 799	627 896
Całkowite dochody netto za okres	-	-	-	4 027	105 637	109 664
Wyplacona dywidenda	-	-	-	-	(2 529)	(2 529)
Przeznaczenie zysku na pozostały kapitał rezerwowy	-	-	2 319	-	(2 319)	-
Kapitał własny na dzień 31/12/2013	185 076	245 401	171 531	1 435	131 588	735 031

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk/(Strata) netto	105 637	4 848
Korekty razem	133 715	110 804
Amortyzacja	38 592	40 484
Zyski/straty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	4 691	(64 288)
Odsetki	16 219	29 453
Zyski/strata na sprzedaży lub likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	342	12 328
Zmiana stanu rezerw	(1 204)	(1 352)
Zmiana stanu zapasów	9 934	77 752
Zmiana stanu należności	73 732	36 786
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	(13 476)	(10 078)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	177	42
Podatek dochodowy naliczony	26 234	2 102
Podatek dochodowy zapłacony	(21 526)	(12 425)
Pozostałe korekty	-	-
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	239 352	115 652
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	22	5 845
Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(11 556)	(25 510)
Odsetki	-	-
(Udzielone)/spłacone pożyczki długoterminowe	55	58
Zmiana stanu udzielonych zaliczek na zakup środków trwałych	(1 044)	(814)
Nabycie aktywów finansowych	981	(5 007)
Nabycie aktywów finansowych	-	-
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(11 542)	(25 428)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów/pożyczek	-	-
Splaty kredytów i pożyczek	(208 630)	(63 050)
Odsetki	(17 726)	(30 039)
Wyplacona dywidenda	(2 529)	(22 527)
Splata rat z tyt. leasingu finansowego	-	-
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(228 885)	(115 616)
Przepływy pieniężne netto, razem	(1 075)	(25 392)
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(1 075)	(25 392)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	1 130	26 522
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	55	1 130

INFORMACJA DODATKOWA DO ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. INFORMACJE OGÓLNE

Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” Spółka Akcyjna (zwane dalej Spółką lub ZT „Kruszwica” S.A.) prowadzą działalność na terenie Polski na podstawie wpisu do Rejestru Handlowego, w Dziale B, pod numerem 3698, na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy - VIII Wydział Gospodarczy z dnia 21 grudnia 1995 roku.

W dniu 12 czerwca 2001 roku Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy, XIII Wydział KRS, pod numerem KRS 0000019414.

Podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest przetwórstwo nasion oleistych, produkcja olejów butelkowanych, produkcja margaryn i tłuszczów jadalnych. Spółka jest częścią Grupy Bunge, światowego lidera w przetwórstwie nasion oleistych i produkcji butelkowanych olejów roślinnych.

Akcje Spółki w ilości 22.986.949 szt. znajdują się w publicznym obrocie i notowane są na rynku podstawowym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Nowe podmioty zależne ZT „Kruszwica” S.A.

- W dniu 26 listopada 2013 roku Spółka nabyła 1000 akcji imiennych Mauresa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna, z siedzibą w Warszawie, Pl. Piłsudskiego 1, wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 471895 („Mauresa SKA”).
W dniu 9 grudnia 2013 roku Spółka, jako zbywca, zawarła z Mauresa SKA jako nabywcą, umowę przeniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości tytułem wniesienia wkładu niepieniężnego na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego Mauresa SKA.
Wartość rynkowa wkładu niepieniężnego ustalona została na kwotę 74.171 tys. PLN brutto. W zamian za przeniesienie wkładu niepieniężnego, Spółka objęła w kapitale zakładowym Mauresa SKA akcje o wartości nominalnej odpowiadającej wartości netto (to jest bez podatku VAT) wkładu niepieniężnego, w wysokości 60.302 tys. PLN, natomiast kwota równa kwocie podatku VAT (13.869 tys. PLN), z tytułu nabycia przez Mauresa SKA od Spółki wkładu niepieniężnego, została wniesiona na kapitał zapasowy Mauresa SKA.
- W dniu 26 listopada 2013 roku Spółka nabyła 100 udziałów w kapitale zakładowym Mauresa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w Warszawie, Pl. Piłsudskiego 1, wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 469724 („Mauresa sp. z o.o.”).

Spółka jest jedynym wspólnikiem spółki Mauresa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - będącej z kolei jedynym komplementariuszem Mauresa SKA.

Skonsolidowane dane finansowe Grupy kapitałowej Kruszwica, obejmującej Spółkę, ZPT Elmluk sp. z o.o., Mauresa SKA oraz Mauresa sp. z o.o., zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2013.

Skład organów zarządczych i nadzorujących Spółki

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład organów zarządczych i nadzorujących Spółki jest następujący:

Zarząd Spółki:

1. Wojciech Jachimczyk	- Prezes Zarządu
2. Wojciech Bauman	- Członek Zarządu
3. Marcin Brodowski	- Członek Zarządu
4. Jacek Michalak	- Członek Zarządu
5. Piotr Piotrowski	- Członek Zarządu
6. Dariusz Szymański	- Członek Zarządu
7. Tomasz Wika	- Członek Zarządu

Rada Nadzorcza:

1. Tommy Jensen	- Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Vesselina Shaleva	- Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
3. Jordi Costa	- Członek Rady Nadzorczej
4. Roman Górny	- Członek Rady Nadzorczej
5. Gordon Hardie	- Członek Rady Nadzorczej
6. Sławomir Ludwikowski	- Członek Rady Nadzorczej
7. Jerzy Rajski	- Członek Rady Nadzorczej
8. Jerzy Starak	- Członek Rady Nadzorczej
9. Mariusz Szeliga	- Członek Rady Nadzorczej
10. Maurizio Terazzi	- Członek Rady Nadzorczej

2. PLATFORMA ZASTOSOWANYCH MSSF ORAZ STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Oświadczenie o zgodności

Prezentowane Roczne Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości (MSR) 1 – Prezentacja sprawozdań finansowych oraz zgodnie z odpowiednimi Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), mającymi zastosowanie do rocznej sprawozdawczości finansowej, zaakceptowanymi przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) i Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (IFRIC), w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską i obowiązującym na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Pod pojęciem MSSF mieszczą się przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB):

- Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej
- Międzynarodowe Standardy Rachunkowości
- Interpretacje opracowane przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (IFRIC) lub przez istniejący wcześniej Stały Komitet ds. Interpretacji (SKI), które zostały przyjęte przez IASB

Roczne sprawozdanie finansowe zawiera dane za następujące okresy:

- sprawozdanie z sytuacji finansowej na koniec bieżącego roku obrotowego oraz sprawozdanie porównawcze na koniec poprzedniego roku obrotowego,
- sprawozdanie z całkowitych dochodów za bieżący rok obrotowy wraz z porównawczym sprawozdaniem z całkowitych dochodów za poprzedni rok obrotowy,
- sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym przedstawiające zmiany w kapitale własnym za bieżący rok obrotowy, wraz z porównawczym sprawozdaniem za poprzedni rok obrotowy,
- sprawozdanie z przepływów pieniężnych za bieżący rok obrotowy wraz z porównawczym sprawozdaniem za poprzedni rok obrotowy.

Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2013

Następujące standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacje opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzi w życie po raz pierwszy w roku 2013:

- **MSSF 13 „Ustalenie wartości godziwej”**, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”** – Silna hiperinflacja i usunięcie sztywnych terminów dla stosujących MSSF po raz pierwszy, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”** – Pożyczki rządowe, zatwierdzone w UE w dniu 4 marca 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”** – Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”** - Prezentacja składników pozostałych całkowitych dochodów, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy”** – Podatek odroczony: realizacja wartości aktywów, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – Poprawki do rachunkowości świadczeń po okresie zatrudnienia, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2009-2011)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSR 1, MSR 16, MSR 32 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa, zatwierdzone w UE w dniu 27 marca 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),

- **Interpretacja KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych”,** zatwierdzona w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

W/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na dotychczas stosowaną politykę rachunkowości Spółki.

Standardy i interpretacje, jakie zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Spółka nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”,** zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”,** zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”,** zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **MSR 27 (znowelizowany w roku 2011) „Jednostkowe sprawozdania finansowe”,** zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **MSR 28 (znowelizowany w roku 2011) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”,** zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” oraz MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” – objaśnienia na temat przepisów przejściowych,** zatwierdzone w UE w dniu 4 kwietnia 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” – jednostki inwestycyjne,** zatwierdzone w UE w dniu 20 listopada 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja” – kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych,** zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 36 „Utrata wartości aktywów” – Ujawnianie wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych,** zatwierdzone w UE w dniu 19 grudnia 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” – Nowacja instrumentów pochodnych oraz kontynuacja rachunkowości zabezpieczeń,** zatwierdzone w UE w dniu 19 grudnia 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Spółka postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych standardów, zmian do standardów i interpretacji. Według szacunków Spółki, w/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Spółkę na dzień bilansowy.

Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień 21 marca 2014 roku nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** oraz późniejsze zmiany (nie została określona jeszcze data obowiązującego wejścia w życie)
- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – Programy określonych świadczeń: składki pracownicze (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2010-2012)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2011-2013)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 3, MSSF 13 oraz MSR 40) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 21 „Opłaty publiczne”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Według szacunków Spółki, w/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Spółkę na dzień bilansowy.

Jednocześnie nadal poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Według szacunków Spółki, zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według **MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”** nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe jest sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny instrumentów pochodnych oraz pozycji zabezpieczanych, ujętych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, które są wyceniane według wartości godziwej.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w okresie najbliższych 12 miesięcy po dniu bilansowym. Zarząd Spółki uważa, iż nie istnieje zagrożenie kontynuowania działalności w tym okresie.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych. Polski złoty jest walutą funkcjonalną Spółki, w której denominowane są operacje gospodarcze. Dane liczbowe podane są w tysiącach złotych, stosując zasadę, iż kwoty wynoszące mniej niż 500 PLN pomija się, a kwoty wynoszące 500 PLN i więcej podwyższa się do pełnego tysiąca złotych. W przypadku prezentowania danych w innych walutach lub jednostkach, stosowna informacja jest podana.

Podstawowe osady rachunkowe oraz podstawy szacowania niepewności

W procesie stosowania zasad rachunkowości obowiązujących w Spółce, zarząd musi dokonywać osądów, szacunków i przyjmować założenia dotyczące wartości bilansowej aktywów i zobowiązań, której nie da się określić wykorzystując dostępne źródła. Szacunki i związane z nimi założenia opierają się o doświadczenia historyczne i inne czynniki uznawane za istotne. Rzeczywiste wyniki mogą odbiegać od przyjętych wartości szacunkowych. Szacunki, jak i przyjęte założenia, podlegają bieżącej weryfikacji. Zmianę wartości szacunkowych ujmuje się w okresie, w którym nastąpiła weryfikacja, jeśli dotyczy ona wyłącznie tego okresu lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeśli zmiana dotyczy również okresów przyszłych.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym okresie sprawozdawczym, jak również przedstawiono zagadnienia, dla których największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Utrata wartości aktywów (z wyłączeniem wartości firmy)

Corocznie Spółka analizuje, czy nie wystąpiły przesłanki utraty wartości aktywów trwałych, będące podstawą do przeprowadzenia testu na utratę ich wartości. Na koniec 2013 roku Spółka nie stwierdziła istnienia przesłanek wskazujących na konieczność przeprowadzenia testu na utratę wartości. Zidentyfikowane w 2013 roku utraty wartości poszczególnych aktywów zostały ujęte w księgach Spółki.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego i niematerialnego majątku trwałego. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków kierownictwa.

Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu odpraw emerytalno – rentowych oraz nagród jubileuszowych zostały oszacowane przez aktuariusza metodami aktuarialnymi. Przyjęte do wyceny założenia zostały przedstawione w nocie „Świadczenia pracownicze”.

Wycena rezerwy na rekultywację terenu opiera się na najlepszych szacunkach kierownictwa opartych na obecnym poziomie kosztów, koniecznych do poniesienia w celu przywrócenia wartości użytkowych i przyrodniczych zdewastowanych terenów. Zarząd nie przewiduje znacznego zwiększenia poziomu tych kosztów w przyszłości, które mogłoby w sposób znaczący wpłynąć na zmianę wartości tej rezerwy.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy (dochód) pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość firmy

Wartość firmy prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wyceniona jest według kosztu nabycia pomniejszonego o skumulowany odpis z tytułu utraty wartości. Spółka corocznie testuje wartość firmy. Opis przyjętych zasad przeprowadzonego testu w 2013 roku znajduje się w nodzie nr 15. Przeprowadzone dotychczasowe testy wartości firmy nie wykazały konieczności dokonywania odpisu aktualizującego.

Zasady rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Spółkę przedstawione zostały poniżej.

Połączenia jednostek gospodarczych

Przejęcie będących poza kontrolą spółki jednostek i wyodrębnionych części działalności rozlicza się metodą nabycia. Koszt połączenia wycenia się w zagregowanej wartości godziwej (na dzień dokonania zapłaty) przekazanych aktywów, poniesionych lub przejętych zobowiązań oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez jednostkę dominującą w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną. Dające się zidentyfikować aktywa, zobowiązania i zobowiązania warunkowe jednostki przejmowanej spełniające warunki ujęcia zgodnie z MSSF 3 „Połączenie jednostek gospodarczych” ujmują się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z wyjątkiem aktywów trwałych (lub grup do zbycia) sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Udziały mniejszościowe w jednostce przejmowanej są początkowo wyceniane jako proporcja (udział) udziałów mniejszościowych w wartości godziwej netto ujętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych lub w wartości godziwej na dzień nabycia.

Udziały własne w przejmowanych jednostkach wyceniane są według kosztu ustalonego jako wartość godziwa na dzień nabycia.

Wartość firmy

Wartość firmy powstająca przy przejęciu wynika z wystąpienia na dzień przejęcia nadwyżki sumy przekazanej płatności, wartości udziałów niesprawujących kontroli i wartości godziwej uprzednio posiadanych udziałów w jednostce nabywanej nad udziałem Spółki w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki ujmowanych na dzień przejęcia.

W przypadku wystąpienia wartości ujemnej, Spółka dokonuje ponownego przeglądu ustalenia wartości godziwych poszczególnych składników nabywanych aktywów netto. Jeżeli w wyniku przeglądu nadal wartość jest ujemna ujmują się ją niezwłocznie w wyniku finansowym.

Wartość firmy ujmują się początkowo jako składnik aktywów po koszcie, a następnie wycenia według kosztu pomniejszonego o skumulowaną stratę z tytułu utraty wartości.

Dla celów testowania utraty wartości wartość firmy, przejęta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, zostaje przypisana do poszczególnych ośrodków lub zespołów ośrodków wypracowujących środki pieniężne jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami powinny odnieść korzyści z synergii będących efektem połączenia, bez względu na to, czy zostały do nich przypisane także inne składniki aktywów lub zobowiązań jednostki przejmowanej.

Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy, powinien:

- 1) odpowiadać najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze, oraz
- 2) nie być większy niż segment operacyjny.

W chwili zbycia jednostki zależnej lub podlegającej wspólnej kontroli przypadającą na nią część wartości firmy uwzględnia się przy obliczaniu zysku/straty z tytułu zbycia.

W pewnych okolicznościach wartości godziwe ujmowanych aktywów i zobowiązań można na dzień połączenia ująć jedynie tymczasowo (pro wizorycznie). W takim przypadku Spółka rozlicza nabycie stosując ustalone tymczasowe wartości. Wszelkie ewentualne korekty tych wartości są ustalane w ciągu 12 miesięcy od dnia nabycia i ujmowane z mocą wsteczną na dzień nabycia.

Spółka testuje wartość firmy pod względem utraty wartości raz w roku lub częściej, jeśli można wiarygodnie przypuszczać, że utrata wartości wystąpiła. Jeśli w wyniku testu okaże się, że wartość odzyskiwalna jednostki generującej przepływy pieniężne jest mniejsza od jej wartości bilansowej, odpis z tytułu utraty wartości firmy alokuje się najpierw do kwoty bilansowej wartości firmy, a następnie do pozostałych aktywów, proporcjonalnie do ich wartości bilansowej. Strata z tytułu utraty wartości ujęta dla wartości firmy nie podlega odwróceniu w następnym okresie.

Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia

Aktywa trwałe (i grupy aktywów netto przeznaczonych do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do zbycia wyceniane są po niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonych o koszty związane ze sprzedażą.

Aktywa trwałe i grupy aktywów netto klasyfikowane są jako przeznaczone do zbycia, jeżeli ich wartość bilansowa będzie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego ciągłego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa aktywów netto przeznaczonych do zbycia) jest dostępny w swoim obecnym stanie do natychmiastowej sprzedaży. Zaklasyfikowanie składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa Spółki do zakończenia transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Przychody z działalności

Spółka nie wyodrębnia segmentów geograficznych w swojej działalności. Działalność produkcyjna zlokalizowana jest w trzech zakładach: w Kruszwicy, Brzegu i Gdańsku. Zdecydowana większość sprzedaży (82%) kierowana jest na rynek krajowy (struktura terytorialna sprzedaży produktów i struktura produktowa – patrz: nota „Przychody ze sprzedaży”).

Ujmowanie przychodów

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności netto (bez podatku VAT) za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty wypłacone lub odroczone w zapłacie oraz o wartość usług, o charakterze promocyjnym lub logistycznym, świadczonych na rzecz Spółki przez jej klientów. Zdecydowana większość rabatów jest udzielana w stosunku do wartości lub ilości sprzedaży.

Przychody z tytułu umów o świadczenie usług ujmuje się poprzez odniesienie do stopnia zaawansowania realizacji danej umowy. Przychody z umów rozliczanych na podstawie faktycznego nakładu czasu i pracy ujmuje się według stawek umownych, w oparciu o przepracowane roboczogodziny i poniesione koszty bezpośrednie.

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu.

Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem na leasingobiorcę. Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane jako leasing operacyjny.

Na dzień bilansowy Spółka nie jest stroną żadnych istotnych umów spełniających kryteria leasingu finansowego.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone na wynik finansowy przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy. Płatności warunkowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się w kosztach w okresie ich poniesienia.

W przypadku wystąpienia specjalnych zachęt motywujących do zawarcia umowy leasingu operacyjnego, ujmuje się je jako zobowiązania. Zagregowane korzyści z tytułu takich zachęt ujmuje się jako pomniejszenie kosztów wynajmu metodą liniową.

Waluty obce

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż polski złoty (PLN) są ujmowane w księgach po średnim kursie NBP, ogłaszanym w dniu poprzedzającym realizację transakcji. Na dzień bilansowy, aktywa i pasywa pieniężne denominowane w walutach obcych są przeliczane według średniego kursu Europejskiego Banku Centralnego, obowiązującego na ten dzień. Aktywa i pasywa niepieniężne wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się według kursu obowiązującego w dniu ustalenia wartości godziwej.

Zyski i straty wynikłe z przeliczenia walut ujmowane są w wyniku za wyjątkiem wyceny instrumentów finansowych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń, w przypadku których zmiany wartości godziwej, po spełnieniu kryteriów efektywności zabezpieczenia, odnosi się bezpośrednio na kapitał własny lub na zmianę

wartości godziwej pozycji zabezpieczonej (zob. poniżej zasady rachunkowości stosowane w odniesieniu do pochodnych instrumentów finansowych)

Koszty finansowania zewnętrznego

Spółka kapitalizuje istotne koszty finansowania zewnętrznego, przyporządkowane dostosowywanym składnikom aktywów.

Koszt odsetek liczony jest na bazie średniorocznego kosztu finansowania działalności Spółki i wartości zaangażowanych środków pieniężnych na zakup dostosowywanych aktywów.

Spółka nie kapitalizuje kosztów finansowania zewnętrznego zapasów nasion rzepaku, przyjmując, że aktywa te służą do produkcji wyrobów gotowych w dużych ilościach w sposób powtarzalny.

W 2013 i 2012 roku nie występowały koszty finansowania zewnętrznego podlegające aktywowaniu.

Zysk na działalności gospodarczej

Zysk na działalności operacyjnej kalkulowany jest przed uwzględnieniem kosztów i przychodów finansowych.

Podatki

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek dochodowy bieżący (CIT) oraz podatek dochodowy odroczony.

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie dochodu (zysku podatkowego) danego roku obrotowego. Dochód (strata podatkowa) różni się od księgowego zysku (straty) brutto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych lub poprzednich oraz pozycji przychodów/kosztów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu/ nie będą kosztem podatkowym. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłacie lub zwrotowi w przyszłości. Podstawą naliczenia podatku odroczonego jest wartość różnic przejściowych pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi, wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy podatku bieżącego.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast aktywa z tytułu podatku odroczonego są rozpoznawane do wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe dochody (zyski podatkowe) o rozpoznane ujemne różnice przejściowe.

Pozycja aktywów lub zobowiązanie podatkowe nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy. W przypadku gdy spodziewane przyszłe dochody nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje odpis aktywa podatkowego.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne, zgodnie ze stanem prawnym, istniejącym na dzień bilansowy.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego, wykazując je per saldo w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub jako zobowiązania.

Spółka dokonuje kompensaty należności z zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku dochodowego, jeżeli ma tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz ma możliwości zapłaty podatku lub uzyskania zwrotu podatku w kwocie netto.

Podatek odroczony jest ujmowany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, poza przypadkiem gdy dotyczy on pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym. W tym ostatnim przypadku podatek odroczony jest również rozliczany bezpośrednio w kapitale własnym.

W przypadku połączenia jednostek gospodarczych, konsekwencje podatkowe uwzględnia się przy obliczaniu wartości firmy lub określaniu wartości udziału jednostki przejmującej w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przewyższającej koszt przejęcia.

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości kosztu historycznego pomniejszonego o dokonane skumulowane umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria ich ujmowania.

Wartość operacyjnego oprogramowania komputerów zwiększa ich wartość i wykazywana jest łącznie w środkach trwałych w grupie pozostałe środki trwałe.

Środki trwałe w budowie prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wg ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, powiększonego o istotne koszty finansowania zewnętrznego i pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość środków trwałych w budowie zawiera również kwoty udzielonych zaliczek na poczet budowy środków trwałych.

Prawa wieczystego użytkowania gruntów wykazane są pozabilansowo jako zobowiązanie z tytułu leasingu operacyjnego, z wyjątkiem nabytych praw wieczystego użytkowania, które stanowią pozycję bilansową oraz podlegają umorzeniu przez przewidywany okres ich użytkowania, nie dłuższy niż okres przysługiwania tych praw.

Środki trwałe, z pominięciem gruntów oraz środków trwałych w budowie, amortyzuje się metodą liniową przez przewidywany okres ich użytkowania. Amortyzację rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia użytkowania środka trwałego.

Dana pozycja aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z użytkowania lub sprzedaży takiego składnika aktywów. Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są prezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodach w pozycji (Zyski) / straty na sprzedaży środków trwałych i inne koszty związane ze środkami trwałymi i są ujmowane w okresie, w którym dokonano takiego wyksięgowania.

Wartość końcowa i okres użytkowania składników aktywów trwałych podlega weryfikacji, i ewentualnej korekcie, na koniec każdego roku obrotowego.

Zyski lub straty ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowego majątku trwałego określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne Spółka uznaje nieruchomości, które traktowane są jako źródło przychodów z tytułu ich wynajmu lub jest utrzymywana w posiadaniu, ze względu na potencjalny przyrost jej wartości.

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są na dzień bilansowy w cenie nabycia pomniejszonej o skumulowaną na dzień bilansowy amortyzację oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne podlegają amortyzacji przez okres ekonomicznej użyteczności przy zastosowaniu metody liniowej.

Spółka wybrała dla wyceny nieruchomości inwestycyjnych model wyceny oparty na cenie nabycia. Na koniec każdego roku Spółka dokonuje oceny przesłanek utraty wartości i weryfikacji okresu użytkowania i w razie konieczności dokonuje koniecznych korekt.

Nieruchomości inwestycyjne usuwane są z bilansu w przypadku ich zbycia lub likwidacji lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z likwidacji lub sprzedaży nieruchomości inwestycyjnej są ujmowane w wyniku w okresie, w którym zdarzenie to miało miejsce.

Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Wartości niematerialne przejęte przy połączeniu jednostek gospodarczych identyfikuje się i ujmuje odrębnie od wartości firmy, jeśli spełniają one definicję wartości niematerialnych. Cena nabycia takich aktywów jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia.

Po początkowym ujęciu wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne są amortyzowane przez okres użytkowania metodą liniową oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy zaistnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres amortyzacji jest weryfikowany na koniec każdego roku obrotowego.

Znaki towarowe i prawa autorskie ujmowane są w bilansie w cenie nabycia pomniejszonej o dokonane umorzenie przy użyciu metody liniowej przez okres ich użytkowania.

Oprogramowanie komputerowe prezentowane jest łącznie z wartością komputerów w rzeczowych aktywach trwałych.

Utrata wartości rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych, oprócz wartości firmy

Na koniec rocznego okresu sprawozdawczego, za który Spółka sporządza pełne sprawozdanie finansowe, Spółka dokonuje przeglądu wartości rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W przypadku wystąpienia takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależnymi od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest jako kwota wyższa z dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego aktywa.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości księgowej netto składnika aktywów (lub grupy aktywów), wartość księgowa jest pomniejszana do wartości odzyskiwalnej. Strata z tytułu utraty wartości jest ujmowana jako koszt w okresie, w którym wystąpiła.

W momencie gdy utrata wartości ulega odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub grupy aktywów) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie wyższej jednak od wartości netto tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby utrata wartości nie została rozpoznana w poprzednich latach. Odwrócenie utraty wartości ujmowane jest w pozostałych przychodach.

Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika aktywów jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

Zapasy

Spółka wycenia materiały i towary według cen nabycia. Cenę nabycia stanowi cena zakupu bez podlegającemu odliczeniu podatku od towarów i usług, obniżona o rabaty, opusty i inne zmniejszenia, a powiększona o cło oraz koszty związane bezpośrednio z zakupem i przystosowaniem materiału do stanu zdatnego do używania, tj. koszty transportu do miejsca docelowego, koszty załadunku i wyładunku, koszty ubezpieczenia materiału podczas transportu.

Wartość zapasów obejmuje również korektę z tytułu wyceny zapasu, jako pozycji zabezpieczanej, do wartości godziwej, w ramach stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Wyroby gotowe wyceniane są według kosztu wytworzenia, natomiast produkty uboczne w cenie sprzedaży netto.

Na koszty wytworzenia składają się koszty materiałów, tj. surowców, opakowań, koszty pozostałych materiałów bezpośrednio wykorzystywanych do produkcji (tj. energia, chemikalia, materiały pomocnicze) oraz część kosztów stałych o charakterze bezpośrednio i ogólnie produkcyjnym, odpowiadających poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Aktywa finansowe

Spółka kwalifikuje aktywa finansowe do następujących kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej poprzez wynik finansowy,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności
- pożyczki i należności.
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Klasyfikacja do określonej kategorii zależy od charakteru i przeznaczenia aktywów finansowych, a określa się ją w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do tej kategorii Spółka kwalifikuje instrumenty pochodne (kontrakty forward, futures lub swap) wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem tych, które spełniają kryteria efektywności zabezpieczenia w ramach stosowanej rachunkowości zabezpieczeń. Wartość godziwą instrumentów pochodnych znajdujących się w portfelu Spółki ustala się w oparciu o kursy walutowe Europejskiego Banku Centralnego oraz ceny rynkowe aktualne na dzień bilansowy lub moment rozliczenia instrumentu pochodnego.

Pożyczki i należności

Należności z tytułu dostaw i usług, pożyczki i pozostałe należności o stałych lub nienegocjowalnych warunkach płatności niebędące przedmiotem obrotu na aktywnym rynku klasyfikuje się jako „pożyczki i należności”.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są instrumentem generującym odsetki i wyceniane są w księgach w wartości nominalnej (wymagającej zapłaty) skorygowanej o odpowiednie odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych.

Udzielone pożyczki ujmowane są według zamortyzowanego kosztu ustalonego z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem przypadków kiedy wartość nominalna jest zbliżona do wartości zamortyzowanego kosztu, wówczas aktywa te prezentuje się w bilansie w kwocie wymagającej zapłaty na dzień bilansowy.

Dochód odsetkowy ujmuje się przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z wyjątkiem należności krótkoterminowych, gdzie ujęcie odsetek byłoby nieistotne.

W latach 2012-2013 Spółka nie posiadała instrumentów finansowych kwalifikowanych do inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa finansowe, oprócz tych wycenianych w wartości godziwej poprzez wynik finansowy, ocenia się pod względem utraty wartości na każdy dzień bilansowy. Aktywa finansowe tracą wartość, gdy istnieją obiektywne przesłanki, że zdarzenia, które wystąpiły po początkowym ujęciu danego składnika aktywów wpłynęły niekorzystnie na związane z nim szacunkowe przyszłe przepływy pieniężne.

Wartość bilansową składnika aktywów finansowych pomniejsza się o odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości.

Spółka tworzy odpisy aktualizujące na należności przeterminowane według następującej reguły:

Należności przeterminowane (w dniach)	Wysokość odpisu (w %)
60-89	50
90+	100

Spółka tworzy również odpisy aktualizujące na:

- niepokryte gwarancjami lub ubezpieczeniem:
  - należności skierowane na drogę postępowania sądowego,
  - należności od dłużników w stosunku, do których zostało wszczęte postępowanie układowe lub ugody bankowej,
  - należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości,
  - należności od dłużnika skreślonego z ewidencji działalności gospodarczej,
  - należności w przypadku śmierci dłużnika,
- należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego – w pełnej wysokości należności,
- należności stanowiące równowartość kwot podwyższających należność w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego – w wysokości całości tych kwot do czasu ich otrzymania lub odpisania jako nieściągalne,
- odsetki za zwłokę w zapłacie należności – w wysokości 100 % naliczonych.

Zmiany wartości odpisów ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Do składników środków pieniężnych i ich ekwiwalentów zaliczane są środki pieniężne na rachunkach bankowych oraz inne krótkoterminowe inwestycje o wysokiej płynności, takie jak obligacje, papiery dłużne, etc.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe Spółka klasyfikuje do następujących kategorii:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej poprzez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania (w tym pożyczki i kredyty)

Zobowiązania finansowe i instrumenty kapitałowe są klasyfikowane w zależności od ich treści ekonomicznej wynikającej z zawartych umów.

Spółka wyksięguje zobowiązania finansowe wyłącznie wówczas, gdy zostaną wykonane, unieważnione lub gdy wygasną.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej poprzez wynik finansowy

Do tej kategorii Spółka kwalifikuje instrumenty pochodne (kontrakty forward, futures lub swap) wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem tych, które spełniają kryteria efektywności zabezpieczenia w ramach stosowanej rachunkowości zabezpieczeń. Wartość godziwą instrumentów pochodnych znajdujących się w portfelu Spółki ustala się w oparciu o kursy walutowe oraz ceny rynkowe aktualne na dzień bilansowy lub moment rozliczenia instrumentu pochodnego.

Pozostałe zobowiązania finansowe

Kredyty i pożyczki ujmowane są w wartości uzyskanych wpływów pomniejszonych o koszty bezpośrednie pozyskania środków. Koszty finansowe, łącznie z prowizjami płatnymi w momencie spłaty lub umorzenia oraz kosztami bezpośrednimi zaciągnięcia kredytów, ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i zwiększają wartość księgową instrumentu z uwzględnieniem spłat dokonanych w bieżącym okresie, za wyjątkiem przypadków, kiedy wartość nominalna zobowiązania jest zbliżona do wartości zamortyzowanego kosztu; wówczas takie zobowiązania prezentuje się w bilansie w kwocie wymagającej zapłaty na dzień bilansowy.

Kredyty w rachunku bieżącym oraz kredyty o nieokreślonym okresie spłaty wyceniane są według wartości wymagającej zapłaty na dzień bilansowy tj. wraz z odsetkami należnymi na dzień bilansowy.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług nie są instrumentem odsetkowym i wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości nominalnej.

Instrumenty pochodne

Spółka wykorzystuje instrumenty pochodne dla zabezpieczenia dwóch istotnych rodzajów ryzyka występujących w toku prowadzonej działalności – ryzyka kursowego oraz ryzyka zmian cen towarów. Dla zabezpieczenia przed ryzykiem kursowym przyszłych przepływów pieniężnych związanych z zakupami i sprzedażą, wyrażonych lub denominowanych w walutach obcych, jak również sald należności i zobowiązań, wykorzystywane są walutowe kontrakty terminowe typu forward. Dla ograniczenia wpływu zmienności cen towarów na wynik finansowy Spółka stosuje kontrakty towarowe typu futures.

Spółka nie wykorzystuje instrumentów pochodnych dla celów spekulacyjnych.

Wykorzystywane przez spółkę instrumenty pochodne zaliczane są do grupy aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem tych, które spełniają kryteria efektywności zabezpieczenia w ramach stosowanej rachunkowości zabezpieczeń. Spółka ujmuje instrumenty pochodne na dzień zawarcia w wartości godziwej, która jest równa zero, a następnie wycenia je na dzień rozliczenia, nie później jednak niż na dzień bilansowy, w wartości godziwej, bez pomniejszania o ewentualne koszty transakcji.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do aktualnych kursów terminowych, natomiast wartość godziwa kontraktów towarowych ustala się poprzez odniesienie do bieżących cen towarów. W wyniku wyceny kontraktu terminowego do wartości godziwej mogą powstać aktywa lub zobowiązania finansowe. Aktywa finansowe stanowią dodatnią wycenę do wartości godziwej instrumentu, natomiast ujemna wartość godziwa instrumentu stanowi zobowiązanie finansowe. Oszacowane w ten sposób wartości aktywów lub zobowiązań finansowych stanowią wartości możliwe do uzyskania lub konieczne do zapłaty na dzień bilansowy.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, za wyjątkiem tych, które stanowią pozycje zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, są bezpośrednio odnoszone do rachunku zysków i strat okresu, w którym powstały.

Aktywa finansowe są wyłączone z bilansu, gdy wygasły prawa do przepływów pieniężnych z określonego składnika aktywów, natomiast zobowiązanie finansowe jest usuwane z bilansu, gdy wygasa, tj. kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Instrumenty pochodne wbudowane w inne instrumenty finansowe lub umowy nie będące instrumentami finansowymi traktowane są jako oddzielne instrumenty pochodne, jeżeli charakter wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi i jeżeli umowy zasadnicze nie są wyceniane według wartości godziwej, której zmiany są ujmowane w rachunku wyników.

Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka stosuje dwa rodzaje rachunkowości zabezpieczeń – zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz zabezpieczenia wartości godziwej.

Przy rozpoczęciu powiązania zabezpieczającego Spółka dokumentuje relację między instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną oraz cele zarządzania ryzykiem, a także strategię realizacji różnych transakcji zabezpieczających. Spółka dokumentuje również efektywność, z jaką zastosowany instrument zabezpieczający kompensuje zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej, zarówno w chwili zaistnienia powiązania jak i na bieżąco w późniejszych okresach.

Zabezpieczenia przepływów pieniężnych

Przedmiotem zabezpieczenia są przepływy pieniężne wyrażone w walutach obcych wynikające z planowanych transakcji lub uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań (firm commitment). Celem zabezpieczeń jest ograniczenie ryzyka zmian wartości godziwej przepływów pieniężnych w wyniku zmian kursów walutowych. Pozycję zabezpieczaną stanowią głównie transakcje zakupu surowców lub sprzedaży nasion rzepaku, oleju lub śrut. Przyszła transakcja jest zabezpieczana od momentu zawarcia kontraktu (tj. ustalenia ilości, ceny,

terminów dostawy) do daty sprzedaży/zakupu. Instrumentami zabezpieczającymi są instrumenty pochodne typu forward.

Wycena pozycji zabezpieczanych i zabezpieczających oraz pomiar efektywności zabezpieczenia następuje na każdy dzień bilansowy, tj. na koniec każdego miesiąca. Część efektywna zabezpieczenia ujęta jest w kapitale z aktualizacji wyceny wraz z efektem w podatku odroczone, natomiast część nieefektywna zabezpieczenia odnoszona jest bezpośrednio do wyniku finansowego.

W momencie realizacji pozycji zabezpieczanej, tj. wykonania transakcji sprzedaży lub zakupu, efektywna część zabezpieczenia przenoszona jest z kapitału z aktualizacji wyceny:

- do wyniku finansowego i koryguje wartość przychodów ze sprzedaży (w przypadku transakcji sprzedaży) lub
- do bilansu i koryguje w pierwszym ujęciu wartość aktywa powstałego w wyniku realizacji pozycji zabezpieczanej, tj. wartość zapasów (w przypadku transakcji zakupu), a następnie koszt wytworzenia produktów.

Zabezpieczenia wartości godziwej

Zabezpieczenie ryzyka cen towarów związanych zarówno z istniejącymi w bilansie stanami zapasów nasion rzepaku jak i z uprawdopodobnionymi przyszłymi zobowiązaniami wynikającymi z zawartych kontraktów na zakup nasion, kwalifikowane jest jako zabezpieczenie wartości godziwej.

Spółka zawiera kontrakty zabezpieczające typu futures w celu ograniczenia ryzyka zmian wartości godziwej surowców. Celem transakcji zabezpieczających jest dostosowanie wartości zakupionego rzepaku w możliwie dużym stopniu do ceny rynkowej, jaka będzie się kształtować na rynku w określonym czasie w przyszłości.

Stosowane instrumenty zabezpieczające prowadzą do osiągnięcia wysokiej kompensaty pomiędzy zmianą wartości pozycji zabezpieczanej (zapas nasion rzepaku lub firm commitment – kontraktów na dostawy rzepaku z określoną ceną zakupu) oraz instrumentu zabezpieczającego. Stosowane zabezpieczenie przekłada się na dopasowanie wartości zapasu, nabytego po ustalonej wcześniej cenie stałej, do cen rynkowych.

Spółka wdrożyła rachunkowość zabezpieczeń z wykorzystaniem opisanych powyżej instrumentów pochodnych, wyznaczonych na zabezpieczenie wartości godziwej określonych pozycji zapasów, które są źródłem ryzyka towarowego. Zabezpieczenie wartości godziwej jest to ograniczenie zagrożenia wpływu na wynik finansowy zmian wartości godziwej ujętego w bilansie składnika aktywów lub zobowiązań wynikających z określonego ryzyka lub uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych jako zabezpieczenie wartości godziwej ujmowane są, równolegle ze zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej, w wyniku finansowym.

Spółka przestaje stosować rachunkowość zabezpieczeń, jeżeli nastąpi rozwiązanie powiązania zabezpieczającego, instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, zakończony lub zrealizowany, lub nie spełnia kryteriów rachunkowości zabezpieczeń.

Rezerwy

Rezerwy tworzy się w przypadku wystąpienia w jednostce bieżących zobowiązań (prawnych lub zwyczajowo oczekiwanych), będących konsekwencją zdarzeń z przeszłości, których konieczność uregulowania (wypływ ze Spółki środków zawierających korzyści ekonomiczne) przez Spółkę jest prawdopodobna, a wielkość tych zobowiązań może być wiarygodnie wyceniona.

Ujmowana wartość rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów.

Restrukturyzacja

Rezerwa na koszty restrukturyzacji ujmowana jest tylko wtedy, gdy Spółka opracowała szczegółowy i formalny plan restrukturyzacji i ogłosiła wszystkim zainteresowanym stronom zamiar jego realizacji lub jego główne założenia. Wycena rezerwy restrukturyzacyjnej obejmuje wyłącznie bezpośrednio koszty restrukturyzacji, czyli kwoty niezbędne do przeprowadzenia restrukturyzacji i nie związane z bieżącą działalnością Spółki.

Koszty świadczeń emerytalnych, rentowych i jubileuszowych

Rezerwa z tytułu świadczeń emerytalnych, rentowych i jubileuszowych prezentowana w bilansie w pozycji Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wyceniana jest w wartości godziwej zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń emerytalnych. Zobowiązanie to kalkulowane jest metodami aktuarialnymi. Wszystkie zyski i straty aktuarialne ujmowane są przez wynik finansowy w okresie, którego dotyczą. Spółka nie korzysta z tzw. podejścia „korytarzowego” do ujęcia zysków i strat aktuarialnych.

Koszty wytworzenia wyrobów gotowych obejmują:

- a) koszty materiałów wycenionych w cenie ewidencyjnej skorygowane o odchylenia, tj.
- Koszty surowców,
  - Koszty opakowań bezpośrednich i pośrednich (kartonów) wyrobów gotowych,
  - Koszty pozostałych materiałów bezpośrednio wykorzystywanych do produkcji (tj. energia, chemikalia, materiały pomocnicze),
- b) część kosztów stałych o charakterze pośrednio produkcyjnym (koszty wydziałowe), odpowiadających poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Koszty Sprzedaży

Koszty sprzedaży obejmują wydatki ponoszone w związku z realizacją sprzedaży. Zalicza się do nich:

Koszty bezpośrednie sprzedaży

- Koszty transportu,
- Koszty przeładunków,
- Koszty składowania,
- Koszty wynagrodzeń agentów,
- Prowizje od sprzedaży.

Koszty pośrednie sprzedaży

- Koszty personelu zewnętrznego,
- Koszty biura obsługi klienta
- Koszty promocji i reklamy,
- Pozostałe koszty związane z obsługą kanału sprzedaży.

Koszty Ogólnego Zarządu

Koszty Ogólnego Zarządu obejmują pozostałe koszty stałe, ponoszone w ramach działalności operacyjnej spółki, które nie są przypisane do kosztów wytworzenia oraz do kosztów sprzedaży. Zalicza się do nich:

- Wynagrodzenia wraz z ubezpieczeniami oraz inne koszty ponoszone na pracowników nie bezpośrednio produkcyjnych,
- Koszty usług menedżerskich,
- Czynsze za wynajem lokali, urządzeń i samochodów,
- Usługi informatyczne,
- Usługi doradztwa, prawne,
- Koszty transportu nie dotyczącego sprzedaży,
- Amortyzacja środków trwałych nie wykorzystywanych bezpośrednio w procesie produkcji,
- Ubezpieczenia samochodów i nieruchomości,
- Inne koszty stałe.

3. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW I TOWARÓW

Przychody ze sprzedaży Spółki prezentują się następująco:

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000	Zmiana % PLN'000
Przychody ze sprzedaży produktów			
Oleje luzem	808 259	920 166	-12,2%
Śruta rzepakowa	494 319	423 823	16,6%
Oleje konfekcjonowane	556 926	570 480	-2,4%
Margaryny konsumenckie	335 954	297 603	12,9%
Margaryny profesjonalne	114 572	124 328	-7,8%
Tłuszcze cukiernicze	138 426	159 875	-13,4%
Pozostałe	22 034	24 677	-10,7%
Sprzedaż produktów	2 470 490	2 520 952	-2,0%
Przychody ze sprzedaży towarów			
Oleje luzem	846	1 023	-17,3%
Śruta rzepakowa	10 644	8 254	29,0%
Oleje konfekcjonowane	14 858	24 741	-39,9%
Margaryny konsumenckie	83 000	118 455	-29,9%
Nasiona siewne	-	1 378	-100,0%
Łuska słonecznikowa	-	10 976	-100,0%
Nasiona rzepaku	10 127	8 511	19,0%
Pozostałe	43	71	-39,4%
Sprzedaż towarów	119 518	173 409	-31,1%
Sprzedaż razem	2 590 008	2 694 361	-3,9%

Struktura terytorialna sprzedaży produktów i towarów:

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000	Zmiana % PLN'000
Przychody ze sprzedaży produktów			
Kraj	2 031 628	2 193 369	-7,4%
Eksport	438 862	327 583	34,0%
Sprzedaż produktów	2 470 490	2 520 952	-2,0%
Przychody ze sprzedaży towarów			
Kraj	92 697	153 245	-39,5%
Eksport	26 821	20 164	33,0%
Sprzedaż towarów	119 518	173 409	-31,1%
Sprzedaż razem	2 590 008	2 694 361	-3,9%

Struktura przychodów Spółki nie uległa istotnym zmianom w stosunku do roku ubiegłego.

Znaczna część przychodów (53%) ze sprzedaży produktów uzyskiwana jest ze sprzedaży produktów masowych, tj. olejów luzem (rzepakowego surowego i rafinowanego) oraz śruty rzepakowej – produktu ubocznego powstającego w procesie ekstrakcji oleju z nasion.

Sprzedaż produktów konfekcjonowanych (46%) to przede wszystkim oleje i margaryny konsumenckie.

W 2013 roku Spółka odnotowała wzrost wartości sprzedaży śruty rzepakowej i margaryn konsumenckich, który częściowo zrekomensował spadek wartości sprzedaży w pozostałych grupach asortymentowych. Pomimo wzrostu wolumenów sprzedaży w 2013 roku w stosunku do roku 2012, wartość sprzedaży ogółem w 2013 roku wykazała spadek, w stosunku do roku ubiegłego, o 3,9%. Spadek ten to wynik przede wszystkim niższych cen sprzedaży głównych grup produktów Spółki

4. SEGMENTY OPERACYJNE

Rozpoznane Segmenty Operacyjne

Zidentyfikowane i ujawnione w ramach działalności operacyjnej Spółki segmenty operacyjne są pochodną podziałów dokonywanych dla wewnętrznych celów zarządczych Spółki, jak i dla potrzeb konsolidacji z grupą Bunge. Spółka rozpoznała dwa podstawowe segmenty działalności:

- Segment Produktów Masowych (Agri)
- Segment Produktów Spożywczych (Food)

Segment Produktów Masowych (Agri) obejmuje działalność:

- w zakresie przerobu nasion rzepaku - działalność od zakupu nasion do sprzedaży rzepakowego oleju surowego/odszlamionego, śruty rzepakowej, ewentualnie odsprzedaży nasion rzepaku do podmiotów zewnętrznych lub do segmentu Food
- w zakresie pozostałych olejów - działalność od zakupu od stron trzecich pozostałych olejów (również rzepakowego) w stanie surowym lub rafinowanym, do sprzedaży ich do podmiotów zewnętrznych lub do segmentu Food.

Segment Produktów Spożywczych (Food) - obejmuje działalność od zakupu od segmentu Agri olejów surowych i rafinowanych, pochodzących z zakupu od stron trzecich, do sprzedaży do stron trzecich: olejów rafinowanych, olejów butelkowanych, margaryn konsumenckich i profesjonalnych, tłuszczów cukierniczych. Segment Food nie dokonuje transakcji sprzedaży do segmentu Agri.

Ustalenie wielkości, wartości i kosztu obrotów wewnętrznych pomiędzy segmentami

Tak zdefiniowana działalność segmentów powoduje konieczność realizacji obrotu wewnętrznego pomiędzy nimi, w zakresie sprzedaży z segmentu Agri do segmentu Food oleju rzepakowego surowego oraz zakupionych pozostałych olejów roślinnych (zarówno surowych, jak i rafinowanych), wykorzystywanych do produkcji wyrobów gotowych Spółki. Wolumen obrotów wewnętrznych, określany na każdy dzień bilansowy, kalkulowany jest jako ekwiwalent produkcji sprzedanej, tj. jako ilość olejów potrzebnych do wyprodukowania ilości wyrobów gotowych segmentu Food, sprzedanej w danym okresie sprawozdawczym.

Ceny realizacji sprzedaży między segmentami (ceny transferowe) olejów będących surowcami do produkcji wyrobów gotowych segmentu Food są cenami rynkowymi, określonymi na podstawie notowań giełdowych ustalanych na różne okresy obowiązywania dla różnych asortymentów wyrobów gotowych segmentu Food.

Dla rzepakowego oleju rafinowanego sprzedanego do stron trzecich, cena sprzedaży z segmentu Agri do segmentu Food ustalana jest poprzez odjęcie od rzeczywistej ceny realizacji sprzedaży do stron trzecich, stałej premii rafinacyjnej, ustalonej na dany okres na bazie rynkowych premii rafinacyjnych (różnica pomiędzy rynkową ceną oleju rafinowanego a ceną oleju surowego).

Koszt własny sprzedanych wyrobów/surowców w ramach obrotu między segmentami ustalany jest w wysokości:

- dla sprzedaży oleju rzepakowego surowego z produkcji własnej – w wysokości bieżącej ceny standardowej nasion rzepaku, korygowanej o aktualne uzyski produkcyjne i cenę sprzedaży śruty rzepakowej (podstawowy produkt uboczny przy produkcji oleju surowego,
- dla sprzedaży pozostałych surowców – w wysokości historycznych kosztów nabycia.

Podział pozostałych elementów części operacyjnej rachunku wyników

Koszty produkcji – koszty bezpośrednio produkcyjne (wydziałów produkcyjnych) alokowane są do segmentów zgodnie z alokacją rodzajów produkowanych produktów; koszty pośrednio produkcyjne (wydziały pomocnicze i administracja zakładów produkcyjnych) alokowane są do segmentów na podstawie ustalonych na dany rok obrotowy stałych współczynników alokacji określonych na bazie planowanego zaangażowania poszczególnych działów w produkcję dla poszczególnych segmentów.

Koszty sprzedaży alokowane są do segmentów analogicznie jak sama sprzedaż. Wszystkie koszty związane z transakcjami sprzedaży dotyczących produktów i towarów kwalifikowanych do segmentu Agri są przypisywane temu segmentowi. Analogicznie, wszystkie koszty sprzedaży związane z transakcjami sprzedaży produktów i towarów kwalifikowanych do segmentu Food są przypisywane do segmentu Food.

Koszty ogólnego zarządu podlegają podziałowi na zasadzie przypisania poszczególnych działów operacyjnych do danego segmentu. Kryterium przypisania stanowi rodzaj wykonywanych zadań w ramach danego działu. Koszty działów ogólnoadministracyjnych, zarządzających obiema sferami działalności, przypisane są do obydwu segmentów w proporcji 1/1.

Różnice kursowe:

Różnice powstałe na instrumentach finansowych alokowane są do segmentu Agri w zakresie:

- całość niezrealizowanych wyników na instrumentach pochodnych,
- część zrealizowanych wyników na instrumentach pochodnych związana z realizacją zabezpieczeń dotyczących działalności segmentu Agri i dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń,
- całość zrealizowanych różnic kursowych na instrumentach pochodnych nie ujętych w rachunkowości zabezpieczeń.

Część zrealizowanych wyników na transakcjach zabezpieczających, ujętych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, dotyczących zabezpieczenia wartości wpływów ze sprzedaży oleju rafinowanego luzem alokowana jest do segmentu Produktów Spożywczych.

Pozostałe różnice kursowe (powstałe na wycenie pozycji bilansowych lub wynikające z realizacji zapłat i otrzymanych płatności w walucie obcej) alokowane są do segmentu Agri. Spółka alokuje do poszczególnych segmentów pozycje ze sprawozdania z całkowitych dochodów tylko do poziomu zysku operacyjnego.

Podział Bilansu

Zapasy

Kryterium podziału zapasów jest zbieżne z kryteriami stosowanymi przy wyróżnieniu obrotów segmentu, co pozwala na szczegółową identyfikację zapasów przyporządkowanych do danego segmentu.

Rozrachunki z dostawcami/klientami

Zarówno dostawcy, jak i klienci, zostali przyporządkowani do danego segmentu na podstawie kryterium rodzaju, odpowiednio, nabywanego materiału/towaru, sprzedawanego produktu/towaru. Umożliwia to identyfikację wszystkich zobowiązań/należności dla danego segmentu. Przegląd poprawności tych alokacji dokonywany jest raz w roku.

Środki trwałe

Kryterium alokacji środków trwałych do segmentów jest, analogicznie jak dla alokacji kosztów, przypisanie poszczególnych działów operacyjnych do danego segmentu.

Środki trwałe w budowie

Wszelkie zwiększenia wartości majątku trwałego w ramach segmentu Agri dokonywane są wyłącznie w momencie przyjęcia środka trwałego do używania. Całość nakładów na środki trwałe w budowie wykazywana jest w ramach segmentu Food.

Wartości niematerialne

Alokacja wartości niematerialnych do poszczególnych segmentów oparta jest na szczegółowej identyfikacji tych aktywów do danego segmentu.

Wartość firmy

Wartość firmy powstała w wyniku połączenia, które miało miejsce 13 grudnia 2006 roku. Wartość firmy została wyliczona w oparciu o wartość godziwą aktywów netto poszczególnych przejętych spółek.

Spółka przypisała wartość firmy do obydwu wyodrębnionych segmentów, które odpowiadają definicji najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze. Alokacja wartości firmy do obydwu segmentów została dokonana wg struktury segmentowej nadwyżki przekazanych płatności nad udziałem Spółki w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów i zobowiązań jednostek przejmowanych na dzień przejęcia.

Wartość firmy została następująco przypisana do segmentów:

	Segment Agri	Segment Food	Razem
Wartość firmy (PLN'000)	28.544	55.249	83.793
Wartość firmy (%)	34,1%	65,9%	100%

Zadłużenie

Zadłużenie alokowane jest do segmentów wg struktury aktywów netto.

Pozostałe pozycje bilansowe

Wszelkie nieuwzględnione w ramach podstawowego rozdziału elementy bilansu są a priori przyporządkowywane do segmentu Food. Wiąże się to z założeniem, iż w ramach tego segmentu wykazywane są wszelkie rozliczenia ze stronami trzecimi, nie będące konsekwencją takich operacji jak sprzedaż i zakupy.

Podstawowe miary i kryteria oceny wyników działalności segmentów biznesowych

Spółka stosuje dwie zasadnicze miary dla oceny swoich segmentów biznesowych:

- Wynik operacyjny (EBIT), rozumiany jako zysk operacyjny, tj. przed opodatkowaniem i kosztami/przychodami finansowymi
- Zwrot na aktywach netto (RONA)

Zwrot na aktywach netto ustalany jest wyłącznie wobec aktywów pracujących, czyli po eliminacji z majątku trwałego wartości środków trwałych w budowie. Jest to istotne założenie, gdyż w ten sposób eliminowany jest fakt wykazywania w ramach segmentu Food nakładów, które ostatecznie częściowo zwiększą również wartość majątku trwałego segmentu Agri.

Poniżej przedstawione zostały podstawowe informacje finansowe dotyczące segmentów operacyjnych.

Aktywa i zobowiązania segmentów

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Aktywa						
Aktywa trwałe	136 170	140 248	251 062	260 297	387 232	400 545
Aktywa obrotowe	548 440	511 428	116 701	258 546	665 141	769 974
Aktywa ogółem	684 610	651 676	367 763	518 843	1 052 373	1 170 519
Zobowiązania						
Zobowiązania długoterminowe*	253	(3 600)	4 930	12 047	5 183	8 447
Zobowiązania krótkoterminowe (bez kredytów i pożyczek)	21 471	56 026	135 147	112 458	156 618	168 484
Zobowiązania ogółem (bez kredytów i pożyczek)	21 724	52 426	140 077	124 505	161 801	176 931
Aktywa netto (aktywa ogółem pomniejszone o zobowiązania ogółem, bez kredytów i pożyczek)	662 886	599 250	227 686	394 338	890 572	993 588
Zadłużenie	115 775	220 026	39 766	145 666	155 541	365 692

*ujemna wartość zobowiązań jest wynikiem prezentacji per saldo aktywów i pasywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Przychody i wyniki segmentów oraz pozostałe informacje

	AGRI			FOOD			WYŁĄCZENIA			RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012
Przychody											
Sprzedaż do siron trzecich	963 419	1 085 697		1 632 114	1 624 553		-	-		2 595 533	2 710 250
Sprzedaż między segmentami	805 328	920 179		-	-		(805 328)	(920 179)		-	-
Przychody ogółem	1 768 747	2 005 876		1 632 114	1 624 553		(805 328)	(920 179)		2 595 533	2 710 250
Zysk operacyjny (EBIT)	74 062	57 011		72 043	(20 957)		-	-		146 105	36 054
Pozostałe informacje											
Nakłady inwestycyjne (w tym zmiana stanu zaliczek na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych)	4 348	13 729		6 264	13 553		-	-		10 612	27 282
Amortyzacja środków trwałych	16 612	16 277		18 448	21 080		-	-		35 060	37 357
Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych	352	352		3 113	2 707		-	-		3 465	3 059
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	-	-		67	68		-	-		67	68
Odpis z tytułu utraty wartości środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	6	226		177	14 563		-	-		183	14 789

Przychody ze sprzedaży głównych produktów i usług (bez transakcji międzysegmentowych)

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Przychody ze sprzedaży produktów						
Oleje luzem	444 179	625 612	364 080	294 554	808 259	920 166
Śruta rzepakowa	494 319	423 823	-	-	494 319	423 823
Oleje konfekcjonowane	-	-	556 926	570 480	556 926	570 480
Margaryny konsumenckie	-	-	335 954	297 603	335 954	297 603
Margaryny profesjonalne	-	-	114 572	124 328	114 572	124 328
Tłuszcze cukiernicze	-	-	138 426	159 875	138 426	159 875
Pozostałe	2 006	2 425	20 028	22 252	22 034	24 677
Sprzedaż produktów	940 504	1 051 860	1 529 986	1 469 092	2 470 490	2 520 952
Przychody ze sprzedaży towarów						
Oleje luzem	-	292	846	731	846	1 023
Śruta rzepakowa	10 644	8 254	-	-	10 644	8 254
Oleje konfekcjonowane	-	-	14 858	24 741	14 858	24 741
Margaryny konsumenckie	-	-	83 000	118 455	83 000	118 455
Nasiona siewne	-	1 378	-	-	-	1 378
Łuska słonecznikowa	-	10 976	-	-	-	10 976
Nasiona rzepaku	10 127	8 511	-	-	10 127	8 511
Pozostałe	2	1	41	70	43	71
Sprzedaż towarów	20 773	29 412	98 745	143 997	119 518	173 409
Sprzedaż razem	961 277	1 081 272	1 628 731	1 613 089	2 590 008	2 694 361

Zwrot na aktywach netto

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
średni stan aktywów	668 143	709 721	424 651	511 708	1 092 794	1 221 429
średni stan zobowiązań (bez kredytów i pożyczek)	37 075	90 799	132 291	110 605	169 366	201 404
średni stan aktywów netto	631 068	618 923	292 360	401 103	923 428	1 020 026
Zysk/(Strata) operacyjny	74 062	57 011	72 043	(20 957)	146 105	36 054
Podatek dochodowy (od zysku operacyjnego)	(14 072)	(10 832)	(13 688)	3 982	(27 760)	(6 850)
Zysk/(Strata) operacyjny pomniejszony o podatek	59 990	46 179	58 355	(16 975)	118 345	29 204
Zwrot na aktywach netto	9,5%	7,5%	20,0%	(4,2%)	12,8%	2,9%

Informacje o obszarach geograficznych

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
POLSKA	557 593	802 935	1 493 555	1 499 924	2 051 148	2 302 859
NIEMCY	194 035	128 589	42 187	40 045	236 222	168 634
POZOSTAŁE KRAJE	211 792	154 173	96 371	84 584	308 163	238 757
Razem	963 420	1 085 697	1 632 113	1 624 553	2 595 533	2 710 250

Informacje o wiodących klientach

W Spółce nie występuje koncentracja przychodów ze sprzedaży do zewnętrznego pojedynczego klienta, które stanowiłyby co najmniej 10 procent łącznych przychodów Spółki w prezentowanym okresie.

5. KOSZTY WEDŁUG RODZAJU

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Amortyzacja	38 592	40 484
Zużycie materiałów i energii	1 958 267	2 221 785
Usługi obce	180 117	178 219
Podatki i opłaty	8 541	7 223
Wynagrodzenia	73 786	66 973
Ubezpieczenia społeczne	11 012	11 863
Inne świadczenia pracownicze	6 885	14 944
Pozostałe koszty rodzajowe (delegacje, koszty utrzymania obiektów socjalnych i inne)	2 210	2 541
Razem koszty rodzajowe	2 279 410	2 544 032
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	81 319	(31 453)
Koszty sprzedaży	(164 779)	(156 621)
Koszty ogólnego zarządu	(42 309)	(51 512)
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	2 153 641	2 304 446

6. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Sprzedaż usług, w tym sprzedaż praw do znaku towarowego Optima cardio	3 978	12 594
Należne kary umowne	572	609
Odwrocenie odpisu aktualizującego należności	57	58
Korekta wyceny wartości niedoboru rzepaku w magazynie konsygnacyjnym	-	941
Rozwiązanie rezerwy na rekultywację gruntów	-	1 297
Przedawnione zobowiązania z tyt. niewykonanych usług	369	-
Różnice inwentaryzacyjne	139	-
Odszkodowanie z tyt. ubezpieczonej należności	123	-
Pozostałe przychody	287	390
	5 525	15 889

7. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Koszt sprzedanych usług	4 375	4 936
Rezerwa na świadczenia pracownicze i sądowe	1 213	-
Odpis aktualizujący wartość zapasów	728	703
Koszty kontraktu produkcyjnego na oleje jadalne	219	219
Koszt towarów wydanych na reprezentację i darowiznę	276	258
Koszty projektu Optima cardio	726	-
Odpis aktualizujący wartość należności	641	-
Inne koszty	222	585
	8 400	6 701

8. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Przychody finansowe		
Otrzymane odsetki za zwłokę	282	288
Otrzymane odsetki od udzielonych pożyczek	22	22
Odsetki od środków pieniężnych, lokaty	113	76
	417	386
Koszty finansowe		
Koszty odsetek - kredyty i pożyczki	11 188	24 538
Zapłacone odsetki za zwłokę	81	210
Koszty faktoringu	3 383	4 742
	14 652	29 490

Spadek wartości kosztów odsetek od kredytów i pożyczek za okres 12 miesięcy, zakończonych 31.12.2013 roku, w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, spowodowany został niższym oprocentowaniem z tytułu umowy pożyczki (implikacja spadku stopy Wibor) oraz niższym poziomem średniomiesięcznego zadłużenia Spółki, które w 2013 roku wyniosło 207,3 mln PLN (2012 r: 353,7 mln PLN).

9. ZYSKI/(STRATY) Z TYTUŁU WYCENY NIEZREALIZOWANYCH INSTRUMENTÓW POCHODNYCH I NIEZREALIZOWANYCH RÓŻNIC KURSOWYCH

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Niezrealizowany wynik na walutowych instrumentach pochodnych		
- zyski	17 072	31 777
- straty	6 826	18 995
Niezrealizowany wynik na towarowych instrumentach pochodnych poza rachunkowością zabezpieczeń		
- zyski	2 097	1 111
- straty	2 795	146
Niezrealizowany wynik na towarowych instrumentach zabezpieczających ujętych w rachunkowości zabezpieczeń		
- zyski	2 195	676
- straty	308	728
Rozliczone zyski/straty na towarowych instrumentach pochodnych ujętych w rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczających niezrealizowane pozycje zabezpieczane *		
- zyski	-	2 521
- straty	365	-

Niezrealizowany wynik na pozycji zabezpieczanej ujęty jako korekta zapasów

- zyski	4 224	-
- straty	5 139	3 218
Różnice kursowe niezrealizowane		
- zyski	6 495	6 301
- straty	569	675
	16 081	18 624

* niezrealizowane pozycje zabezpieczane – pozycje nadal ujęte w aktywach Spółki (zapasy)

10. WYNIK NA SPRZEDAŻY ŚRODKÓW TRWAŁYCH I INNE KOSZTY ZWIĄZANE ZE ŚRODKAMI TRWAŁYMI ORAZ WARTOŚCIAMI NIEMATERIALNYMI

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Likwidacja i demontaż	(537)	(2 033)
Zysk na sprzedaży	12	3 585
Odpis z tytułu utraty wartości środków trwałych i wartości niematerialnych	183	(14 789)
	(342)	(13 237)

11. PODATEK DOCHODOWY

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Podatek dochodowy ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów		
Podatek bieżący:		
Podatek dochodowy bieżący	30 858	-
Korekty lat ubiegłych	-	(3 239)
Razem podatek bieżący	30 858	(3 239)
Podatek odroczony:		
Podatek dochodowy odroczony	(1 246)	4 849
Korekta lat ubiegłych	(3 379)	492
Razem podatek odroczony	(4 625)	5 341
Razem podatek dochodowy	26 233	2 102

Podatek dochodowy został skalkulowany wg obowiązującej w 2013 roku stawki 19% (rok 2012: 19%).

Zmiana stanu rezerwy/aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Stan na początek okresu	2 890	(2 529)
Podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat	(4 625)	5 341
Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach (z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń)	357	78
	(1 378)	2 890

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2013 wynika z następujących pozycji:

	Koniec okresu 31/12/2013	Koniec okresu 31/12/2012	Obciążenie (+) / uznanie (-) wyniku	Obciążenie (+) / uznanie (-) kapitału
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Różnica wartości bilansowych i podatkowych środków trwałych	8 289	11 167	(2 878)	-
Różnica wartości bilansowych i podatkowych przejętych gruntów	-	2 499	(2 499)	-
Wartość godziwa przejętych marek produktowych	3 579	4 057	(478)	-
Aktualizacji wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych	3 738	7 103	(3 196)	(169)
Różnica wartości bilansowych i podatkowych akcji i udziałów	2 825	-	2 825	-
Pozostałe tytuły	67	-	67	-
Razem rezerwy na podatek dochodowy	18 498	24 826	(6 159)	(169)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Aktualizacja wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych	1 584	4 348	2 238	526
Aktualizacja wartości godziwej pochodnych instrumentów towarowych (pozycja zabezpieczana oraz instrument zabezpieczający) – hedge accounting	-	438	438	-
Rabaty odroczone	4 136	4 339	203	-
Naliczone, niezapłacone odsetki od kredytów	145	431	286	-
Wartość odpisu aktualizującego wartość zapasów	208	140	(68)	-
Rezerwa na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe	782	615	(167)	-
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	634	598	(36)	-
Rezerwa na rekultywację terenu	421	421	-	-
Rezerwa na nagrody i premie roczne dla pracowników	2 301	1 007	(1 294)	-
Odpisy aktualizujące wartość należności nieściągalnych	955	1 338	383	-
Podatkowe korekty rozliczeń odchyliń od zakupu nasion rzepaku	1 027	1 427	400	-
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i pozostałe koszty odroczone w czasie	3 505	2 465	(1 040)	-
Wartość odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych	273	367	94	-
Korekta kosztów z tyt. niezapłaconych faktur w terminie	99	-	(99)	-
Strata podatkowa	3 620	3 861	241	-
Inne rezerwy	186	141	(45)	-
Razem aktywa z tytułu podatku	19 876	21 936	1 534	526
Obciążenie/korzyść z tytułu odroczonego podatku dochodowego			(4 625)	357
<i>Per saldo</i>				
Rezerwy z tytułu podatku	-	2 890		
Aktywa z tytułu podatku	1 378	-		

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2012 wynika z następujących pozycji:

	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2011 PLN'000	Obciążenie (+) / uznanie (-) wyniku PLN'000	Obciążenie (+) / uznanie (-) kapitału PLN'000
Rezerwy z tytułu podatku odroczonego				
Różnica wartości bilansowych i podatkowych środków trwałych	11 167	13 734	(2 567)	-
Różnica wartości bilansowych i podatkowych przejętych gruntów	2 499	2 590	(91)	-
Wartość godziwa przejętych marek produktowych	4 057	4 555	(498)	-
Aktualizacja wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych	7 103	2 129	5 109	(135)
Aktualizacja wartości godziwej pochodnych instrumentów towarowych (pozycja zabezpieczana i instrument zabezpieczający)	-	31	(31)	-
Razem rezerwy na podatek dochodowy	24 826	23 039	1 922	(135)

Aktywa z tytułu podatku odroczonego

Aktualizacja wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych	4 348	10 329	5 768	213
Aktualizacja wartości godziwej pochodnych instrumentów towarowych (pozycja zabezpieczana i instrument zabezpieczający)	438	1 175	737	-
Rabaty odroczone	4 339	4 036	(303)	-
Naliczone, niezapłacone odsetki od kredytów	431	542	111	-
Wartość odpisu aktualizującego wartość zapasów	140	30	(110)	-
Rezerwa na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe	615	884	269	-
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	598	696	98	-
Rezerwa na rekultywację terenu	421	699	278	-
Rezerwa na nagrody i premie roczne dla pracowników	1 007	1 011	4	-
Odpisy aktualizujące wartość należności nieściągalnych	1 338	1 666	328	-
Podatkowe korekty rozliczeń odchyliń od zakupu nasion rzepaku	1 427	1 258	(169)	-
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i pozostałe koszty odroczone w czasie	2 465	1 889	(576)	-
Wartość odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych	367	818	451	-
Korekta cen transferowych - niezafakturowane	-	493	493	-
Strata podatkowa	3 861	-	(3 861)	-
Inne rezerwy	141	42	(99)	-
Razem aktywa z tytułu podatku	21 936	25 568	3 419	213

Obciążenie/korzyść z tytułu odroczonego podatku dochodowego **5 341** **78**

Per saldo

Rezerwy z tytułu podatku **2 890**

Aktywa z tytułu podatku **2 529**

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, Spółka odliczyła od dochodu stratę podatkową za rok 2012 w wysokości 19.053 tys. PLN.

Spółka nie posiada niewykorzystanych ulg podatkowych, możliwych do odliczenia w przyszłości.

Spółka nie posiada zobowiązań podatkowych od dodatnich różnic przejściowych, związanych z inwestycjami w jednostki zależne, oddziały, jednostki stowarzyszone czy w udziały we wspólnych przedsięwzięciach.

Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	okres zakończony 31/12/2013	okres zakończony 31/12/2012
Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej		
Skonsolidowany zysk (strata) brutto	131 870 295	6 949 824
Ustawowa stawka podatkowa (średnioważona)	19,00%	19,00%
Podatek według ustawowej stawki	25 055 356	1 320 466
Efekt podatkowy trwałych różnic pomiędzy zyskiem / stratą przed opodatkowaniem a podstawą opodatkowania	936 852	781 417
Wykorzystanie strat podatkowych z poprzednich okresów	3 619 880	
Rozpoznanie aktywa na podatek odroczonego od strat podatkowych z poprzedniego okresu	-3 378 707	
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	26 233 381	2 101 884
Bieżący podatek dochodowy	30 858 491	-3 239 494
Odroczony podatek dochodowy	-4 624 942	5 341 378
Efektywna stawka podatkowa	19,89%	30,24%

12. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

Wyliczenie zysku na jedną akcję zostało oparte na następujących informacjach:

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Zyski		
Zysk netto dla celów wyliczenia zysku na jedną akcję	105 637	4 848
Liczba wyemitowanych akcji		
Średnia ważona liczba akcji wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości zysku zwykłego na jedną akcję	22 986 949	22 986 949
Zysk na akcję		
Zysk przypadający na jedną akcję	4,60	0,21

W Spółce nie występuje zjawisko rozwodnienia zysku.

13. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

	<i>Grunty, budynki i budowle</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Pozostałe środki trwałe</i>	<i>Razem</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
WARTOŚĆ POCZĄTKOWA					
Na dzień 1/1/2012	250 733	13 954	301 438	24 102	590 227
Zwiększenia	1 193	27 847	4 361	641	34 042
Zmniejszenia	(19 416)	(13 961)	(16 537)	(2 022)	(51 936)
Na dzień 31/12/2012	232 510	27 840	289 262	22 721	572 333
Na dzień 1/1/2013	232 510	27 840	289 262	22 721	572 333
Zwiększenia	2 906	10 616	20 069	4 319	37 910
Zmniejszenia	(17 746)	(27 511)	(2 641)	(756)	(48 654)
Na dzień 31/12/2013	217 670	10 945	306 690	26 284	561 589
UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI					
Na dzień 1/1/2012	76 658	5 179	177 307	18 869	278 013
Amortyzacja za okres	10 624	-	25 008	1 725	37 357
Utrata wartości	7 804	-	7 984	220	16 008
Zmniejszenia z tytułu likwidacji lub sprzedaży	(19 192)	(3 715)	(15 817)	(1 994)	(40 718)
Na dzień 31/12/2012	75 894	1 464	194 482	18 820	290 660
Na dzień 1/1/2013	75 894	1 464	194 482	18 820	290 660
Amortyzacja za okres	10 451	-	23 228	1 381	35 060
Utrata wartości	(209)	(1 448)	27	(16)	(1 646)
Zmniejszenia z tytułu likwidacji lub sprzedaży	(1 576)	-	(2 621)	(748)	(4 945)
Na dzień 31/12/2013	84 560	16	215 116	19 437	319 129
WARTOŚĆ NETTO					
Na dzień 31/12/2012	156 616	26 376	94 780	3 901	281 673
Udzielone zaliczki		583			583
					282 256
Na dzień 31/12/2013	133 110	10 929	91 574	6 847	242 460
Udzielone zaliczki		160			160
					242 620

Okres użytkowania środków trwałych w Spółce został określony następująco:

Budynki – od 25 do 40 lat
Maszyny i urządzenia – od 3 do 20 lat
Pozostałe środki trwałe – od 4 do 12 lat.

Środki trwałe amortyzowane są metodą liniową. Rzeczowe aktywa trwałe nie są objęte ograniczeniami dotyczącymi tytułu prawnego Spółki.

Spółka dokonuje corocznej oceny ekonomicznego zużycia środków trwałych dla celów bilansowych, celem weryfikacji ewidencyjnego odzwierciedlenia osiąganych przez Spółkę korzyści ekonomicznych z tegoż majątku.

W przypadkach gdy Spółka nie przewiduje osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych z dalszego użytkowania składników rzeczowego majątku trwałego, dokonuje odpisów z tytułu utraty wartości do wysokości wartości netto, wykazanych jako zbędne składniki majątku.

W 2013 roku Spółka wykorzystała odpis aktualizujący wartość środków trwałych:

- w wysokości 782 tys. PLN, w związku z likwidacją zakładu produkcyjnego w Warszawie,
- w wysokości 487 tys. PLN w zakładach produkcyjnych w Gdańsku i Brzegu.

W 2013 roku Spółka utworzyła odpis na środki trwale wycofane z użytkowania w zakładzie w Gdańsku i Brzegu na kwotę 772 tys. PLN.

Stan odpisów aktualizujących na dzień 31.12.2013 roku wyniósł 1.435 tys. PLN (31.12.2012r.: 3.396 tys. PLN).

14. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE

	PLN'000
WARTOŚĆ POCZĄTKOWA	
Na dzień 1/1/2012	1 637
Zwiększenia	-
Zmniejszenia	-
Na dzień 31/12/2012	1 637
Na dzień 1/1/2013	1 637
Zwiększenia	-
Zmniejszenia	-
Na dzień 31/12/2013	1 637
UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI	
Na dzień 1/1/2012	481
Amortyzacja za okres	69
Zmniejszenia	-
Na dzień 31/12/2012	550
Na dzień 1/1/2013	550
Amortyzacja za okres	67
Zmniejszenia	-
Na dzień 31/12/2013	617
WARTOŚĆ NETTO	
Na dzień 31/12/2012	1 087
Na dzień 31/12/2013	1 020

Informacje o przychodach oraz o należnych wpływach z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych znajdują się w nocie „Leasing operacyjny”.

Nieruchomości amortyzowane są metodą liniową. Przyjęte stawki amortyzacji są następujące:

- budynki – 2,5%
- budowle – 4%
- urządzenia techniczne – 8,5%
- maszyny i urządzenia pozostałe – 4%.

Spółka nie dokonała wyceny wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych wymaganych przez MSR 40, ze względu na małą istotność tej pozycji w aktywach ogółem Spółki. Koszty oszacowania wartości godziwej byłyby niewspółmiernie wysokie w stosunku do korzyści płynących z tego dla sprawozdania finansowego.

15. WARTOŚĆ FIRMY

Wartość firmy powstała w wyniku połączenia z „Ewico” sp. z o.o., które miało miejsce 13 grudnia 2006 roku. Wartości firmy została wyliczona w oparciu o wartość godziwą aktywów netto poszczególnych przejętych spółek.

	PLN'000
Stan na dzień 31 grudnia 2012	
Cena przejęcia	277 218
Koszty przejęcia	311
Wartość godziwa aktywów przejętych	(193 736)
	83 793
Stan na dzień 31 grudnia 2013	
Cena przejęcia	277 218
Koszty przejęcia	311
Wartość godziwa aktywów przejętych	(193 736)
	83 793

Wartość firmy pierwotnie nie była przypisana do żadnego segmentu działalności Spółki. W 2009 roku, w związku ze zmianą MSR nr 36, Spółka przypisała wartość firmy do obydwu wyodrębnionych segmentów, które odpowiadają definicji najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze. Alokacja wartości firmy do obydwu segmentów została dokonana wg struktury segmentowej nadwyżki przekazanych płatności nad udziałem Spółki w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów i zobowiązań jednostek przejmowanych na dzień przejęcia.

Testowanie utraty wartości „wartości firmy”.

W 2013 roku Spółka przeprowadziła testy wartości firmy dla obydwu segmentów pod kątem utraty wartości. Testy nie wykazały konieczności dokonania odpisów aktualizujących.

Testy przeprowadzone zostały metodą dyskontowania wolnych przepływów gotówkowych, z przyjęciem następujących założeń:

- 5-letni okres prognozy (2014- 2018),
- Średnia stopa wzrostu marży na pokrycie kosztów stałych w segmencie Food, liczona w relacji do średniej zrealizowanej stopy wzrostu z roku 2013 – 2,0%
- Średnia stopa wzrostu marży na przerobie nasion w segmencie Agri, liczona w relacji do średniej zrealizowanej stopy wzrostu z roku 2013 – 4,0%
- średni ważony koszt kapitału (WACC) – 6,40% (po opodatkowaniu) dla segmentu Agri oraz 6,90% (po opodatkowaniu) dla segmentu Food

W oparciu o wyżej wymienione założenia, test na utratę wartości wykazał nadwyżkę wartości odzyskiwalnej dla segmentu Food w kwocie 383 mln PLN, oraz 188 mln PLN dla segmentu Agri. Zakładając zmienność kluczowego założenia, tj. średniej stopy wzrostu marży dla obydwóch segmentów, następujące zmiany założeń doprowadziły do zrównania wartości odzyskiwalnej z wartością bilansową:

Segment Food:

- spadek średniej stopy wzrostu marży na pokrycie kosztów stałych do poziomu (-)2,35%

Segment Agri:

- spadek średniej stopy wzrostu marży na przerobienie nasion do poziomu 1,75%.

16. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

	Znaki towarowe	Prawa autorskie	Inne prawa	Razem
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
WARTOŚĆ POCZĄTKOWA				
Na dzień 1/1/2012	33 637	3 876	-	37 513
Zwiększenia	-	30	2 846	2 876
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2012	33 637	3 906	2 846	40 389
Na dzień 1/1/2013	33 637	3 906	2 846	40 389
Zwiększenia	-	170	46	216
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	-	-	-	-
Reklasyfikacje	-	(3 500)	3 500	-
Na dzień 31/12/2013	33 637	576	6 392	40 605
UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI				
Na dzień 1/1/2012	9 662	583	-	10 245
Amortyzacja za okres	2 620	367	92	3 079
Utrata wartości	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2012	12 282	950	92	13 324
Na dzień 1/1/2013	12 282	950	92	13 324
Amortyzacja za okres	2 514	26	925	3 465
Utrata wartości	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	-	-	-	-
Reklasyfikacje	-	(613)	613	-
Na dzień 31/12/2013	14 796	363	1 630	16 789
WARTOŚĆ NETTO				
Na dzień 31/12/2012	21 355	2 956	2 754	27 065
Na dzień 31/12/2013	18 841	213	4 762	23 816

Wszystkie aktywa niematerialne mają określone okresy użytkowania i są amortyzowane metodą liniową. Amortyzacja aktywów niematerialnych jest ujęta w następujących pozycjach sprawozdania z całkowitych dochodów:

- a) koszty sprzedaży,
- b) koszty ogólnego zarządu,
- c) pozostałe koszty operacyjne.

W pozycji wartości niematerialne Spółka wykazała znaki towarowe przejętych marek w ramach połączenia z Zakładami Tłuszczowymi w Warszawie w lutym 2009 roku. Na dzień bilansowy dwie główne pozycje wchodzące w skład znaków towarowych to znak „Smakowita” o wartości bilansowej netto 8.422 tys. PLN oraz pozostałym okresie amortyzacji wynoszącym 8 lat, oraz znak towarowy „Masło Roślinne” o wartości bilansowej netto 9.606 tys. PLN i okresie amortyzacji 8 lat.

W 2013 roku nastąpiło zwiększenia aktywów niematerialnych w wysokości 216 tys. PLN, tytułem zakupu licencji na oprogramowania.

17. AKTYWA FINANSOWE

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Wartość godziwa niezrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych	19 570	34 734
Wartość godziwa niezrealizowanych towarowych instrumentów pochodnych	4 292	1 787
Udzielone pożyczki	169	238
Akcje i udziały	33 548	5 007
Aktywa finansowe razem	57 579	41 766
w podziale na okresy:		
- krótkoterminowe	23 868	36 542
- długoterminowe	33 711	5 224
	57 579	41 766

Wartość godziwą instrumentów pochodnych ustala się w oparciu o bieżące kursy walutowe (kontrakty walutowe) i o bieżące ceny produktów (kontrakty towarowe). Instrumenty pochodne stanowią aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, z wyjątkiem tych instrumentów pochodnych, które są wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń. W przypadku tych ostatnich efektywna część zmiany wartości godziwej ujęta jest w kapitale rezerwowym z aktualizacji wyceny lub koryguje wartość pozycji zabezpieczanej (patrz również noty „Walutowe instrumenty pochodne” i „Towarowe instrumenty pochodne”).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość godziwa instrumentów pochodnych posiadanych przez Spółkę wykazywała aktywa na kwotę 23.862 tys. PLN i zobowiązania o wartości 10.955 tys. PLN (31/12/2012: aktywa 36.521 tys. PLN, zobowiązania 23.308 tys. PLN). Zobowiązania finansowe – patrz: nota „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania”.

Pożyczki udzielone wykazane są w wartościach wymagających zapłaty, które nie różnią się znacząco od ich skorygowanych cen nabycia.

W pozycji „Akcje i udziały” Spółka wykazała udziały w następujących podmiotach zależnych:

- **ZPT Elmilik spółka z ograniczoną odpowiedzialnością** („ZPT Elmilik sp. z o.o.”), z siedzibą w Szczecinku, ul. Piłska 8-10, wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 402729 nabyte w dniu 26 kwietnia 2012 roku.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka posiada 100% udziałów w ZPT Elmilik sp. z o.o., które ujęte są w aktywach finansowych o wartości księgowej 5.000 tys. PLN.

- **Mauresa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna**, z siedzibą w Warszawie, Pl. Piłsudskiego 1, wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 471895 („Mauresa SKA”),

W dniu 26 listopada 2013 roku Spółka nabyła 1000 akcji imiennych (seria A) Mauresa SKA za cenę 58 tys. PLN.

W dniu 9 grudnia 2013 roku Mauresa SKA podwyższyła kapitał zakładowy z kwoty 50 tys. PLN do kwoty 60.352 tys. PLN, emitując 1.206.040 szt. akcji (seria B) o łącznej wartości nominalnej 74.171 tys. PLN. Wszystkie akcje zostały przyznane jednemu akcjonariuszowi Mauresy SKA – ZT „Kruszwica” S.A. Zapłata za ww. akcje nastąpiła wkładem niepieniężnym tj. prawami wieczystego użytkowania gruntów, wraz z przyległymi zabudowaniami, położonych w Warszawie, przy ul. Radzymińskiej 122/124, pozostających w aktywach Spółki po likwidacji zakładu produkcyjnego w Warszawie.

Wartość rynkowa wkładu niepieniężnego ustalona została na kwotę 74.171 tys. PLN brutto, na podstawie operatu szacunkowego prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz opinii biegłego rewidenta o wartości godziwej wkładu niepieniężnego.

Na dzień bilansowy posiadane przez Spółkę akcje Mauresa SKA wykazują wartość księgową 28.536 tys. PLN, jako suma:

- wartości (historycznych) przekazanych praw wieczystego użytkowania gruntów – 15.414 tys. PLN
- wartości (historycznych) przekazanych budynków i budowli przyległych do ww. gruntów – 239 tys. PLN
- ceny nominalnej nabytych akcji serii A – 50 tys. PLN
- VAT należny od przekazanego aportu – 13.869 tys. PLN
- skapitalizowane, poniesione koszty, w tym reklasyfikacji ww. gruntów – 580 tys. PLN
- in minus rezerwa na rekultywację przekazanych gruntów w wysokości – 1.616 tys. PLN.

- **Mauresa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**, z siedzibą w Warszawie, Pl. Piłsudskiego 1, wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 469724 („Mauresa sp. z o.o.”)

W dniu 26 listopada 2013 roku Spółka nabyła 100 udziałów w kapitale zakładowym Mauresa sp. z o.o. za cenę 11 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka jest jedynym wspólnikiem spółki Mauresa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - będącej jedynym komplementariuszem Mauresa SKA.

18. ZAPASY

Wartość zapasów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2013	Koniec okresu 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000
Materiały i surowce	411 805	366 502
Półprodukty i wyroby gotowe	89 469	142 830
Towary	1 167	3 044
Zapasy ogółem, po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości	502 441	512 376

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do poziomu cen sprzedaży netto

Stan na początek okresu	847	155
Utworzenie odpisu na:	4 543	1 212
- materiały pomocnicze i opakowania	754	-
- wyroby gotowe	3 789	1 212
Wykorzystanie odpisu z tytułu:	4 298	520
- likwidacji lub sprzedaży wyrobów gotowych	4 020	504
- likwidacji części zamiennych	61	-
- likwidacji materiałów pomocniczych i opakowań	217	16
Stan na koniec okresu	1 092	847

19. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI (krótkoterminowe)

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności są nieoprocentowane. Średni okres kredytowania odbiorców, liczony relacją iloczynu należności i przychodów ze sprzedaży przemnożoną przez 365 dni, wynosi 24 dni. Spółka nalicza odsetki karne od należności przeterminowanych po dokonaniu osądu słuszności naliczenia odsetek wobec konkretnych klientów, biorąc pod uwagę dotychczasową współpracę, ilość dni zwłoki, przyczyny mogące powodować opóźnienia w płatnościach oraz plany dotyczące dalszych kontaktów z danymi klientami.

	Koniec okresu 31/12/2013	Koniec okresu 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000
Należności z tytułu dostaw i usług od podmiotów powiązanych	33 918	32 777
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych podmiotów	94 885	172 472
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	7 466
Pozostałe należności	8 761	6 047
	137 564	218 762

Opis transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawiony znajduje się w notce nr 32 „Transakcje z podmiotami powiązanymi”.

Należności zaległe na dzień bilansowy, zgodnie z polityką rachunkowości Spółki, zostały objęte odpisem aktualizującym z tytułu utraty wartości, za wyjątkiem kwot pokrytych gwarancjami lub zabezpieczeniem. Oszacowana wartość odpisów aktualizujących od należności handlowych uznanych za nieściągalne na dzień 31 grudnia 2013 wynosi 6.829 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2012: 10.090 tys. PLN).

Zarząd Spółki uważa, że wartość księgowa netto należności jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Stan na początek okresu	10 090	11 562
Utworzenie odpisu na:	943	691
należności z tytułu dostaw i usług	470	(73)
odsetki za zwłokę	302	760
należności dochodzone na drodze sądowej, w postępowaniu upadłościowym i układowym	171	-
koszty sądowe	-	4
Wykorzystanie odpisu z tytułu zapłaty:	205	1 087
odsetek	144	220
należności dochodzonych na drodze sądowej, w postępowaniu upadłościowym i układowym	12	27
należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych	49	840
Wykorzystanie odpisu z tytułu umorzenia:	3 999	1 076
odsetek	464	47
należności dochodzonych na drodze sądowej, w postępowaniu upadłościowym i układowym	2 874	351
należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych	661	678
Stan na koniec okresu	6 829	10 090

W 2013 roku Spółka nie dokonała żadnych odpisów utraty wartości dla przychodów z aktywów finansowych.

Należności w factoringu:

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Należności z tytułu dostaw i usług	-	-

W dniu 14 grudnia 2011 roku, Spółka zawarła umowę factoringową z Pekao FAKTORING Sp. z o.o., z siedzibą w Lublinie, ul. Lubartowska 74 A (dalej, odpowiednio: „Umowa” i „Faktor”).

Umowa została zawarta na okres 12 miesięcy, z opcją przedłużenia o kolejne 12 miesięcy. Jako zabezpieczenie wykonania postanowień Umowy Spółka zobowiązała się do wystawienia weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz do dokonania cesji praw z polisy ubezpieczeniowej zawartej z Coface Austria Kreditversicherung AG Oddział w Polsce. Faktorowi przysługuje wynagrodzenie nie odbiegające od wysokości wynagrodzeń występujących na rynku usług factoringowych, obejmujących prowizje operacyjne i koszt finansowania oparty o rynkowe stopy procentowe plus uzgodniona marża.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2013 roku. Spółka pozostała stroną w/w umowy factoringowej.

Na podstawie aneksu nr 5 z dnia 14 grudnia 2013 roku, maksymalny limit zaangażowania Faktora w finansowanie Spółki został ustalony na kwotę 140.000.000 PLN.

Wartość należności wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki nie obejmuje wierzytelności objętych factoringiem pełnym (bez regresu ryzyka do zbywcy). Na dzień bilansowy 31 grudnia 2013 roku, łączna wartość sprzedanych wierzytelności wyniosła 126.923 tys. PLN, z czego w walucie PLN: 119.595 tys. PLN i w walucie EUR: 1.764 tys. EUR, tj. 7.328 tys. PLN.

20. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, posiadane przez Spółkę na dzień bilansowy, to środki zgromadzone na rachunkach bieżących w bankach.

Wartość księgowa środków pieniężnych odpowiada ich wartości godziwej.

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Środki pieniężne w kasie	-	-
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	55	1 130
Krótkoterminowe depozyty bankowe	-	-
Środki pieniężne w drodze	-	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych razem	55	1 130

21. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
wydatki adaptacyjne biura marketingu	-	7
rozliczenie kosztów zakupu kontraktu na sprzedaż olejów	894	1 113
	894	1 120
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
ubezpieczenia majątkowe	436	660
wydatki adaptacyjne biura marketingu	7	84
rozliczenie kosztów zakupu kontraktu na sprzedaż olejów	219	219
Ubezpieczenie należności	350	-
pozostałe	201	201
	1 213	1 164

22. KAPITAŁ PODSTAWOWY

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Kapitał akcyjny wyemitowany i opłacony:		
22.986.949 akcji zwykłych o wartości nominalnej 7,48 zł każda	171 942	171 942
Korekta hiperinflacyjna	13 134	13 134
Kapitał podstawowy razem	185 076	185 076

Ze względu na hiperinflację istniejącą w Polsce do końca 1996 roku, w Spółce przeszacowaniu uległ kapitał własny za 1996 rok tj. za okres od kiedy Spółka była spółką akcyjną (przekształcenie w spółkę kapitałową nastąpiło 21 grudnia 1995 roku) do końca 1996 roku. Przeszacowanie jest dokonane stopą inflacji za 1996 rok, wynoszącą 19,9%. Efekt przeliczenia kapitału wskaźnikami inflacji został ujęty w niepodzielonym wyniku finansowym lat ubiegłych. Wartość kapitału podstawowego na 31 grudnia 1996 w bilansie spółki wynosiła 66.000 tys. PLN, wartość po przeszacowaniu 79.134 tys. PLN, co oznacza wzrost wartości o kwotę 13.134 tys. PLN.

Kapitał zakładowy Spółki, na dzień bilansowy 31.12.2013 roku wynosi 171.942 tys. PLN i dzieli się na 22.986.949 akcji o wartości nominalnej 7,48 PLN każda. Wszystkie wyemitowane akcje są akcjami zwykłymi, bez żadnego uprzywilejowania co do uczestnictwa w podziale zysku. Każda akcja daje prawo do jednego głosu, co daje łącznie 22.986.949 głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Głównym akcjonariuszem Spółki jest podmiot prawa holenderskiego – Koninklijke Bunge Besloten Vennootschap (KBBV) z siedzibą w Rotterdamie, Holandia, który posiada bezpośrednio 14.763.313 akcji, co stanowi 64,22% jej kapitału zakładowego oraz tyle samo uprawnień do wykonywania 64,22% głosów na WZ. Podmiotem dominującym w stosunku do KBBV, posiadającym 100% akcji i głosów na walnym zgromadzeniu, jest Bunge Europe S.A. z siedzibą w Luksemburgu. Podmiotem dominującym wobec Bunge Europe S.A., posiadającym bezpośrednio i pośrednio 100% akcji i głosów na walnym zgromadzeniu, jest Bunge Ltd. z siedzibą na Bermudach i głównym biurem w White Plains, w stanie Nowy York, w Stanach Zjednoczonych.

Kolejnym znaczącym akcjonariuszem Spółki jest Windstorm Trading & Investments Limited, spółka zależna od Pana Jerzego Staraka, zawiązana na Cyprze z siedzibą rejestrową Thasou 3, DADLAW House, P.C. 1520 Nikozja, Cypr, która posiada (na podstawie zaświadczenia na WZA w dniu 20.06.2013r.) 5.805.485 akcji, stanowiących 25,26% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do wykonywania 25,26% głosów na WZA.

23. KAPITAŁY REZERWOWE

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Kapitał rezerwowy przeznaczony na wypłatę dywidendy	171 531	169 212
Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	1 435	(2 592)
Kapitały rezerwowe razem	172 966	166 620

Spółka tworzy kapitał rezerwowy przeznaczony na wypłatę dywidendy. W 2012 roku kapitał został zwiększony o kwotę 7.444 tys. PLN z podziału zysku za 2011 rok. W 2013 roku kapitał został zwiększony o kwotę 2.319 tys. PLN z podziału zysku za 2012 rok.

Ponadto Spółka tworzy kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny, na którym gromadzona jest efektywna część zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych (walutowych) wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń.

Kapitał rezerwowy przeznaczony na wypłatę dywidendy podlega podziałowi.

Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny nie podlega podziałowi.

24. POZOSTAŁE KAPITAŁY

Pozostałe kapitały obejmują wynik roku bieżącego oraz kapitał zapasowy.

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Kapitał zapasowy	271 352	271 352
Zysk roku bieżącego	105 637	4 848
Pozostałe kapitały razem	376 989	276 200

Na kapitał zapasowy składają się:

- zatrzymane zyski lat ubiegłych w kwocie 30.799 tys. PLN,
- nadwyżka ceny sprzedaży wyemitowanych akcji ponad ich wartość nominalną (agio emisyjne) w kwocie 245.401 tys. PLN, która uwzględnia koszty emisji akcji.

Agio emisyjne nie podlega podziałowi.

Zysk roku bieżącego podlega podziałowi.

25. DYWIDENDY

Decyzją WZA Spółki z dnia 31 maja 2012 roku, zysk netto za rok obrotowy 2011 w kwocie 29.971 tys. PLN został przeznaczony na wypłatę dywidendy w kwocie 22.527 tys. PLN oraz na kapitał rezerwowy w kwocie 7.444 tys. PLN.

Dzień ustalenia prawa do dywidendy przypadał na 31 lipca 2012 roku, a wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 20 sierpnia 2012 roku.

Decyzją WZA Spółki z dnia 20 czerwca 2013 roku, zysk netto za rok obrotowy 2012 w kwocie 4.848 tys. PLN został przeznaczony na wypłatę dywidendy w kwocie 2.529 tys. PLN oraz na kapitał rezerwowy w kwocie 2.319 tys. PLN.

Dzień ustalenia prawa do dywidendy przypadał na 20 sierpnia 2013 roku, a wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 3 września 2013 roku.

W latach 2012 – 2013 Spółka dokonała wypłaty dywidendy w następujących kwotach:

Rok obrotowy	Zysk netto	Wyplacona dywidenda za rok obrotowy	Wyplacona dywidenda na jedną akcję	Data wypłaty dywidendy
	PLN'000	PLN'000		
2011	29 971	22 527	0,98	20/08/2012
2012	4 848	2 529	0,11	03/09/2013

26. KREDYTY I POŻYCZKI

	Koniec okresu 31/12/2013	Koniec okresu 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000
Kredyty w rachunku bieżącym	-	-
Kredyty bankowe	-	-
Pożyczki	155 541	365 692
	155 541	365 692

W podziale na terminy płatności:

Płatne na żądanie lub w okresie do 1 roku	155 541	365 692

Wartość bilansowa kredytów i pożyczek odpowiada ich wartości nominalnej wraz odsetkami należnymi na dzień bilansowy. W ocenie zarządu, wartość bilansowa pożyczek i kredytów nie odbiega od ich wartości godziwej.

Średnia ważona oprocentowania kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Spółkę:

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012
	%	%
Kredyty bankowe	4,49	5,99
Pożyczki	5,09	6,92

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2013 roku Spółka posiadała następujące kredyty i pożyczki:

- **Kredyty w rachunku bieżącym płatne na żądanie** o wartości 15.000 tys. PLN. Wartość kredytów zgodnie z zawartymi umowami zabezpieczona została wpływami na rachunek Spółki. Średni koszt odsetkowy od kredytów w rachunkach bieżących, w roku 2013, wyniósł 4,49% w stosunku rocznym. Oprocentowanie ustalane jest w oparciu o stawkę Wibor powiększoną o marżę. Stan zadłużenia z tytułu tych kredytów na dzień 31.12.2013 roku wyniósł 0 tys. PLN.

- **Umowa pożyczki z Bunge S.A.S (obecna nazwa: Bunge Holdings France S.A.S.) z dnia 13 lipca 2010 roku.** Na podstawie tej umowy Bunge SAS udzieliła Spółce pożyczki krótkoterminowej w kwocie 350 MLN USD z przeznaczeniem na finansowanie kapitału obrotowego Spółki, przy czym Spółka ma możliwość uzyskania pożyczki w walucie innej niż USD. Pożyczka jest oprocentowana na poziomie stawki Libor lub, w przypadku waluty innej niż USD, na poziomie właściwej międzybankowej stopy procentowej, powiększonej o marżę. Termin umowy pożyczki uzgodniony został na okres do 1 roku. Umowa pożyczki będzie automatycznie przedłużona na okres trzech miesięcy, o ile strony umowy pisemnie nie wypowiedzą warunków umowy w terminie 30 dni przed upływem terminu ważności umowy. Spółka korzysta z klauzuli automatycznego przedłużenia umowy.

W ramach powyższej umowy pożyczki, na podstawie aneksu z dnia 17 sierpnia 2010 roku, wprowadzone zostały rozliczenia z tytułu umowy pożyczki z częstotliwością dzienną. Na jego podstawie dodatnie salda zamknięcia głównych rachunków bankowych Spółki podlegają automatycznemu procesowi transferu na rachunek bankowy pożyczkodawcy celem redukcji zadłużenia na koniec tego samego dnia. Służy to zmniejszeniu kosztów finansowych jak również pozwala bardziej efektywnie wykorzystać posiadane zasoby pieniężne. W przypadku nadwyżki wpływów nad wpływami, saldo rachunków głównych Spółki staje się automatycznie kwotą ciągnięcia, zwiększającego zaangażowanie Spółki z tytułu pożyczki. W okresach poprzedzających skup nasion rzepaku, kiedy Spółka posiada najmniejsze w skali roku wielkości kapitału obrotowego, na podstawie tej samej umowy oraz zawartej w dniu 13 lipca 2010 roku Umowy Depozytowej, Spółka ma możliwość dokonywania lokat w USD lub innych walutach oprocentowanych wg stawki LIBOR lub innej stawki referencyjnej dla danej waluty, obniżonej o marżę banku.

Zadłużenie z tytułu pożyczki na dzień 31.12.2013 roku wyniosło 155.541 tys. PLN. Średnie efektywne oprocentowanie pożyczki wynosi 5,09% rocznie.

Wartość gwarancji udzielonych Spółce na dzień bilansowy:

Nazwa banku	Siedziba	Numer gwarancji	Kwota udzielonej gwarancji		Termin ważności
			PLN	Waluta	
Bank Polska Kasa Opieki S.A	Warszawa	DDF/1709/2008	63 058,46	EUR	29/07/2014
Bank Handlowy w Warszawie S.A	Warszawa	GK13-1980009/1	264 207,00	PLN	31/07/2014
		Razem	264 207,00	PLN	
		Razem	63 058,46	EUR	

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem nie wystąpiły przypadki naruszenia spłat kapitału, wypłaty odsetek lub innych warunków umów kredytowych.

27. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (KRÓTKOTERMINOWE)

	Koniec okresu 31/12/2013	Koniec okresu 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec jednostek powiązanych	24 389	44 541
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec pozostałych jednostek	88 605	84 862
Zobowiązania finansowe	10 955	23 308
Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 866	-
Pozostałe zobowiązania	10 193	1 482
	136 008	154 193

Na saldo zobowiązań składają się głównie zobowiązania handlowe. Średni termin płatności zobowiązań handlowych, liczony relacją zobowiązań handlowych i wartością sprzedaży produktów i towarów, wynosi 16 dni. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług jak i pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane.

Opis transakcji z podmiotami powiązanymi znajduje się w notce nr 32 „Transakcje z podmiotami powiązanymi”.

Zobowiązania finansowe dotyczą odroczonej strat z wycenionych do wartości godziwej walutowych i towarowych instrumentów pochodnych.

Informacje na temat zobowiązań finansowych znajduje się w notach nr 33 „Walutowe instrumenty pochodne” i nr 34 „Towarowe instrumenty pochodne”.

Zobowiązania finansowe wycenione są w wartości godziwej. W ocenie zarządu, wartość księgowa pozostałych kategorii zobowiązań jest zbliżona do ich wartości godziwej.

28. ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE

Struktura zatrudnienia

W tabeli poniżej przedstawiono informację o przeciętnym zatrudnieniu (z uwzględnieniem zarządu):

	<i>Liczba pracowników na koniec okresu 31/12/2013</i>	<i>Liczba pracowników na koniec okresu 31/12/2012</i>
<u>Podstawowe grupy pracowników</u>		
Pracownicy podstawowych działów produkcyjnych	366	407
Pracownicy służb handlowych, marketingu i logistyki	240	259
Pracownicy administracyjno-techniczni	186	198
Pozostali pracownicy działów pomocniczych	175	187
	967	1 051

Koszty zatrudnienia

Spółka poniosła następujące koszty zatrudnienia:

	<i>Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012</i>
Wynagrodzenia	73 786	66 973
Składki na ubezpieczenia społeczne	11 012	11 863
Odprawy pracownicze, emerytalne i rentowe	934	7 337
Inne koszty pracownicze	5 951	7 607
	91 683	93 780

Inne koszty pracownicze obejmują koszty szkoleń, posiłków regeneracyjnych i innych świadczeń na rzecz pracowników, nagrody jubileuszowe oraz rezerwy z tytułu niewykorzystanych urlopów.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych są szacowane metodami aktuarialnymi. Wszystkie zyski i straty aktuarialne odniesione zostały na wynik finansowy. Spółka nie korzysta z tzw. podejścia „korytarzowego” do ujęcia zysków i strat aktuarialnych. Ostatnią wycenę aktuarialną wartości bieżącej przyszłych zobowiązań przeprowadzono na dzień 31 grudnia 2013. Podstawowe założenia przyjęte przez aktuarusza do oszacowania zobowiązań w spółce na dzień bilansowy są następujące:

- stopa dyskontowa – 4,5 %,
- stopa wzrostu wynagrodzeń – 2,8 %,

Wartość zobowiązań oszacowanych przez aktuarusza w Spółce, na dzień 31 grudnia 2013 roku, wynosi 4.116 tys. PLN, z czego 4.048 tys. PLN to zobowiązanie z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych, a 68 tys. PLN stanowi zobowiązanie z tytułu nagród jubileuszowych.

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu pozostałych świadczeń pracowniczych, tj. z tytułu niewykorzystanych urlopów, wynagrodzeń i nagród rocznych zostały oszacowane przy użyciu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

	Wynagrodzenia i ubezpieczenia	Urlopy	Odprawy emerytalne, rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Odprawy pracownicze	Nagrody roczne	Razem
	PLN'000	PLN'000	PLN'000		PLN'000	PLN'000
Na dzień 1/1/2012	4 712	3 663	4 856	-	5 319	18 550
Utworzenie	4 134	2 724	6 671	1 650	5 600	20 779
Rozwiązanie	4 712	3 237	8 279	-	5 619	21 847
Na dzień 31/12/2012	4 134	3 150	3 248	1 650	5 300	17 482
Na dzień 1/1/2013	4 134	3 150	3 248	1 650	5 300	17 482
Utworzenie	4 111	2 475	884	210	12 026	19 706
Rozwiązanie	4 134	2 298	15	1 616	5 300	13 363
Na dzień 31/12/2013	4 111	3 327	4 117	244	12 026	23 825

W podziale na terminy wymagalności:

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
do 1 roku	19 780	14 291
powyżej 1 roku	4 045	3 191
	23 825	17 482

Uzgodnienie bilansu otwarcia z bilansem zamknięcia dla poszczególnych pozycji świadczeń pracowniczych, oszacowanych aktuarialnie

	PLN '000 Odprawy emerytalne i rentowe	PLN '000 Nagrody jubileuszowe
Zobowiązanie na początek roku 2013	3 172	67
Koszty bieżącego zatrudnienia	211	3
Koszty odsetek	142	3
Wynagrodzenia wypłacone	(209)	(9)
Straty aktuarialne	732	5
Zobowiązanie na koniec roku 2013	4 048	69

29. REZERWY

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Stan na początek okresu	2 366	3 980
Utworzenie rezerwy w ciągu roku	1 218	-
Rozwiązanie rezerwy w ciągu roku	-	1 614
Przeniesienie rezerwy, jako pomniejszenie wartości aportowanych gruntów	1 616	
	1 968	2 366

Rezerwy powyżej 1 roku:

- rezerwa na rekultywację gruntów	600	2 216
- pozostałe rezerwy	538	150
	1 138	2 366

Rezerwy do 1 roku:

- pozostałe rezerwy	830

Razem rezerwy	1 968	2 366

Spółka wykazała długoterminową rezerwę na rekultywację posiadanych gruntów, w związku z prawdopodobnymi kosztami przywrócenia do stanu pierwotnego zanieczyszczonych w toku działalności gospodarczej gruntów.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku, rezerwa dotyczyła gruntów w następujących lokalizacjach Spółki:

- zakład w Gdańsku – w kwocie 600 tys. PLN,
- zakład w Warszawie – w kwocie 1.616 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku, rezerwa dotyczyła gruntów w następujących lokalizacjach Spółki:

- zakład w Gdańsku – w kwocie 600 tys. PLN.

Rezerwa na grunty w Warszawie została zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Długoterminowa aktywa finansowe, jako integralna część wartości Akcji w spółce Mauresa SKA (nota nr 17)

Na saldo pozostałych rezerw na dzień 31 grudnia 2012 roku składa się rezerwa z tyt. podatku od nieruchomości w wysokości 70 tys. PLN oraz rezerwa na sprawy sporne z pracownikami w wysokości 80 tys. PLN.

Na saldo pozostałych rezerw na dzień 31 grudnia 2013 roku składa się rezerwa z tyt. podatku od nieruchomości w wysokości 74 tys. PLN oraz rezerwa na sprawy sporne z byłymi pracownikami i kontrahentami Spółki w wysokości 105 tys. PLN.

30. LEASING OPERACYJNY

Spółka jako leasingobiorca

Na dzień bilansowy Spółka posiada szereg umów najmu samochodów osobowych. Zdecydowana większość z tych samochodów jest używana przez przedstawicieli handlowych. Spółka klasyfikuje najem samochodów jako leasing operacyjny. Okres najmu wynosi 3 lata.

Ponadto, w ramach użytkowania wieczystego Spółka użytkuje grunty, najmowane od Skarbu Państwa, które nie stanowią aktywów wykazywanych w bilansie, z wyjątkiem praw wieczystego użytkowania gruntów nabytych w ramach połączenia od spółek przejętych. Te ostatnie ujęte są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Rzeczowe aktywa trwałe i podlegają amortyzacji przez okres przysługiwania praw do ich użytkowania.

Spółka jest również najemcą pomieszczeń biurowych, zlokalizowanych w Warszawie, w którym prowadzona jest działalność Biura Marketingu. W 2013 roku czas trwania umowy został wydłużony do 2017 roku. Spółka ma możliwość przedłużenia powyższej umowy najmu na okres kolejnych 5 lat, pod warunkiem złożenia wynajmującemu pisemnego oświadczenia najpóźniej na 12 miesięcy przed upływem okresu najmu.

Poniżej wartość opłat poniesionych w 2013 roku z tytułu wieczystego użytkowania gruntów, z tytułu najmu samochodów osobowych oraz najmu pomieszczeń biurowych, ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów bieżącego okresu:

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
- minimalna opłaty leasingowe - samochody osobowe	5 556	7 091
- prawa wieczystego użytkowania gruntów	702	697
- najem pomieszczeń biurowych	845	845
	7 103	8 633

Na dzień bilansowy łączna kwota przyszłych opłat (opłata leasingowa oraz opłata serwisowa) z tytułu umów leasingu operacyjnego samochodów osobowych w okresie niepodlegającym wypowiedzeniu, w podziale na terminy płatności, przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
w okresie do roku	3 549	3 496
w okresie od 2 do 5 lat	1 456	5 196
powyżej 5 lat	-	-
	5 005	8 692

Pozostały okres przysługiwania praw do użytkowanych gruntów wynosi od 76 do 82 lat. Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość nominalna przyszłych zobowiązań z tego tytułu wynosi 22.345 tys. PLN, co w podziale na terminy płatności, przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
w okresie do roku	294	708
w okresie od 2 do 5 lat	1 175	2 832
powyżej 5 lat	20 876	51 365
	22 345	54 905

Na dzień bilansowy łączna kwota przyszłych opłat z tytułu najmu pomieszczeń biurowych w okresie nie podlegającym wypowiedzeniu, w podziale na terminy płatności, przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
w okresie do roku	617	748
w okresie od 2 do 5 lat	1 502	62
powyżej 5 lat	-	-
	2 119	810

Spółka jako leasingodawca

Spółka posiada kilka umów wynajmu niewykorzystywanych nieruchomości produkcyjnych i biurowych wraz z ich wyposażeniem, wchodzących w skład nieruchomości inwestycyjnych (Sprawozdanie z sytuacji finansowej, poz. Nieruchomości inwestycyjne). Przychód z tytułu wynajmu tychże nieruchomości w 2013 roku wyniósł 943 tys. PLN (31.12.2012: 845 tys. PLN). Koszty poniesione przez Spółkę, w związku z wynajmem nieruchomości w 2013 roku, wyniosły 67 tys. PLN (31.12.2012: 272 tys. PLN).

Na dzień bilansowy wartość nominalna należności Spółki z tytułu umów leasingu operacyjnego w okresie niepodlegającym wypowiedzeniu przedstawiała się następująco (w podziale na terminy płatności):

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
w okresie do roku	250	243
w okresie od 2 do 5 lat	-	-
powyżej 5 lat	-	-
	250	243

31. PLANOWANE TRANSAKCJE

Na koniec 2013 roku Spółka posiadała zawarte i niezrealizowane kontrakty zakupu olejów jadalnych i śruty słonecznikowej oraz sprzedaży olejów jadalnych, śruty rzepakowej, śruty słonecznikowej i produktów konsumenckich (oleje butelkowane i margaryny). Realizacja zawartych kontraktów zaplanowana jest na 2014 rok. Wartość i strukturę zawartych kontraktów przedstawia poniższa tabela (dla kontraktów wyrażonych w walutach obcych przyjęto średni kurs NBP z dnia 31 grudnia 2013 roku):

	2014 PLN'000
ZAKUPY	
Oleje	75 627
Nasiona rzepaku	81 776
RAZEM ZAKUPY	157 403
SPRZEDAŻ	
Oleje	220 426
Śruta rzepakowa	93 246
Oleje butelkowane	38 758
Margaryny	46 626
RAZEM SPRZEDAŻ	399 056

32. TRANSAKcje Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Podmiotami powiązanyymi ze Spółką są:

- Spółki z Grupy Bunge
- Akpol Spedycja Międzynarodowa sp. z o.o. - osobowo powiązana ze Spółką poprzez żonę jednego z członków Rady Nadzorczej Spółki, która jest większościowym wspólnikiem Akpol Sp. z o.o.,
- Spółka Wodno-Ściekowa z siedzibą w Kruszwicy - spółka prawa wodnego, prowadząca działalność w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków. Spółka ma 1/5 praw głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki Wodno-Ściekowej

Zdecydowana większość transakcji z podmiotami powiązanyymi była transakcjami zawartymi przez Spółkę z podmiotami z Grupy Bunge. Grupa Bunge stosuje politykę realizacji kontraktów wewnątrzgrupowych w cenach transferowych, na poziomie cen rynkowych.

Zgodnie z MSR 24, dokonując opisu tych transakcji Spółka ma na celu zapewnienie dostępu do informacji niezbędnych do zwrócenia uwagi na prawdopodobieństwo, że na sytuację finansową bądź zysk lub stratę może wpływać fakt istnienia podmiotów powiązanych oraz przedstawionych transakcji, nierozliczonych sald należności lub zobowiązań pomiędzy takimi podmiotami. Na dzień bilansowy Spółka nie posiada rezerw na należności wątpliwe związane z wysokością nierozliczonych sald oraz nie poniosła w ciągu okresu sprawozdawczego żadnych kosztów z tytułu należności nieściągalnych lub wątpliwych, należnych od podmiotów powiązanych. Spółka nie zabezpiecza transakcji z podmiotami powiązanyymi i rozlicza je poprzez wzajemną zapłatę. Na dzień bilansowy Spółka nie otrzymała oraz nie udzieliła żadnych gwarancji z tytułu nierozliczonych sald.

Poniższe tabele przedstawiają łączne w skali 2013 roku kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanyymi.

Transakcje zakupu i sprzedaży produktów, towarów i usług z podmiotami powiązanyymi

	Sprzedaż produktów i towarów		Sprzedaż usług		Zakup towarów i usług	
	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Jednostki z Grupy Bunge						
Bunge Austria	-	-	1	59	14 725	15 325
Bunge Deutschland GmbH	10 009	916	78	133	63	327
Bunge Finlandia Raisio	-	-	160	178	11	-
Bunge Francja SAS	17 379	7 420	2	5	-	-
Bunge Global Agribusiness	-	-	9	-	-	-
Bunge Handelsgesellschaft	118 362	117 865	-	17	14 701	21 414
Bunge Holding Francja	-	-	-	-	127	125
Bunge Iberica Hiszpania	46 085	47 159	1 234	583	2	-
Bunge Italia	-	-	-	-	1 390	602
Bunge Management Services Inc. (USA)	-	-	-	67	-	-
Bunge Polska	20 281	37 903	1 185	4 443	96 511	132 348
Bunge Romania	-	-	-	3	-	-
Bunge SA Szwajcaria	-	-	3 300	3 145	8 710	9 221
Bunge Trade Polska Sp. z o.o.	2	5	442	1 115	7 579	2 804
Bunge UK Wielka Brytania	75 636	44 067	-	-	-	-
Bunge Zrt. Hungary	116	-	728	802	16 721	26 391
DOEP CJ S.C. Ukraina	-	-	-	-	11 278	48 077
Koninklijke Bunge BV	-	-	-	4	-	198
Mauresa SKA Warszawa	-	-	1	-	-	-
Mauresa Sp. z o.o.	-	-	1	-	-	-
Natura Margarin KFT Hungary	269	1 508	-	-	-	-
Suntrade SE Ukraina	-	-	2	561	19 481	163 753
Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH Niemcy	1 261	1 495	1	27	1 621	470
Warsaw Mathematical Institute (Polska)	-	-	-	-	101	9
ZPT Elmiik Sp. z o.o. (Polska)	25 794	3 826	90	74	1 203	-

**Jednostki powiązane
pozostałe**

Akpol Sp. z o.o. (Polska)	-	-	-	12	198	1 761
Spółka Wodno-Ściekowa Kruszwica	-	-	-	-	1 445	1 438
	315 194	262 164	7 234	11 228	195 867	424 263

Rozrachunki z podmiotami powiązanymi

	Należności od podmiotów powiązanych		Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	
	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Jednostki z Grupy Bunge				
Bunge Austria	-	-	743	690
Bunge Deutschland GmbH	-	216	-	346
Bunge Finlandia Raisio	13	14	-	-
Bunge Francja SAS	2	1	-	-
Bunge Handelsgesellschaft	17 048	22 805	5 169	327
Bunge Holding Francja	-	999	155 541	365 692
Bunge Iberica Hiszpania	5 445	428	-	-
Bunge Management Services Inc. (USA)	-	67	-	-
Bunge Polska	1 462	5 552	11 939	21 910
Bunge Romania	-	-	-	-
Bunge SA Szwajcaria	1 734	613	4 047	6 002
Bunge Trade Polska Sp. z o.o.	(234)	293	671	598
Bunge UK Wielka Brytania	4 627	72	-	-
Bunge Zrt. Hungary	313	138	684	2 507
DOEP CJ S.C. Ukraina	-	-	-	3 584
Koninklijke Bunge BV Holandia	-	-	-	197
Mauresa SKA Warszawa	372	-	-	-
Mauresa Sp. z o.o.	1	-	-	-
Natura Margarin KFT Hungary	35	103	-	-
Suntrade SE Ukraina	1 320	-	187	8 227
Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH Niemcy	185	229	479	-
Warsaw Mathematical Institute	-	-	99	7
ZPT Elmilk Sp. z o.o. (Polska)	2 943	2 246	156	-
Jednostki powiązane pozostałe				
Akpol Sp. z o.o.	-	-	98	31
Spółka Wodno-Ściekowa Kruszwica	-	-	117	115
	35 266	33 776	179 930	410 233

Przychody i koszty finansowe w ramach transakcji z podmiotami powiązanymi

	Przychody finansowe		Koszty finansowe	
	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Odsetki naliczone/należne				
Bunge Holdings France	113	75	11 161	24 525
Bunge Trade Polska Sp. z o.o.	-	-	-	52
	113	75	11 161	24 577

Odsetki zapłacone/otrzymane

Bunge Holdings France	113	91	12 667	25 126
Bunge Trade Polska Sp. z o.o.	-	-	-	52
	113	91	12 667	25 178

Wynik operacji na instrumentach pochodnych w ramach transakcji z podmiotami powiązanymi

	<i>Zyski na instrumentach pochodnych</i>		<i>Straty na instrumentach pochodnych</i>	
	<i>Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Bunge Finance BV	43 994	139 259	31 661	105 838
Bunge Handelsgesellschaft	24 041	28 918	8 030	26 355
Bunge UK Wielka Brytania	-	107	-	-
	68 035	168 284	39 691	132 193

W pozycji zyski / straty na instrumentach pochodnych prezentowane są zarówno zrealizowane zyski / straty, jak i niezrealizowany wynik z wyceny walutowych i towarowych instrumentów pochodnych.

Transakcje z Bunge Austria GmbH

W prezentowanych okresach, Spółka importowała z Bunge Austria GmbH olej rafinowany słonecznikowy.

Transakcje z Bunge Deutschland GmbH (Niemcy)

W prezentowanych okresach, Spółka dokonywała na rzecz Bunge Deutschland GmbH sprzedaży lecytyny spożywczej, produktu ubocznego powstającego przy ekstrakcji nasion rzepaku, a w 2012 roku Spółka realizowała również dostawy surowego i rafinowanego oleju rzepakowego. Ponadto, Spółka obciążyła Bunge Deutschland GmbH kosztami transportu lecytyny.

Transakcje z Bunge Finland Raisio

W 2012 roku Spółka obciążyła Bunge Finland Raisio kosztami uczestnictwa swoich pracowników wyższego kierownictwa w utworzonej strukturze zarządzania projektami wsparcia procesów produkcyjnych w segmencie Food.

W 2013 roku Spółka obciążyła Bunge Finland Raisio kosztami usług agencyjnych.

Transakcje z Bunge Francja SAS

W prezentowanych okresach, Spółka realizowała dostawy śruty rzepakowej.

Transakcje z Bunge Finance BV (Holandia)

Za pośrednictwem Bunge Finance BV Spółka zawiera transakcje typu forward i swap, zabezpieczające ryzyko walutowe swoich przyszłych przepływów pieniężnych, związanych z istniejącymi w bilansie saldami zobowiązań lub należności bądź z planowanymi transakcjami czy uprawdopodobnionymi przyszłymi zobowiązaniami, wyrażonych w walutach obcych.

Transakcje z Bunge Handelsgesellschaft mbH (Niemcy)

Spółka zawarła z Bunge Handelsgesellschaft mbH szereg umów dotyczących zakupu śruty rzepakowej, łuski słonecznikowej oraz sprzedaży surowego oleju rzepakowego. Część z tych transakcji miała na celu zabezpieczenie Spółki przed zmianą cen surowców i produktów, wobec czego ostateczne rozliczenie tych kontraktów odbywa się bez fizycznej realizacji dostaw, poprzez wymianę środków pieniężnych stanowiących różnicę pomiędzy ceną zakontraktowaną a ceną rynkową z dnia rozliczenia transakcji (tzw. transakcje wash-out). Niezrealizowane transakcje mające charakter zabezpieczający zostały na dzień bilansowy wycenione według wartości godziwej, a wyniki tej wyceny, wraz ze zrealizowanymi transakcjami zabezpieczającymi i z podobnymi transakcjami zawartymi z innymi podmiotami, zostały zaprezentowane w notce nr 34 „Towarowe instrumenty pochodne”.

Zarówno Spółka jak i Bunge Handelsgesellschaft mbH w ramach realizacji wzajemnych dostaw towarów korzystają z usług transportowych (lądowych lub morskich). W przypadku zamawiania usług transportowych przez stronę, na której zgodnie z kontraktem nie ciąży tego rodzaju koszt, strona ta obciąża drugą stronę umowy poniesionymi kosztami transportu.

Ponadto, Spółkę łączy z Bunge Handelsgesellschaft mbH szereg umów dotyczących rozliczenia kosztów związanych z frachtem statków, przy realizacji dostaw śruty rzepakowej na rzecz Bunge UK Ltd. Bunge Handelsgesellschaft mbH, jako spółka wyspecjalizowana w tego rodzaju usługach, świadczy usługi pośrednictwa w zakresie frachtu statków.

Zgodnie z warunkami zawieranych umów na sprzedaż/zakup towarów masowych, strony obciążały/uznawały się nawzajem opłatami i odsetkami tytułem ubytków w transporcie, opóźniania rozładunków, składowania towaru oraz opóźnionych płatności.

W prezentowanych okresach, Spółka realizowała dostawy śruty rzepakowej i surowego oleju rzepakowego do Bunge Handelsgesellschaft mbH.

Transakcje z Bunge Holdings France

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 Spółka wykazała wobec Bunge Holdings France salda otrzymanej pożyczki krótkoterminowej, wraz z należnymi, lecz niezapłaconymi odsetkami. Saldo pożyczki wraz z odsetkami na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosło 155.541 tys. PLN (na dzień 31.12.2012r.: 365.692 tys. PLN).

W 2013 roku Spółka poniosła koszty związane z zarządzaniem rachunkiem bieżącym w zakresie transakcji wewnątrzgrupowych w wysokości 127 tys. PLN (w roku 2012: 125 tys. PLN).

Transakcje z Bunge Iberica (Hiszpania)

Bunge Iberica S.A. zajmuje się handlem zbożem, nasion oraz żywnością zwierzęcą. W prezentowanych okresach Spółka dokonywała sprzedaży śruty rzepakowej do Bunge Iberica.

Ponadto w 2013 roku Spółka obciążyła Bunge Iberica kosztami prac badawczych w wysokości 1.234 tys. PLN (w 2012r.: 437 tys. PLN).

Transakcje z Bunge Italia

W prezentowanych okresach Spółka zakupiła od Bunge Italia surowy olej słonecznikowy.

Transakcje z Bunge Polska

W prezentowanych okresach, Spółka sprzedawała do Bunge Polska olej rzepakowy rafinowany luzem oraz tłuszcze rafinowane przeestryfikowane.

W dniu 1 września 2010 roku Spółka zawarła z Bunge Polska pakiet umów – umowę dystrybucji, umowę współpracy w okresie przejściowym, umowę marketingową oraz umowę licencji i dalszej sublicencji (łącznie „umowy licencyjne”).

Na mocy w/w umów nastąpiła integracja działalności handlowej, dystrybucyjnej i marketingowej Bunge Polska i Spółki w zakresie sprzedaży produktów Bunge Polska. Po zakończeniu okresu przejściowego, w którym Bunge Polska realizowała zawarte ze swoimi klientami umowy dostaw, Spółka stała się wyłącznym dystrybutorem produktów Bunge Polska.

W związku z realizacją w/w pakietu umów, w 2013 roku Spółka obciążyła Bunge Polska kwotą 217 tys. PLN (w 2012 roku: 767 tys. PLN) tytułem usług marketingowych, logistycznych, dystrybucyjnych i doradztwa prawnego, związanych ze sprzedażą margaryn konfekcjonowanych.

Ponadto, w 2013 roku, Spółka obciążyła Bunge Polska kwotą 756 tys. PLN tytułem przeniesienia praw autorskich do znaków towarowych, a także kosztami usług informatycznych w wysokości 180 tys. PLN.

W prezentowanym okresie spółki realizowały umowę, w ramach której Bunge Polska świadczyła Spółce usługi w zakresie produkcji margaryn, na bazie powierzonych surowców oraz związane z tym usługi logistyczne.

Wartość zrealizowanych usług w 2013 roku wyniosła 36.886 tys. PLN (w 2012 roku: 24.770 tys. PLN), wartość zrealizowanych przez Spółkę zakupów wyniosła 58.348 tys. PLN (w 2012 roku: 107.578 tys. PLN).

Transakcje z Bunge S.A. (Szwajcaria)

Spółka obciąża Bunge SA za uczestnictwo swoich pracowników w pracach świadczonych na rzecz innych podmiotów z Grupy Bunge, w ramach projektów koordynowanych przez Bunge SA. Prace te miały charakter usług konsultacyjnych i dotyczyły przede wszystkim udziału w audycie wewnętrznym Grupy, implementacji programu SAP oraz udziału w różnych projektach na rzecz podmiotów z Grupy.

Spółka jest stroną umowy o świadczenie usług menedżerskich z Bunge SA, która od stycznia 2004 roku pełni w Grupie Bunge rolę podmiotu odpowiedzialnego za udzielenie wszystkim jej podmiotom wsparcia dla rozwijania ich działalności gospodarczej. Obejmuje to usługi doradcze, szkoleniowe i konsultacyjne z zakresu: (i) optymalizacji

procesów produkcji; (ii) inwestycji; (iii) badań i rozwoju; (iv) ubezpieczeń; (v) finansów; (vi) marketingu; (vii) informatyki (IT); (viii) zarządzania zasobami ludzkimi; (ix) prawa i podatków oraz (x) optymalizacji procesu zakupów.

W zakresie badań i rozwoju usługi wykonywane są przez główne centrum badawcze zlokalizowane na Węgrzech jak również lokalne centra badawcze w Finlandii i Niemczech. Centra badawcze te funkcjonujące na zasadzie cost-share center. W przypadku tych usług zadaniem Bunge SA jest koordynowanie działalności usługowej wykonywanej przez pracowników ww. centrów badawczych oraz centrum badawczego Spółki, zlokalizowanego w Kruszwicy. Określone koszty centrów badawczo-rozwojowych są alokowane według ustalonego klucza na poszczególne jednostki Grupy Bunge.

W zakresie usług informatyki Spółka ponosi opłaty związane z dostępem i utrzymaniem sieci informatycznej Grupy Bunge, partycypuje w kosztach licencji na użytkowany software (Lotus Notes, programy antyspamowe i antywirusowe) oraz w kosztach projektów koordynowanych centralnie, ukierunkowanych na rozwój oprogramowania biznesowego oraz zapewnienie bezpieczeństwa jego funkcjonowania.

Bunge SA prowadzi politykę, zgodnie z którą część umów ubezpieczeń zawierana jest dla całej Grupy Bunge, dzięki czemu uzyskiwany jest efekt skali. W ramach tej działalności Spółka korzysta między innymi z ubezpieczenia od ryzyk związanych z transportem towarów, użytkowaniem środowiska, zobowiązaniami tytułem sprzedanych produktów. Koszty ubezpieczeń podlegają refakturowaniu na poszczególne spółki Grupy Bunge

Bunge SA obciąża Spółkę również kosztami audytu p.pożarowego realizowanego, w ramach zawartej centralnie przez Bunge SA umowy, przez firmę Global Risk Consultants.

Transakcje z Bunge Trade Polska Sp. z o.o. (Polska)

Spółkę i podmiot Bunge Trade Polska Sp. z o.o. (BTP) łączy umowa z dnia 20 grudnia 2013 roku zawarta na czas nieoznaczony, na świadczenie na rzecz BTP usług dotyczących prowadzenia jej przedsiębiorstwa w zakresie wynikającym z przedmiotu jej działalności, w następujących dziedzinach: sprawowanie funkcji zarządczych, organizacja zakupów i sprzedaży oraz badanie rynku, koordynacja i optymalizacja Systemów Zapewnienia Jakości, rachunkowości i podatków, kontroli wewnętrznej oraz operacji bankowych, spedycji, obsługi transakcji sprzedaży i zakupu, obsługi prawnej, zarządzania personelem, administracji, bhp, ochrony środowiska, zarządzania projektami inwestycyjnymi. Za wykonane usługi Spółka otrzymuje kwartalne ryczałtowe wynagrodzenie. BTP jest zobowiązana również do zwrotu kosztów związanych z realizacją umowy.

Ponadto, na podstawie umowy najmu z dnia 10 lutego 2005 roku, Spółka świadczy na rzecz BTP usługi najmu pomieszczeń biurowych.

Natomiast BTP obciąża Spółkę kosztami załadunków statków w swoim terminalu portowym w Świnoujściu.

W 2013 roku Spółka zakupiła od BTP nasiona rzepaku oraz surowy olej rzepakowy.

Transakcje z Bunge UK Ltd. (Wielka Brytania)

W prezentowanych okresach, Spółka zawarła z Bunge UK Ltd. szereg umów dotyczących sprzedaży tej spółce śruty rzepakowej. Większość produkowanej przez Spółkę śruty rzepakowej, sprzedawanej na rynkach zagranicznych, jest kierowana do Bunge UK, podmiotu specjalizującego się w dystrybucji tego produktu.

Transakcje z Bunge Zrt. (Węgry)

W prezentowanych okresach, Spółka dokonywała zakupów z Bunge Zrt. butelkowanych olejów słonecznikowych, przeznaczonych do sprzedaży w krajach Bałtyckich (Litwa, Łotwa, Estonia) oraz rafinowanego oleju słonecznikowego luzem.

W prezentowanych okresach, Spółka ujęła również sprzedaż usług realizowanych przez lokalne biuro badań i rozwoju na rzecz podmiotów w ramach Grupy Bunge. Wartość usług, którymi Spółka obciążyła Bunge Zrt. (Węgry) wyniosła 617 tys. PLN (w 2012 roku – 759 tys. PLN).

Transakcje z DOEP CJSC (Ukraina)

W prezentowanych okresach, Spółka importowała z DOEP CJSC (Ukraina) surowy olej słonecznikowy.

Transakcje z Natura Margarin KFT (Węgry)

W prezentowanych okresach, Spółka dokonywała sprzedaży do Natura Margarin KFT (Węgry) tłuszczów cukierniczych luzem.

Transakcje z Mauresa SKA (Polska)

W 2013 roku Spółka świadczyła na rzecz Mauresa SKA usługi prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Transakcje z Mauresa sp. z o.o. (Polska)

W 2013 roku Spółka świadczyła na rzecz Mauresa sp. z o.o. usługi prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Transakcje z Suntrade SE (Ukraina)

W prezentowanych okresach, Spółka kupowała od Suntrade SE nasiona rzepaku i olej surowy słonecznikowy, a w 2012 roku również łuskę słonecznikową.

W 2013 roku, Spółka poniosła koszty pośrednictwa i nadzoru spółki Suntrade nad realizacją kontraktów zakupu nasion rzepaku od innych podmiotów na Ukrainie, w kwocie 193 tys. PLN (w 2012 roku: 1.707 tys. PLN).

Ponadto, Spółka dominująca obciążyła Suntrade kosztami wad jakościowych towarów, będących przedmiotem realizowanych kontraktów zakupu.

Transakcje z Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH & Co KG (Niemcy)

W prezentowanych okresach, Spółka dokonywała sprzedaży do Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH & Co KG tłuszczów cukierniczych luzem.

Transakcje z Warsaw Mathematical Institute Sp. z o.o. (Polska)

W prezentowanych okresach, Spółka poniosła koszty wynajmu biura od spółki Warsaw Mathematical Institute.

Transakcje z ZPT Elmilk Sp. z o.o. (Polska)

W prezentowanych okresach, Spółka dokonywała sprzedaży do ZPT Elmilk surowego oleju rzepakowego i słonecznikowego, a także tłuszczów roślinnych. Ponadto, Spółka dokonywała zakupu margaryn konsumenckich, które następnie kierowała na export.

Transakcje z Akpol Spedycja Międzynarodowa Sp. z o.o. (Polska)

Akpol Spedycja Międzynarodowa Sp. z o.o. świadczy na rzecz Spółki usługi spedycyjne, polegające na magazynowaniu towarów przed wysyłką/po odbiorze w porcie (dotyczy sprzedaży śruty rzepakowej i nasion rzepaku na eksport oraz zakupów śruty sojowej), organizacji przeładunku w porcie (załadunek, wyładunek towarów), przygotowywania dokumentacji wysyłkowej, organizacji odpraw celnych oraz organizacji kontroli jakości w porcie załadunku.

Transakcje ze Spółką Wodno-Ściekową (Polska)

Spółka Wodno-Ściekowa w Kruszwicy obciąża Spółkę kosztami zagospodarowania odpadów poprodukcyjnych.

33. WALUTOWE INSTRUMENTY POCHODNE

Ze względu na fakt, iż ceny sprzedaży oleju surowego, oleju rafinowanego i śruty rzepakowej są determinowane przez ceny rynkowe ustalane na rynku europejskim i kwotowane w euro, jak również koszt głównego surowca do produkcji margaryn – oleju palmowego i jego pochodnych zależy od cen na giełdach światowych, ustalanych w dolarze amerykańskim, Spółka narażona jest na ryzyko kursowe związane ze zmianami kursów w/w walut.

W celu zabezpieczenia się przed tym ryzykiem, Spółka zawiera walutowe terminowe kontrakty typu forward na sprzedaż lub zakup walut. Spółka nie wykorzystuje instrumentów pochodnych dla celów spekulacyjnych, zawierając transakcje zabezpieczające wyłącznie w powiązaniu do zawartych kontraktów zakupu surowców lub kontraktów sprzedaży produktów lub ekspozycji netto na daną walutę. Celem Spółki, w zakresie zawierania zabezpieczających kontraktów walutowych, jest zabezpieczenie przed ryzykiem kursowym przyszłych przepływów pieniężnych związanych z zakupami surowców oraz z kontraktami sprzedaży produktów, których ceny są denominowane w walutach obcych (Euro, Dolar Amerykański), jak również sald należności i zobowiązań wynikających z realizacji tych kontraktów.

W zakresie w jakim jest to możliwe, Spółka stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń, które pozwalają na odnoszenie efektywnej części wyceny do wartości godziwej zabezpieczających instrumentów pochodnych na kapitał rezerwowy, do czasu realizacji pozycji zabezpieczanej. Jednakże część zabezpieczających instrumentów pochodnych zawartych przez Spółkę nie spełnia wszystkich kryteriów ujęcia w rachunkowości zabezpieczeń, zgodnie ze standardami MSR/MSSF, bądź zostaje usunięta z rachunkowości zabezpieczeń wskutek zmiany warunków pozycji zabezpieczanej skutkującej utratą efektywności zabezpieczenia. Fakt ten powoduje, że rezultaty wyceny części instrumentów pochodnych nieujętych w rachunkowości zabezpieczeń bądź nieskuteczna część wyceny instrumentów zabezpieczających, są odnoszone na wynik finansowy Spółki danego okresu.

Spółka nie korzysta z innych walutowych instrumentów pochodnych poza kontraktami forward i transakcjami swap, wykorzystywanymi wyłącznie do celów zabezpieczania ekspozycji walutowych. Celem transakcji swap jest zmiana terminów zapadalności kontraktów forward lub, sporadycznie, konwersja walut w tym kontrakcie.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ujmowana jest w bilansie do czasu realizacji instrumentu jako aktywa finansowe (dodatnia wycena) lub zobowiązania finansowe (ujemna wycena) w korespondencji z kapitałem rezerwowym – w przypadku efektywnej wyceny instrumentów pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń, bądź – na wynik finansowy (pozycja: zyski/straty z tytułu różnic kursowych w zestawieniu całkowitych dochodów) – w przypadku wszystkich pozostałych instrumentów pochodnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Opisane instrumenty pochodne niewyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń Grupa klasyfikuje jako przeznaczone do obrotu.

Zgodnie z 3-poziomą hierarchią wartości godziwej, opartej na istotności i obiektywności danych wejściowych do jej wyceny, Spółka klasyfikuje wycenę wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych do Poziomu 2

Wartość godziwa sklasyfikowanych walutowych instrumentów pochodnych jest następująca:

Kategoria	Na dzień 31.12.2013r.		Na dzień 31.12.2012r.	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	10.246	-	12.782
Hedge accounting	-	1.397	-	(482)

Spółka nie posiada następujących kategorii instrumentów finansowych

- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- Składniki aktywów finansowych wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu,
- Składniki zobowiązań finansowych wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu.

**Wartość nominalna niezrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych
(wartości netto instrumentów zaprezentowane są jako różnice wartości kontraktów zakupu i sprzedaży walut)**

	<u>Koniec okresu 31/12/2013</u>		
	EUR'000	USD'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń:			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	47 465	1 335	205 733
Kontrakty swap	1 073	713	6 737
	48 538	2 048	212 470
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	12 426	6 228	72 051
Kontrakty swap	169	-	709
	12 595	6 228	72 760
Wartość netto	(35 943)	4 180	(139 710)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	156 482	2 177	676 164
Kontrakty swap	7 658	62	32 487
	164 140	2 239	708 651
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	114 780	5 971	503 147
Kontrakty swap	9 799	232	42 129
	124 579	6 203	545 276
Wartość netto	(39 561)	3 964	(163 375)
Razem wartość netto	(75 504)	8 144	(303 085)

	<u>Koniec okresu 31/12/2012</u>		
	EUR'000	USD'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	52 340	725	223 060
Kontrakty swap	155	-	657
	52 495	725	223 717
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	21 788	19 911	156 707
Kontrakty swap	1 894	9 104	36 480
	23 682	29 015	193 187
Wartość netto	(28 813)	28 290	(30 530)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	189 428	1 242	805 736
Kontrakty swap	23 534	-	102 534
	212 962	1 242	908 270

ZAKUP WALUTY

Kontrakty forward	192 361	4 275	819 902
Kontrakty swap	8 206	1 300	38 083
	200 567	5 575	857 985
Wartość netto	(12 395)	4 333	(50 285)
Razem wartość netto	(41 208)	32 623	(80 815)

Większość istniejących kontraktów walutowych na dzień bilansowy roku 2013 nie była objęta rachunkowością zabezpieczeń, głównie ze względu na charakter zabezpieczanie ryzyka walutowego, pochodzącego z zawartych instrumentów towarowych, denominowanych w walutach obcych. W roku bieżącym wzrosła ekspozycja netto w ramach tej grupy kontraktów, głównie w EUR (-39,6 mln w 2013 wobec -12,4 mln w 2012). Jest to rezultat wyższej, wobec roku ubiegłego, ekspozycji netto w ramach derywatów towarowych (MATIF i FDM). Sytuacja ta wynikała z niższego pokrycia posiadanych długich pozycji towarowych w nasionach rzepaku rzeczywistymi kontraktami sprzedaży produktów wytwarzanych na ich bazie, co skutkowało potrzebą zabezpieczenia tych ekspozycji za pomocą zawierania derywatów towarowych wyrażonych walucie obcej, a tym samym i derywatów walutowych.

W ramach transakcji objętych rachunkowością zabezpieczeń nastąpił spadek zakupów waluty USD pod niższe, w relacji do roku 2012 (4,2 mln USD vs. 28,3 mln USD), saldo otwartych kontraktów zakupu olejów tropikalnych i słonecznikowego. Ekspozycja w EUR dla transakcji objętych rachunkowością zabezpieczeń, podobnie jak w roku 2012, wykazała sprzedaż netto tej waluty. Wzrost wartości ekspozycji w EUR (+7,1 mln) był wynikiem głównie większej wartości kontraktów na sprzedaż śruty (o 3,1 mln EUR) oraz oleju rzepakowego (również o 3,1 mln EUR). Z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń kapitał z aktualizacji wyceny w 2013 roku został uznany kwotą netto (tj. wraz z podatkiem dochodowym) 4,4 mln PLN, w 2012 roku natomiast obciążony kwotą netto w wysokości 6,6 mln PLN.

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych ujęte w kapitale rezerwowym

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000	Obciążenie/uznanie kapitału w okresie 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000
Odroczone zyski	2 498	3 385	(887)
Odroczone straty	(1 101)	(3 867)	2 766
	1 397	(482)	1 879
Zrealizowane zyski	333	377	(44)
Zrealizowane straty	(29)	(2 578)	2 549
	304	(2 201)	2 505
	1 701	(2 683)	4 384

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych ujęte w wyniku finansowym

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Odroczone zyski	17 072	31 777
Odroczone straty	(6 826)	(18 995)
	10 246	12 782
Zrealizowane zyski	48 283	85 309
Zrealizowane straty	(35 226)	(59 289)
	13 057	26 020
Wpływ na wynik finansowy kontraktów niewyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń oraz kontraktów niespełniających kryterium efektywności zabezpieczeń	23 303	38 802

Niezrealizowane straty z tytułu wyceny walutowych instrumentów pochodnych na dzień bilansowy zostają w następnych okresach pokryte symetrycznym wzrostem przychodów ze sprzedaży, w momencie realizacji kontraktów sprzedaży, dla których zabezpieczeniem były wspomniane kontrakty walutowe.

W konsekwencji stosowanej polityki rachunkowości zabezpieczeń, zrealizowane różnice kursowe powstałe jako efekt realizacji kontraktu zabezpieczającego, korygują wartości stosownych pozycji sprzedaży lub zapasów (i ostatecznie kosztu własnego sprzedaży), co skutkuje eliminacją wpływu zmian kursów walut na prezentowane w sprawozdaniu finansowym Spółki wartości sprzedaży i marży na sprzedaży i zapewnia właściwą prezentację rezultatów operacji gospodarczych przeprowadzanych przez Spółkę. Ze względu na fakt że nie wszystkie transakcje zabezpieczające są objęte rachunkowością zabezpieczeń nie można całkowicie wykluczyć i wyeliminować wpływu zmian poziomu kursów walut na okresowe wyniki Spółki.

Efektywna część zrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych ujęta jako korekta wartości pozycji zabezpieczanych

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Zakupy		
Zrealizowane zyski	2 592	8 362
Zrealizowane straty	(3 780)	(14 647)
	(1 188)	(6 285)
Sprzedaż		
Zrealizowane zyski	3 011	12 688
Zrealizowane straty	(4 395)	(5 156)
	(1 384)	7 532
	(2 572)	1 247

Wartość godziwa walutowych instrumentów pochodnych na dzień 31.12.2013

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	2 498	3 385
Zobowiązania finansowe	(1 101)	(3 867)
	1 397	(482)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	17 072	31 348
Zobowiązania finansowe	(6 826)	(18 566)
	10 246	12 782
	11 643	12 300

Terminy realizacji walutowych instrumentów pochodnych w ujęciu kwartalnym według stanu na dzień 31.12.2013

	Wartość nominalna			Wartość godziwa wpływająca na kapitały	Wartość godziwa wpływająca na wynik
	EUR'000	USD'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń					
SPRZEDAŻ WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2014	32 891	949	142 451	1 795	669
Kontrakty forward - II kw. 2014	9 691	333	42 107	398	100
Kontrakty forward - III kw. 2014	3 545	333	16 122	142	21
Kontrakty forward - IV kw. 2014	2 411	332	11 472	155	75
Kontrakty forward - I kw. 2015	-	101	318	4	1
	48 538	2 048	212 470	2 494	866
KUPNO WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2014	8 525	5 621	53 538	(855)	(205)
Kontrakty forward - II kw. 2014	3 427	607	16 459	(211)	(51)
Kontrakty forward - III kw. 2014	363	-	1 540	(9)	(4)
Kontrakty forward - IV kw. 2014	70	-	304	(6)	(2)
Kontrakty forward - I kw. 2015	140	-	611	(11)	(5)
Kontrakty forward - II kw. 2015	70	-	308	(5)	(2)
	12 595	6 228	72 760	(1 097)	(269)
WARTOŚĆ NETTO	(35 943)	4 180	(139 710)	1 397	597
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń					
SPRZEDAŻ WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2014	97 341	2 239	422 487	-	10 154
Kontrakty forward - II kw. 2014	56 683	-	242 474	-	4 949
Kontrakty forward - III kw. 2014	9 347	-	40 396	-	1 032
Kontrakty forward - IV kw. 2014	768	-	3 294	-	40
	164 139	2 239	708 651	-	16 175
KUPNO WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2014	88 583	5 855	391 932	-	(5 219)
Kontrakty forward - II kw. 2014	29 579	347	126 041	-	(1 080)
Kontrakty forward - III kw. 2014	4 613	-	19 594	-	(151)
Kontrakty forward - IV kw. 2014	1 804	-	7 708	-	(76)
	124 579	6 202	545 275	-	(6 526)
WARTOŚĆ NETTO	(39 560)	3 963	(163 376)	-	9 649
RAZEM WARTOŚĆ NETTO	(75 503)	8 143	(303 086)	1 397	10 246

Terminy realizacji walutowych instrumentów pochodnych w ujęciu kwartalnym według stanu na dzień 31.12.2012

	Wartość nominalna			Wartość godziwa wpływająca na kapitały	Wartość godziwa wpływająca na wynik
	EUR'000	USD'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń					
SPRZEDAŻ WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2013	39 355	341	166 747	1 909	2 560
Kontrakty forward - II kw. 2013	10 353	276	44 876	536	728
Kontrakty forward - III kw. 2013	1 907	108	8 409	31	89
Kontrakty forward - IV kw. 2013	880	-	3 685	(5)	3
Kontrakty forward - I kw. 2013	-	-	-	-	-
	52 495	725	223 717	2 471	3 380
KUPNO WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2013	13 414	23 074	129 449	(796)	(2 208)
Kontrakty forward - II kw. 2013	4 452	3 286	29 312	(218)	(404)
Kontrakty forward - III kw. 2013	5 700	2 655	33 931	(495)	(1 248)
Kontrakty forward - IV kw. 2013	77	-	329	(3)	(1)
Kontrakty forward - I kw. 2014	39	-	166	(2)	(1)
	23 682	29 015	193 187	(1 514)	(3 862)
WARTOŚĆ NETTO	(28 813)	28 290	(30 530)	957	(482)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń					
SPRZEDAŻ WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2013	88 666	1 242	376 269	9 412	-
Kontrakty forward - II kw. 2013	112 473	-	480 991	17 665	-
Kontrakty forward - III kw. 2013	11 072	-	47 824	1 689	-
Kontrakty forward - IV kw. 2013	751	-	3 186	28	-
Kontrakty forward - I kw. 2014	-	-	-	-	-
	212 962	1 242	908 270	28 794	-
KUPNO WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2013	101 310	2 525	430 180	(7 666)	-
Kontrakty forward - II kw. 2013	94 780	2 392	406 961	(9 176)	-
Kontrakty forward - III kw. 2013	4 301	658	20 110	(128)	-
Kontrakty forward - IV kw. 2013	176	-	734	1	-
	200 567	5 575	857 985	(16 969)	-
WARTOŚĆ NETTO	(12 395)	4 333	(50 285)	11 825	-
RAZEM WARTOŚĆ NETTO	(41 208)	32 623	(80 815)	12 782	(482)

Spółka oczekuje, że wszystkie planowane transakcje, w odniesieniu do których została zastosowana rachunkowość zabezpieczeń, zostaną zrealizowane.

34. TOWAROWE INSTRUMENTY POCHODNE

Kolejnym istotnym rodzajem ryzyka rynkowego, na jakie jest narażona Spółka w toku prowadzonej działalności operacyjnej, jest ryzyko cen towarów. Ekspozycja Spółki na ryzyko towarowe powstaje przede wszystkim w wyniku zakupu nasion rzepaku w okresie zbiorów, który przypada na miesiące lipiec oraz sierpień. Spółka w tym czasie skupuje ok. 60-70% całego rocznego zapotrzebowania na nasiona rzepaku. Nasiona rzepaku są kupowane po cenach bazujących na aktualnych kwotowaniach tego towaru, ustalanych zgodnie z regulacjami MATIF. W związku z sezonowością procesu zakupu nasion rzepaku, największy poziom zapasu utrzymywany jest w okresie lipiec – sierpień, a następnie zapas systematycznie spada wraz z wykorzystaniem tego surowca do produkcji oleju rzepakowego oraz śruty rzepakowej, jako produktu ubocznego. Od momentu zakupu towaru Spółka narażona jest na ryzyko zmiany wartości zapasów w wyniku zmian rynkowych cen nasion rzepaku. Pozostałe zapotrzebowanie na nasiona pokrywane jest przez zakupy, zawierane w ciągu całego roku, w terminach uwzględniających zapotrzebowania na ten surowiec i bieżącą sytuację rynkową. Zawierane umowy to zarówno kontrakty z dostawą natychmiastową, jak i terminową (dostawa za kilka miesięcy od momentu podpisania kontraktu lub rozłożona na kilka miesięcy wprzód). Ceny w kontraktach zakupu są stałe i ustalone w walucie EUR na podstawie notowań z rynku MATIF. Ryzyko towarowe Spółki ustaje w momencie zawarcia transakcji sprzedaży produktów przerobu nasion rzepaku (olej rzepakowy i śruta) po stałej cenie, zapewniającą określoną marżę operacyjną.

Celem Spółki w zakresie zarządzania ryzykiem towarowym jest ograniczenie zmienności marży operacyjnej i zwiększenie prawdopodobieństwa jej wygenerowania poprzez zmniejszanie wpływu na wynik zmian cen towarów oraz utrzymanie ekspozycji towarowej w limitach określonych przez Grupę Bunge. Spółka w realizacji swoich celów nadrzędnych stara się unikać nadmiernego ryzyka związanego ze zmianą wartości rynkowej zapasów nasion rzepaku. Powyższe zmiany wynikają z wahań cen towarów kwotowanych na rynkach towarowych. Fluktuacja cen w okresie od zakupu nasion do momentu sprzedaży produktów skutkuje z kolei zmiennością wielkości marży możliwej do zrealizowania przez Spółkę. Celem Spółki jest więc utrzymanie wartości zgromadzonych zapasów na poziomie odpowiadającym aktualnym, na określony moment w przyszłości, cenom rynkowym i tym samym ograniczenie wpływu ryzyka ich zmiany na generowane wyniki finansowe.

Spółka aktywnie zarządza ryzykiem cen towarów wpływającym na wartość rynkową zapasu nasion rzepaku, a w konsekwencji na realizowaną przez Spółkę marżę operacyjną. W tym celu Spółka stosuje techniki ograniczania ryzyka oparte o hedging naturalny oraz instrumenty pochodne. W przypadku zabezpieczenia zapasów nasion rzepaku, Spółka stara się dostosowywać profil ryzyka wynikający z tej ekspozycji w sposób gwarantujący osiągnięcie efektu kompensaty ceny zakupu tych towarów w odniesieniu do aktualnej ich ceny rynkowej w przyszłości. W przypadku zakupu towaru po stałej cenie strategia zabezpieczająca polega więc na zawarciu transakcji pochodnej, w której dokonuje się sprzedaży tego wolumenu po ustalonej stałej cenie i jej odkupieniu po cenie, jaka będzie obowiązywać w określonym momencie w przyszłości. Nie oznacza to jednak, że Spółka uzyska na kontrakcie pochodnym taką samą cenę stałą, jak przy zakupie pozycji fizycznej. Wynika to m.in. z innych, aktualnych na moment zawierania transakcji zabezpieczającej, warunków rynkowych, w tym również bieżącej struktury cen terminowych. Efektem tej transakcji ma być bowiem dostosowanie ceny zakupu zapasu w możliwie dużym stopniu do ceny rynkowej, jaka będzie się kształtować na rynku w określonym czasie w przyszłości. Transakcje zabezpieczające mogą być zawierane przed fizycznym przyjęciem towaru na zapas, jeżeli Spółka ma podpisaną umowę zakupu nasion rzepaku, w której ustalona jest stała cena zakupu, ilość zakupionych nasion, termin dostawy oraz dodatkowe zapisy, zobowiązujące ją do wywiązania się z umownych postanowień. W powyższym przypadku może ona stanowić, tzw. uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie (firm commitment). Również w takiej sytuacji Spółka stosuje strategię złożoną z instrumentów pochodnych w celu ograniczenia zmienności przyszłej marży. Powyższe działania, w ocenie Spółki, prowadzą do osiągnięcia wysokiej kompensaty pomiędzy zmianą wartości pozycji zabezpieczanej (zapas nasion rzepaku lub firm commitment) oraz instrumentu zabezpieczającego. Stosowane zabezpieczenie przekłada się na dopasowanie wartości zapasu, nabytego po ustalonej wcześniej cenie stałej, do cen rynkowych. Spółka nie zawiera transakcji o charakterze spekulacyjnym. W związku z powyższym, w celu ograniczenia niedopasowania, przekładającego się na zmienność prezentowanych wyników księgowych, Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń opisanych powyżej instrumentów pochodnych (zwanych dalej towarowymi instrumentami pochodnymi), wyznaczonych na zabezpieczenie wartości godziwej nasion rzepaku, które są źródłem ryzyka towarowego. Zabezpieczenie wartości godziwej jest to ograniczenie zagrożenia wpływu na wynik finansowy zmian wartości godziwej ujętego w bilansie składnika aktywów lub zobowiązań wynikających z określonego ryzyka lub uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań.

W 2013 roku towarowe instrumenty pochodne Spółka zawierała za pośrednictwem Bunge Handelsgesellschaft mbH lub na swój rachunek, lecz w imieniu własnym lub za pośrednictwem Bunge Handelsgesellschaft mbH, na giełdzie Euronext.

Zgodnie z 3-poziomą hierarchią wartości godziwej, opartej na istotności danych wejściowych do jej wyceny, Spółka klasyfikuje wycenę wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych do:

- Poziomu 2 – kontrakty zawierane za pośrednictwem Bunge Handelsgesellschaft,
- Poziomu 1 – kontrakty towarowe zawierane na giełdzie towarowej, na rachunek Spółki ale w imieniu pośrednika.

Wartość godziwa sklasyfikowanych towarowych instrumentów pochodnych jest następująca:

Kategoria	Na dzień 31.12.2013r.		Na dzień 31.12.2012r.	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	(623)	-	394
Hedge accounting	1.887	-	519	-

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych ujęte w wyniku finansowym

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Odroczone zyski	4 292	1 787
Odroczone straty	(3 103)	(874)
	1 189	913
Zrealizowane zyski	56 199	56 199
Zrealizowane straty	(42 516)	(42 516)
	13 683	13 683

Pozycje zrealizowanych zysków/strat w okresie 2013 roku zawierają kwotę (365 tys. PLN), zaprezentowaną w nocie nr 9 jako rozliczone zyski/straty na towarowych instrumentach pochodnych zabezpieczających niezrealizowane pozycje zabezpieczane (w okresie 2012 roku: 2.521 tys. PLN).

Wartość godziwa towarowych instrumentów pochodnych na dzień bilansowy

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	2 195	676
Zobowiązania finansowe	(308)	(728)
	1 887	(52)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	2 097	1 111
Zobowiązania finansowe	(2 720)	(146)
	(623)	965
	1 264	913

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych ujęte jako korekta wartości zapasów

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2013 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2012 PLN'000
Odroczone zyski	4 224	24
Odroczone straty	(5 139)	(3 242)
	(915)	(3 218)

Terminy realizacji towarowych instrumentów pochodnych w ujęciu kwartalnym (sprzedaż) / zakup

Koniec okresu 31/12/2013			
	Wartość nominalna		Wartość godziwa
	EUR'000	PLN'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń			
kontrakty futures - I kw. 2014	1 892	7 858	(245)
kontrakty futures - II kw. 2014	(14 936)	(62 047)	1 580
kontrakty futures - III kw. 2014	(3 003)	(12 474)	552
kontrakty futures - IV kw. 2014	-	-	-
	(16 047)	(66 663)	1 887
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń			
kontrakty futures - I kw. 2014	(5 578)	(23 174)	(1 580)
kontrakty futures - II kw. 2014	(9 971)	(41 422)	570
kontrakty futures - III kw. 2014	(1 589)	(6 602)	467
kontrakty futures - IV kw. 2014	977	4 059	(80)
	(16 161)	(67 139)	(623)
WARTOŚĆ NETTO	(32 208)	(133 802)	1 264

Koniec okresu 31/12/2012			
	Wartość nominalna		Wartość godziwa
	EUR'000	PLN'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń			
kontrakty futures - I kw. 2013	10 976	44 716	(571)
kontrakty futures - II kw. 2013	-	-	-
kontrakty futures - III kw. 2013	(4 659)	(18 980)	399
kontrakty futures - IV kw. 2013	(285)	(1 161)	120
	6 032	24 575	(52)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń			
kontrakty futures - I kw. 2013	893	3 639	(23)
kontrakty futures - II kw. 2013	(3 668)	(14 944)	652
kontrakty futures - III kw. 2013	(2 188)	(8 914)	323
kontrakty futures - IV kw. 2013	19	77	13
	(4 944)	(20 142)	965
WARTOŚĆ NETTO	1 088	4 433	913

Kontrakty zabezpieczające wg rodzajów sprzedawanych towarów:

	Tys. Ton
Sprzedaż netto nasion rzepaku	52,9
Sprzedaż netto oleju rzepakowego	17,9
Sprzedaż netto śrutu rzepakowej	42,2

35. CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ SPÓŁKI

A. Czynniki ryzyka związane z działalnością produkcyjną i handlową

Ryzyko związane z podażą i ceną nasion rzepaku

Spółka nabywa rocznie około 40% krajowych zbiorów nasion rzepaku, który jest podstawowym surowcem do produkcji. Zgodnie z systemem rozliczeń, przy ustalaniu ceny skupu rzepaku oferowanej polskim producentom konieczne jest uwzględnienie światowych cen rzepaku oraz innych nasion roślin oleistych i olejów roślinnych. Surowce te notowane są na międzynarodowych giełdach towarowych.

Przepisy prawne na szczeblu ogólnoeuropejskim, jak i polskim, nakazujące wypełnienie wymogów dotyczących stopniowego wzrostu wykorzystania biopaliw w ogólnym bilansie paliw energetycznych, skutkują zwiększonym popytem na rzepak w kraju i za granicą. Mając na uwadze fakt ograniczonej arealem powierzchni zasiewów, zwiększony popyt może doprowadzić do zwiększonej presji cenowej na nasiona rzepaku, co może mieć wpływ na przyszły wynik finansowy Spółki.

W celu zabezpieczenia przed nieprzewidywalnymi zmianami cen nasion rzepaku Spółka stara się prowadzić politykę dywersyfikacji dostaw, w wyniku której rzepak może być dostarczany również z zagranicy, w tym przede wszystkim z terenów Ukrainy, Litwy, Niemiec, Czech i Słowacji. Nie ma jednakże pewności, że wspomniane działania pozwolą na całkowite wyeliminowanie ryzyka wzrostu cen rzepaku, będącego najważniejszym surowcem wykorzystywanym przez Spółkę w produkcji.

Spółka przeprowadziła analizę wrażliwości towarowych instrumentów pochodnych, zarówno tych zakwalifikowanych do rachunkowości zabezpieczeń, jak i tych poza rachunkowością zabezpieczeń. Na dzień 31 grudnia 2013 roku zysk netto Spółki byłby niższy/wyższy o 9 125 tys. PLN, w rezultacie spadku/wzrostu cen towarów o 10%, przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie. Zapasy Spółki byłyby niższe/wyższe o 1 713 tys. PLN w rezultacie spadku/wzrostu wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych jako zabezpieczenie marży sprzedaży.

Ryzyka związane z sytuacjami nadzwyczajnymi

Z uwagi na fakt, iż podstawą działalności Spółki jest przetwórstwo płodów rolnych, naturalnym elementem ryzyka dla jego działalności jest ewentualny okresowy brak dostępności surowca w związku z wymarzeniem, suszą, ulewami lub gradobiciem. Ponadto żaden z zakładów produkcyjnych Spółki nie dysponuje dostateczną nadwyżką zdolności produkcyjnych dla podtrzymania ciągłości produkcji i zapewnienia odpowiednich stanów magazynowych produktów gotowych w przypadku jakichkolwiek nieprzewidywalnych zdarzeń będących poza kontrolą Spółki.

Tym niemniej, w celu ograniczenia potencjalnych skutków wystąpienia tego typu zdarzeń, Spółka czyni starania w kwestii ich zapobiegania lub dostatecznie wczesnej identyfikacji. Dla przykładu, w celu możliwie szybkiego rozpoznania niższych niż przewidywano zbiorów rzepaku, pracownicy służb agrotechnicznych Spółki monitorują na bieżąco u producentów, z którymi zawarto umowy kontraktacyjne na dostawę surowca, stan plantacji rzepaku w trakcie jego wegetacji oraz tuż przed zbiorami.

Ryzyko związane z finansowaniem skupu nasion rzepaku

Elementem charakterystycznym polskiego rynku zakupu rzepaku jest jego krótki czasokres realizacji. Zakup nasion odbywa się w znacznej części w okresie zbiorów lub tuż po nich (lipiec, sierpień). Fakt ten sprawia, iż w tym okresie istnieje potrzeba zabezpieczenia odpowiednio wysokiego poziomu finansowania dla sprawnego przeprowadzenia skupu.

W chwili obecnej Spółka korzysta z dwóch podstawowych, niezależnych źródeł finansowania: z pożyczek, w ramach wielostronnej umowy podmiotów z grupy Bunge oraz banku oraz z kredytów pozyskiwanych w bankach komercyjnych. Rodzi to ryzyko związane z potencjalnymi zmianami umów kredytowych ze strony banków lub możliwymi zmianami umowy pożyczki, w ramach polityki wzajemnego kredytowania podmiotów z Grupy Bunge, co oznacza, że wszelkie tego typu zmiany mogą negatywnie wpłynąć na działalność i wynik finansowy Spółki.

Ryzyko związane z pozyskiwaniem pozostałych surowców.

Oleje pochodzenia tropikalnego są drugim po rzepaku ważnym surowcem wykorzystywanym w produkcji przez Spółkę. Oleje tropikalne przetwarzane są przez Zakład w Gdańsku (surowce te są dostarczane drogą morską), gdzie największy udział w przetwórstwie mają surowy olej palmowy i jego frakcje. Ceny tych surowców są kwotowane na rynkach dalekowschodnich i europejskich, zaś ich zmienność uzależniona jest m.in. od światowej wielkości produkcji, zapotrzebowania ze strony odbiorców, zmian w stanie zapasów, zmian cenowych innych olejów, zmian klimatycznych i pogodowych, zmian na rynku frachtu dalekomorskiego i dostępności środków transportu oraz innych elementów wpływających na zmianę podaży lub popytu tego surowca.

W związku z uzależnieniem od dostaw statkami oceanicznymi z Malezji i Indonezji do Europy oraz koniecznością przeładunku na mniejsze jednostki typu „coasters”, istnieje dodatkowo ryzyko opóźnienia planowanych dostaw surowego oleju palmowego. W takim wypadku istnieje możliwość zakupu rafinowanego oleju palmowego po „cenie dnia” (ang. spot price) z rafinerii europejskich.

Spółka, w celu uniknięcia krótkoterminowych wahań cenowych oraz ryzyka braku dostępności surowca, zawiera kontrakty z dostawcami na określony termin dostawy, zapewniając sobie dostawy na dłuższy okres (zwykle 2-9 miesięcy). Spółka nie jest jednak w stanie zagwarantować, że działania te wyeliminują ryzyko zmian cen surowca, co może mieć negatywny wpływ na jej działalność i wyniki finansowe.

Ryzyko związane ze spekulacyjnym charakterem rynków surowcowych

W ostatnich latach Spółka identyfikuje rosnące ryzyko związane ze spekulacjami na rynkach surowcowych, które prowadzą do coraz większych i częstszych wahań cen surowców. Jedną z przyczyn takiego zjawiska jest rosnąca w skali globalnej pozycja surowcowych funduszy inwestycyjnych, w tym funduszy inwestujących w zboża, oleje roślinne i nasiona oleiste, w ogólnych obrotach głównych światowych giełd towarowych. Z uwagi na to, że w większości umów handlowych cena za skupowany rzepak oparta jest o bieżące notowania na giełdzie MATIF, znaczne wahania cen surowca na giełdach towarowych zaburzają rzeczywisty poziom popytu i podaży surowca po stronie konsumentów, co w konsekwencji może skłaniać Spółkę do podejmowania błędnych decyzji biznesowych.

Ryzyko związane z kadrą menedżerską i kluczowymi pracownikami

Ze względu na zaawansowany technicznie proces produkcji, skalę i wysoce konkurencyjną naturę rynków działania Spółki, dla jego prawidłowego funkcjonowania niezbędna jest wysoko wykwalifikowana kadra menedżerska oraz doświadczony personel techniczny. Nie można wykluczyć sytuacji, w której część kluczowych kadr przejdzie do podmiotów konkurencyjnych, co w efekcie mogłoby prowadzić do pogorszenia wyników finansowych. Spółka dostrzega to ryzyko i podejmuje działania zapobiegawcze, w szczególności poprzez utworzenie systemu planowania rezerw kadrowych dla stanowisk wyższego szczebla kierowniczego. System ten opiera się na corocznej ocenie osiągnięć i potencjału poszczególnych wybranych pracowników i delegowaniu ich na tej podstawie do uczestnictwa w programach szkoleniowych. Opisany system ma na celu zapewnienie możliwości zastępowania pracowników wyższego szczebla kierowniczego w ramach własnych zasobów kadrowych. Ponadto Spółka prowadzi politykę różnicowania poziomów wynagrodzeń w zależności od specyfiki rynku pracy, co pozwala zminimalizować ryzyko odpływu kadr średniego i wyższego szczebla oraz tworzy atrakcyjne programy rozwoju zawodowego w ramach globalnej organizacji Bunge.

Ryzyko dotyczące wzrostu cen energii

Malejące światowe zasoby surowców energetycznych oraz rosnący na nie popyt negatywnie wpływają na sytuację gospodarczą i geopolityczną w wielu regionach świata. Ograniczona dostępność do paliw kopalnianych oraz złóż gazu staje się coraz częściej podstawą konfliktów politycznych i militarnych. Alternatywą dla kurczących się zasobów kopalnianych stają się takie odnawialne źródła energii jak energia słoneczna, wietrzna oraz energia termalna ziemi. Jednakże, ze względu na koszt inwestycji, ich udział w bilansie energetycznym – pomimo wzrostu – jest nadal marginalny.

Gwałtowne wzrosty cen ropy powodują znaczne wzrosty cen pozostałych nośników energii, w tym w szczególności gazu ziemnego i oleju opałowego, które na co dzień wykorzystywane są przez Spółkę do produkcji pary technologicznej dla zasilania procesów produkcyjnych.

W celu minimalizacji wspomnianego ryzyka Spółka realizuje na bieżąco (poprzez działania techniczne i organizacyjne) zadania mające na celu z jednej strony zmniejszenie kosztów produkcji energii, z drugiej ograniczenie jej jednostkowego wykorzystania na każdą tonę wytworzonego produktu finalnego.

Jednakże, dalszy wzrost cen surowców energetycznych, w szczególności gazu ziemnego i węgla kamiennego, a co za tym idzie wzrost cen energii może mieć negatywny wpływ na przyszłe wyniki finansowe Spółki.

Ryzyko związane z ochroną środowiska

Działalność Spółki może oddziaływać negatywnie na środowisko, mimo iż jest ona prowadzona na podstawie pozwoleń wymaganych przez przepisy prawa. Nie można jednak wykluczyć, że normy ochrony środowiska, w szczególności warunki eksploatacji instalacji ustalone w odpowiednim pozwoleniu zintegrowanym, zostaną naruszone przez działalność zakładów Spółki. Ewentualne przekroczenia mogą stanowić podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej Spółki za szkody w środowisku, a ponadto, w określonych okolicznościach, podstawę do wydania przez właściwego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska decyzji o wstrzymaniu użytkowania instalacji powodującej naruszenie.

Spółka prowadzi szeroko zakrojone działania zmierzające do ograniczenia wpływu jej działalności na środowisko. Nie można jednak wykluczyć, że podjęte działania okażą się niewystarczające dla całkowitego wyeliminowania ryzyka przekroczenia norm ochrony środowiska przez działalność zakładów Spółki.

B. Czynniki ryzyka związane z otoczeniem, w jakim Spółka prowadzi działalność

Ryzyko związane z ogólną sytuacją makroekonomiczną

Czynnikami mogącym mieć wpływ na działalność Spółki jest uzależnienie warunków funkcjonowania Spółki od sytuacji gospodarczej w kraju i na świecie. Najważniejszymi elementami niezależnymi od Spółki związanymi z ogólną sytuacją makroekonomiczną są m.in.: wahania poziomu PKB, inflacja, wzrost stóp procentowych, migracje ekonomiczne Polaków związane z nowymi rynkami pracy oraz ogólny stan polskiej gospodarki. Niesprzyjające zmiany wskaźników makroekonomicznych oraz nie do końca przewidywalne tendencje gospodarczego rozwoju Polski mogą mieć negatywny wpływ na poziom przyszłych przychodów oraz zysków Spółki.

Czynnik ten zyskuje na znaczeniu z uwagi na trwające wahania na światowym rynku finansowym. Mogą one spowodować trudności w dostępie do finansowania działalności Spółki za pomocą kredytu bankowego oraz

podwyższyć koszty kredytu. W efekcie Spółka może mieć trudności w sfinansowaniu skupu rzepaku w planowanej wielkości, co z kolei może niekorzystnie wpłynąć na jego wyniki finansowe.

Ryzyko związane z konkurencją

Rynek skupu i przetwórstwa nasion rzepaku w roku 2013 pozostawał wysoce konkurencyjnym, głównie ze względu na niewspółmiernie wysokie moce przerobowe zakładów przetwórczych, w stosunku do zapotrzebowania na rynku krajowym na produkowany przez Spółkę olej rzepakowy. Taka sytuacja rynkowa ma niewątpliwie negatywny wpływ na możliwe do uzyskania marże na tłoczeniu nasion. Dodatkowym, niesprzyjającym czynnikiem było uruchomienie na terenie kraju kolejnego zakładu przetwórczego w połowie roku 2012. Działania konkurencji, zarówno na rynku rzepaku jak i oleju, Spółka równoważyła zakupem nasion z importu oraz zwiększoną sprzedażą oleju na eksport.

Ryzyko związane z malejącym rynkiem tłuszczów roślinnych

Po okresie spadku na rynku krajowym wielkości spożycia tłuszczów roślinnych przeznaczonych dla konsumentów, w ostatnich latach nastąpiła stabilizacja spożycia tych produktów. W zakresie oleju rzepakowego spożycie wynosi około 5 kg na osobę, co plasuje Polskę na średnim poziomie europejskim. Spółka prowadzi kampanię edukacyjną dotyczącą zmiany percepcji oleju rzepakowego wśród konsumentów w celu polepszenia jego wizerunku i poinformowaniu o wartościach żywieniowych i zdrowotnych tego oleju. W perspektywie następnych 3-5 lat Spółka nie przewiduje poważnych zmian na rynku olejów butelkowanych.

W zakresie margaryn rynek wykazuje również stabilny poziom spożycia. W ciągu roku nastąpiły niewielkie ilościowe zmiany udziałów poszczególnych segmentów rynku, i tak wraz ze wzrostem średniej ceny margaryn spadła nieco ilość zakupów tego typu produktów, wzrosło natomiast spożycie masła, którego średnia cena detaliczna, nieznacznie się obniżyła. Segment mixów margaryny i masła pozostał na tym samym poziomie. W perspektywie następnych 3-5 lat Spółka nie przewiduje poważnych zmian na rynku margaryn konsumenckich.

Ryzyko związane ze zmiennością przepisów prawa i ich interpretacji

Charakteryzujące polski system prawny częste zmiany przepisów mogą rodzić dla Spółki potencjalne ryzyko, iż prognozy w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej staną się nieaktualne, a jego kondycja finansowa ulegnie pogorszeniu. Regulacjami tymi są, w szczególności, przepisy prawa handlowego, przepisy podatkowe, przepisy regulujące działalność gospodarczą – w tym związane z ochroną środowiska, przepisy prawa pracy i ubezpieczeń społecznych czy prawa z zakresu papierów wartościowych. Ryzyko takie stwarzają także dokonywane przez sądy i inne organy interpretacje dotyczące zastosowania przepisów, które są często niejednoznaczne i rozbieżne. Przepisy prawa polskiego podlegają dodatkowo ciągłym zmianom związanym z harmonizacją prawa polskiego z prawem europejskim.

Zmiany te mogą ponadto implikować problemy wynikające z niejednolitego stosowania i wykładni prawa, która obecnie jest dokonywana nie tylko przez krajowe sądy i organy administracji publicznej, ale także przez sądy wspólnotowe.

W praktyce sądy polskie rzadko stosują ustawodawstwo wspólnotowe. Mimo iż z formalnego punktu widzenia orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości są wiążące tylko dla stron postępowania i nie mają mocy precedensu, orzecznictwo sądów polskich powinno jednak pozostawać w zgodności z orzecznictwem wspólnotowym. Orzeczenia Trybunału traktowane są jako istotne źródło prawa, szczególnie w sytuacjach, gdy przepisy traktatowe, rozporządzenia bądź decyzje nie dają się jednoznacznie interpretować. W niektórych przypadkach może prowadzić to do wzruszenia orzeczenia sądu polskiego jako wydanego na podstawie przepisu sprzecznego z prawem unijnym.

Z powyższych powodów system prawa polskiego cechuje brak spójności, jednolitości i stabilności, co w sposób istotny ogranicza przewidywalność i zdolność planowania w zakresie podejmowanych przez Zarząd Spółki decyzji gospodarczych i biznesowych. Może to mieć istotny wpływ na otoczenie prawne działalności Spółki i na jego wyniki finansowe, powodując z jednej strony zwiększenie kosztów działalności Spółki, a z drugiej opóźniając osiąganie przychodów w danych grupach produktowych lub znacznie je ograniczając.

Ryzyko związane z polityką podatkową

Polski system podatkowy charakteryzuje się częstymi zmianami składających się na jego kształt przepisów, które nie zostały sformułowane w sposób dostatecznie precyzyjny i brak jest ich jednoznacznej wykładni. W szczególności, przyjęcie przez organy podatkowe interpretacji przepisów podatkowych odmiennej od będącej podstawą wyliczenia zobowiązania podatkowego przez Spółkę, może mieć istotny negatywny wpływ na jej działalność, sytuację finansową, wyniki oraz perspektywę rozwoju.

Jednocześnie, interpretacje przepisów podatkowych ulegają częstym zmianom, a zarówno praktyka organów skarbowych, jak i orzecznictwo sądowe w sferze opodatkowania, nie są jednolite. Powoduje to, że w przypadku polskiej spółki zachodzi większe ryzyko prowadzenia działalności niż w przypadku spółki działającej w bardziej stabilnych systemach podatkowych.

Na działalność Spółki negatywny wpływ może mieć również wysoki stopień sformalizowania regulacji podatkowych w zakresie przedmiotu działalności Spółki oraz rygorystyczne i często niejasne przepisy, które wprowadzają niepewność w zakresie efektów podatkowych podejmowanych decyzji gospodarczych i obniżają sprawność działania, co może prowadzić do utraty konkurencyjności.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza ryzyko niedopełnienia przez kontrahenta zobowiązań wobec Spółki, co może narazić Spółkę na straty finansowe. W celu zabezpieczenia się przed tym ryzykiem Spółka ubezpiecza swoje wierzytelności. Ubezpieczeniu podlega prawie cała wartość udzielonego kredytu kupieckiego, z wyjątkiem sytuacji gdy na pokrycie wierzytelności Spółka posiada zabezpieczenia majątkowe. W przypadku, gdy ubezpieczyciel odmówi ubezpieczenia wierzytelności od określonego kontrahenta, wówczas Spółka wymaga dokonania przedpłaty. Wysokość należności jest na bieżąco monitorowana, a realizacja zamówień do klienta odbywa się tylko w ramach przyznanych limitów kredytowych oraz pod warunkiem braku należności przeterminowanych. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych następuje, zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi procedurami, wstrzymanie sprzedaży i uruchamiana jest windykacja należności. Proces windykacji należności jest wspomagany przez wyspecjalizowane w tym zakresie instytucje.

W ocenie zarządu w Spółce nie występuje istotne ryzyko kredytowe

Wartości bilansowe aktywów finansowych netto reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową, która na dzień bilansowy wyniosła:

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	19 169	32 459
Instrumenty pochodne wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń	4 693	4 061
Środki pieniężne	55	1 130
Pożyczki i należności	137 564	211 296
	161 481	248 946

Znaczną część kontraktów, stanowiących instrumenty pochodne, Spółka zawiera z podmiotami z Grupy Bunge, w związku z czym ryzyko kredytowe związane z tymi aktywami finansowymi Spółka ocenia jako bardzo niskie.

Stopień koncentracji ryzyka kredytowego z tytułu 5 największych należności od klientów przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Należności z tytułu dostaw i usług	128 803	205 249
Należności od 5 największych klientów	73 678	83 898
Stopień koncentracji ryzyka kredytowego	57%	41%

W ocenie zarządu w Spółce nie występuje istotne ryzyko koncentracja ryzyka kredytowego.

Ryzyko kredytowe – analiza wiekowania.

Klasyfikacja należności handlowych według długości przeterminowania przedstawia się następująco::

	Wartość brutto		Utrata wartości	
	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2013 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2012 PLN'000
Bez przeterminowania	90 215	154 318	-	-
Przeterminowane 1-30 dni	34 978	42 983	-	-
Przeterminowane 31-120 dni	3 924	7 170	314	557
Przeterminowane 120-360 dni	595	1 397	595	157
Przeterminowane powyżej roku	2 141	5 689	2 141	5 594
	131 853	211 557	3 050	6 308

Ryzyko utraty płynności

Ostrożne zarządzanie ryzykiem utraty płynności zakłada utrzymywanie odpowiedniego poziomu środków pieniężnych, dostępność finansowania dzięki wystarczającej kwocie pozyskanych instrumentów kredytowych oraz zdolność do zamykania pozycji rynkowych. Spółka uważa, że obecny stan środków pieniężnych, dostępność finansowania, oraz środki wygenerowane z działalności operacyjnej będą wystarczające na sfinansowanie bieżących potrzeb Spółki. Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka dysponowała środkami pieniężnymi w wysokości 55 tys. PLN.

Spółka nie ma problemów z dostępnością finansowania bieżącej działalności dzięki otrzymanej, w dniu 13 lipca 2010 roku, odnawialnej pożyczce krótkoterminowej z Bunge SAS (podmiot powiązany w ramach grupy BUNGE) o wartości do 350 mln USD. Szczegółowy opis zawartej umowy pożyczki krótkoterminowej zawarty został w nocie nr 26 "Kredyty i pożyczki".

Wartość bilansowa zaciągniętej pożyczki wraz odsetkami należnymi na dzień bilansowy wyniosła 155.541 tys. PLN.

Umowne terminy wymagalności dla zobowiązań finansowych wg stanu na 31 grudnia 2013 roku

Zobowiązania finansowe	umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego					Wartość bilansowa
	do 3 m-cy	3-12 m-cy	1-3 lat	3-5 lat	powyżej 5 lat	
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	112 994	-	-	-	-	112 994
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	-	155 541	-	-	-	155 541
Pochodne instrumenty walutowe	6 279	1 648	-	-	-	7 927
Pochodne instrumenty towarowe	1 969	1 059	-	-	-	3 028
Pozostałe zobowiązania finansowe	10 193	-	-	-	-	10 193
	131 435	158 248	-	-	-	289 683

Umowne terminy wymagalności dla zobowiązań finansowych wg stanu na 31 grudnia 2012 roku

Zobowiązania finansowe	umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego					Wartość bilansowa
	do 3 m-cy	3-12 m-cy	1-3 lat	3-5 lat	powyżej 5 lat	
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	129 403	-	-	-	-	129 403
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	-	365 692	-	-	-	365 692
Pochodne instrumenty walutowe	10 670	11 763	-	-	-	22 433
Pochodne instrumenty towarowe	849	25	-	-	-	874
Pozostałe zobowiązania finansowe	1 482	-	-	-	-	1 482
	142 404	377 480	-	-	-	519 884

Ryzyko utraty płynności – analiza wiekowania.

Klasyfikacja zobowiązań handlowych według długości przeterminowania przedstawia się następująco:

	Wartość brutto	
	Koniec okresu 31/12/2013	Koniec okresu 31/12/2012
	PLN'000	PLN'000
Bez przeterminowania	99 978	105 715
Przeterminowane 1-30 dni	12 340	22 225
Przeterminowane 31-120 dni	372	681
Przeterminowane 120-360 dni	271	615
Przeterminowane powyżej roku	33	167
	112 994	129 403

Ryzyko walutowe

Spółka istotną część obrotów realizuje z podmiotami zagranicznymi lub w ramach kontraktów opartych na kursach surowców notowanych na giełdach zagranicznych. obroty te są głównym czynnikiem powodującym narażenie na ryzyko kursowe. Spółka na bieżąco analizuje ryzyko kursowe poprzez identyfikację wszystkich pozycji w aktywach i pasywach, oraz pozycji pozabilansowych, denominowanych w walutach obcych. W celu zminimalizowania ryzyka kursowego Spółka korzysta z transakcji na rynku walutowym (kontrakty typu FORWARD). Zgodnie z przyjętą polityką wewnętrzną Spółka nie powinna mieć niezabezpieczonej pozycji walutowej powyżej uprzednio przyjętego progu istotności.

Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń, której celem jest ochrona wartości godziwej przepływów pieniężnych wyrażonych w walutach obcych. W konsekwencji tej polityki różnice kursowe, powstałe jako efekt aktualizacji wartości godziwej kontraktu zabezpieczającego, korygują stosowne wartości sprzedaży lub zapasów (i ostatecznie kosztu własnego sprzedaży). W ten sposób wykazywane w sprawozdaniach Spółki wartości osiągniętej sprzedaży i marży na sprzedaży są w większym stopniu pełnym odzwierciedleniem rezultatów operacji gospodarczych przeprowadzanych przez Spółkę, czyli po eliminacji wpływu większości ryzyk kursowych dla tego typu działalności. Ze względu na fakt, iż nigdy całość transakcji nie będzie objęta rachunkowością zabezpieczeń ani nie spełni ustalonych dla tego typu działań wymogów efektywności, nie można całkowicie wykluczyć i wyeliminować wpływu ryzyka kursowego na sprawozdania finansowe Spółki.

Zarówno należności jak i zobowiązania z tytułu dostaw wyrażone są tylko w dwóch walutach obcych, tj. w euro i w dolarach USA.

Struktura walutowa należności i zobowiązań z tytułu dostaw przedstawia się następująco:

	PLN (PLN'000)	EUR (EUR'000)	USD (USD'000)	GBP (GBP'000)	Razem (PLN'000)
Należności z tytułu dostaw	63 365	63 191	2 247	-	128 803
Zobowiązania z tytułu dostaw	91 076	17 432	4 486	-	112 994

Spółka przeprowadziła analizę wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w walutach obcych w celu zbadania jaki miałyby wpływ na sprawozdanie finansowe Spółki zmiany kursów walut obcych. Na dzień 31 grudnia 2013 roku zysk netto Spółki byłby niższy/wyższy o 20 544 tys. PLN, gdyby waluta funkcjonalna jaką jest dla Spółki PLN osłabiła/wzmocniła się o 10% w stosunku do walut obcych (USD, EUR, GBP), przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie. Pozostałe składniki kapitału własnego byłyby wyższe/niższe o 11 317 tys. PLN w rezultacie spadku/wzrostu wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych, gdyby waluta PLN osłabiła/wzmocniła się o 10% w stosunku do walut obcych (USD, EUR, GBP).

Szczegółowe dane liczbowe z przeprowadzonej analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki na zmienność kursów walut obcych przedstawia poniższa tabela pt. „Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki”.

Ryzyko stóp procentowych

Specyfiką działalności Spółki jest potrzeba finansowania skupu nasion rzepaku w oparciu o zewnętrzne źródła finansowania. Oznacza to konieczność zaciągnięcia znacznych kwot kredytów/pożyczek w okresie kampanii skupowej.

Oprocentowanie kredytów/pożyczek jest oparte o bieżące stopy rynkowe (m.in. WIBOR). Ewentualny wzrost stóp procentowych spowoduje wyższe koszty finansowe, co może wpłynąć w sposób negatywny na osiągnięte przez Spółkę wyniki finansowe.

Z przeprowadzonej analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki narażonych na ryzyko stóp procentowych wynika, iż na dzień 31 grudnia 2013 roku zysk netto Spółki byłby niższy/wyższy o 157 tys. PLN, gdyby rynkowe stopy procentowe w PLN były o 25 punktów bazowych wyższe/niższe, a rynkowe stopy procentowe w USD i EUR były o 60 punktów bazowych wyższe/niższe, przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie. Byłoby to głównie rezultatem wyższych/niższych kosztów z tytułu odsetek od kredytów wyrażonych w PLN o zmiennym oprocentowaniu.

Poniższa tabela przedstawia wyniki analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki istniejących w bilansie na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki na dzień 31.12.2013r. (PLN'000).

	Ryzyko stóp procentowych				Ryzyko walutowe		Ryzyko cenowe	
	Wpływ na zysk +25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD, EUR i GBP PLN'000	Zmiany w kapitale PLN'000	Wpływ na zysk -25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD, EUR i GBP PLN'000	Zmiany w kapitale PLN'000	Wpływ na zysk +10% PLN'000	Zmiany w kapitale PLN'000	Wpływ na zysk +10% PLN'000	Zmiany w zapasach -10% PLN'000
Wartość bilansowa								
Aktywa finansowe								
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w PLN	3	-	(3)	-	3	(3)	-	-
Należności handlowe w PLN	551	-	(551)	-	6 544	(6 544)	-	-
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem	554	-	(554)	-	6 547	(6 547)	-	-
Podatek 19%	105	-	(105)	-	(1 244)	1 244	-	-
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu	449	-	(449)	-	5 303	(5 303)	-	-
Zobowiązania finansowe								
Kredyty i pożyczki w PLN	(389)	-	389	-	-	-	-	-
Zobowiązania handlowe w PLN	(359)	-	359	-	(2 192)	2 192	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem	(748)	-	748	-	(2 192)	2 192	-	-
Podatek 19%	142	-	(142)	-	416	(416)	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu	(606)	-	606	-	(1 775)	1 775	-	-

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki na dzień 31.12.2013r. (PLN'000) - cd.

	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko walutowe		Ryzyko cenowe	
	Wpływ na zysk Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk Zmiany w zapasach	Wpływ na zysk Zmiany w zapasach
	+25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD, EUR i GBP	-25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD, EUR i GBP	+10%	-10%	+10%	-10%
Instrumenty pochodne						
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń (kontrakty walutowe)	-	-	(16 338)	16 338	-	-
Instrumenty pochodne ujęte w rachunkowości zabezpieczeń (kontrakty walutowe)	-	-	- (13 971)	13 971	-	-
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej odniesione na wynik finansowy (kontrakty towarowe)	-	-	(13 380)	13 380	(13 380)	13 380
Zmiana wartości zapasów * (kontrakty towarowe)	-	-	2 115	(2 115)	2 115	(2 115)
Wpływ na instrumenty pochodne przed opodatkowaniem	-	-	(29 718)	29 718	(11 266)	11 266
Podatek 19%	-	-	5 646	(5 646)	2 140	(2 140)
Wpływ na instrumenty pochodne po opodatkowaniu	-	-	(24 071)	24 071	(9 125)	9 125
Razem zwiększenia/zmniejszenia	(157)	157	(20 544)	20 544	(9 125)	9 125

* zmiana wartości pozycji zabezpieczanej na dzień wyznaczenia powiązania zabezpieczającego

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki na dzień 31.12.2012r. (PLN'000).

	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko walutowe		Ryzyko cenowe	
	Wpływ na zysk +25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD, EUR i GBP PLN'000 PLN'000	Zmiany w kapitale Wpływ na zysk -25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD, EUR i GBP PLN'000 PLN'000	Wpływ na zysk +10% PLN'000 PLN'000	Zmiany w kapitale Wpływ na zysk -10% PLN'000 PLN'000	Wpływ na zysk +10% PLN'000 PLN'000	Zmiany w zapasach Wpływ na zysk -10% PLN'000 PLN'000
Aktywa finansowe						
Wartość bilansowa						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 130	3	-	(3)	-	(1)
Należności handlowe	205 249	762	-	(762)	-	(7 121)
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem	765	-	-	(765)	-	(7 122)
Podatek 19%	145	-	-	(145)	-	1 353
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu	620	-	-	(620)	-	(5 769)
Zobowiązania finansowe						
Kredyty i pożyczki	(365 692)	(914)	-	914	-	-
Zobowiązania handlowe	(129 403)	(451)	-	451	-	3 635
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem	(1 365)	-	-	1 365	-	3 635
Podatek 19%	259	-	-	(259)	-	(691)
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu	(1 106)	-	-	1 106	-	2 944

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki na dzień 31 grudnia 2012 r. (PLN'000) - cd.

	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko walutowe		Ryzyko cenowe	
	Wpływ na zysk +25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD, EUR i GBP	Wpływ na zysk -25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD, EUR i GBP	Wpływ na zysk +10%	Wpływ na zysk -10%	Wpływ na zysk +10%	Wpływ na zysk -10%
Instrumenty pochodne						
Wartość nominalna						
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń (kontrakty walutowe)	(50 285)	-	(5 029)	5 029	-	-
Instrumenty pochodne ujęte w rachunkowości zabezpieczeń (kontrakty walutowe)	(30 530)	-	- (3 053)	-	-	-
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej odniesione na wynik finansowy (kontrakty towarowe)	4 448	-	443	(443)	445	(445)
Zmiana wartości zapasów * (kontrakty towarowe)	21 146	-	2 115	(2 115)	2 115	(2 115)
Wpływ na instrumenty pochodne przed opodatkowaniem		-	(4 585)	4 585	2 559	(2 559)
Podatek 19%		-	871	(871)	(486)	486
Wpływ na instrumenty pochodne po opodatkowaniu		-	(3 714)	3 714	2 073	(2 073)
Razem zwiększenia/zmniejszenia	(486)	486	(889)	889	2 073	(2 073)
		-			(1 713)	1 713

* zmiana wartości pozycji zabezpieczanej na dzień wyznaczenia powiązania zabezpieczającego

36. ZMIANA ZOBOWIĄZAŃ WARUNKOWYCH LUB AKTYWÓW WARUNKOWYCH

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku Spółka wykazała następujące zobowiązania warunkowe:

Weksel dla Pekao FAKTORING Sp. z o.o.

W dniu 14 grudnia 2011 roku Spółka zawarła umowę factoringową z Pekao FAKTORING Sp. z o.o., z siedzibą w Lublinie, ul. Lubartowska 74 A (dalej, odpowiednio: „Umowa” i „Faktor”).

Umowa została zawarta na okres 12 miesięcy, z opcją przedłużenia o kolejnych 12 miesięcy. Na dzień bilansowy 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku Spółka była stroną w/w umowy.

Jako zabezpieczenie wykonania postanowień Umowy, Spółka zobowiązała się do wystawienia weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz do dokonania cesji praw z polisy ubezpieczeniowej zawartej z Coface Austria Kreditversicherung AG Oddział w Polsce. Faktorowi przysługuje wynagrodzenie nie odbiegające od wysokości wynagrodzeń występujących na rynku usług factoringowych, obejmujących prowizje operacyjne i koszt finansowania oparty o rynkowe stopy procentowe plus uzgodniona marża.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku, maksymalny limit zaangażowania Faktora w finansowanie Spółki wynosił 100.000.000 PLN.

Na podstawie aneksu nr 5 z dnia 14 grudnia 2013 roku, maksymalny limit zaangażowania Faktora w finansowanie Spółki został zwiększony do kwoty 140.000.000 PLN.

37. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ

Zarząd

Wynagrodzenia wypłacone i należne członkom Zarządu Spółki za okres 12 miesięcy 2013 i 2012 roku

Nazwisko i imię	Funkcja	za okres 12 m-cy 2013r.	za okres 12 m-cy 2012r.
Jachimczyk Wojciech	Prezes Zarządu	994.600,36 PLN	951.007,01 PLN
Jensen Tommy	Prezes Zarządu (do dnia 29.05.2012r.)	-	bez wynagrodzenia
Rybacki Roman	Wiceprezes Zarządu	-	364.134,44 PLN
Bauman Wojciech	Członek Zarządu	811.049,04 PLN	793.554,55 PLN
Brodowski Marcin	Członek Zarządu	369.300,97 PLN	370.440,99 PLN
Michalak Jacek	Członek Zarządu	643.013,44 PLN	95.987,74 PLN
Piotrowski Piotr	Członek Zarządu	360.380,68 PLN	365.281,04 PLN
Szeliga Mariusz	Członek Zarządu (do dnia 29.05.2012r.)	-	237.886,53 PLN
Szymański Dariusz	Członek Zarządu	584.306,44 PLN	551.231,91 PLN
Wika Tomasz	Członek Zarządu	685.838,44 PLN	582.965,04 PLN

Rada Nadzorcza

Zwyczajne Walne Zgromadzenie ZT „Kruszwica” S.A. uchwałą numer 36/2008 z dnia 28 maja 2008 roku ustaliło wynagrodzenie dla Pana Stefana Latawiec w wysokości 1.126,00 PLN brutto za udział w każdym posiedzeniu Rady Nadzorczej Spółki oraz Panów Jerzego Rajskiego i Sławomira Ludwikowskiego w wysokości 3.750,00 EUR brutto za każdy kwartał pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki, dla każdej z osób. Ustalono, iż pozostali członkowie Rady Nadzorczej pełnią swoje obowiązki w Radzie Nadzorczej bez wynagrodzenia ze Spółki.

W 2012 roku, z tytułu pełnionej funkcji w Radzie Nadzorczej Spółki, Pan Stefan Latawiec otrzymał wynagrodzenie brutto w kwocie 3.378,00 PLN, Pan Jerzy Rajski w kwocie 63.832,95 PLN i Pan Sławomir Ludwikowski w kwocie 63.832,95 PLN.

W 2013 roku, z tytułu pełnionej funkcji w Radzie Nadzorczej Spółki, Pan Stefan Latawiec otrzymał wynagrodzenie brutto w kwocie 1.126,00 PLN, Pan Jerzy Rajski w kwocie 65.868,73 PLN i Pan Sławomir Ludwikowski w kwocie 65.868,73 PLN.

Pan Stefan Latawiec pełnił funkcję członka Rady Nadzorczej ZT „Kruszwica” S.A. do zakończenia kadencji, tj. do dnia 20 czerwca 2013 roku.

38. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU

Nie wystąpiły istotne zdarzenia.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w dniu 10 marca 2014 roku.

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

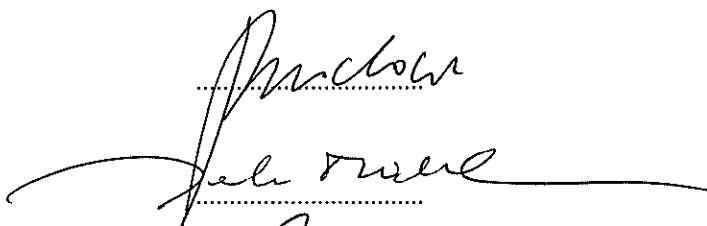
Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

.....

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

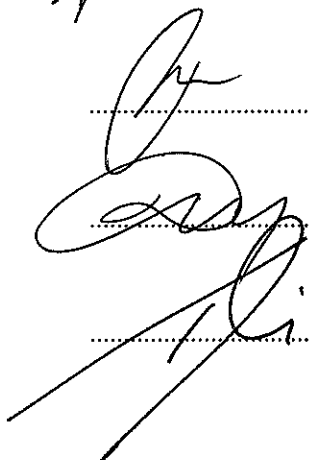
Marcin Brodowski – Członek Zarządu

.....

Jacek Michalak – Członek Zarządu

Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

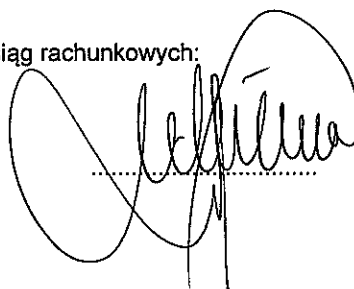
.....

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych:

Sławomir Werbiński – Główny Księgowy

.....

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI

**Zakładów Tłuszczowych
„Kruszwica” Spółka Akcyjna**

za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 roku

ZAWARTOŚĆ:

1. PRODUKTY I TOWARY SPRZEDAWANE PRZEZ SPÓŁKĘ	3
2. INFORMACJE O RYNKACH ZBYTU I ŹRÓDŁACH ZAOPATRZENIA	6
3. WAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU	8
4. AKTUALNA I PRZEWIDYWANA SYTUACJA FINANSOWA SPÓŁKI	9
5. POWIĄZANIA ORGANIZACYJNE LUB KAPITAŁOWE SPÓŁKI	11
6. TRANSAKCJE ZAWARTE PRZEZ SPÓŁKĘ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI, NA INNYCH WARUNKACH NIŻ RYNKOWE	11
7. ZNACZĄCE UMOWY DLA DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI	12
8. INFORMACJE O ZACIĄGNIĘTYCH I WYPOWIEDZIANYCH UMOWACH DOTYCZĄCYCH KREDYTÓW I POŻYCZEK	12
9. INFORMACJE O UDZIELONYCH POŻYCZKACH	13
10. INFORMACJE O UDZIELONYCH I OTRZYMANYCH PORĘCZENIACH I GWARANCJACH	13
11. WPŁYWY Z EMISJI	14
12. OBJAŚNIENIE RÓŻNIC POMIĘDZY WYNIKAMI FINANSOWYMI A WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI PROGNOZAMI WYNIKÓW NA DANY ROK	14
13. CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROŻENIA	14
14. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI, OKREŚLENIE EWENTUALNYCH ZAGROŻEŃ	14
15. OCENA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH, W TYM INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH	15
16. OCENA CZYNNIKÓW I NIETYPOWYCH ZDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI W 2011 ROKU Z OKREŚLENIE STOPNIA WPŁYWU TYCH CZYNNIKÓW LUB NIETYPOWYCH ZDARZEŃ NA OSIĄGNIĘTY WYNIK	15
17. CHARAKTERYSTYKA CZYNNIKÓW ISTOTNYCH DLA ROZWOJU SPÓŁKI ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI	16
18. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM SPÓŁKI	17
19. UMOWY ZAWARTE MIĘDZY SPÓŁKĄ A OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI, PRZEWIDUJĄCE REKOMPENSATĘ W PRZYPADKU ICH REZYGNACJI LUB ZWOLNIENIA Z ZAJMOWANEGO STANOWISKA BEZ WAŻNEJ PRZYCZYNY LUB GDY ICH ODWOŁANIE LUB ZWOLNIENIE NASTĘPUJE Z POWODU POŁĄCZENIA SPÓŁKI PRZEZ PRZEJĘCIE	17
20. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ	17
21. INFORMACJE O ŁĄCZNEJ LICZBIE I WARTOŚCI NOMINALNEJ WSZYSTKICH AKCJI SPÓŁKI ORAZ AKCJI I UDZIAŁÓW W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH SPÓŁKI, BĘDĄCYCH W POSIADANIU OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH SPÓŁKI	18
22. INFORMACJE O ZNANYCH SPÓŁCE UMOWACH W WYNIKU KTÓRYCH MOGĄ W PRZYSZŁOŚCI NASTĄPIĆ ZMIANY W PROPORCJACH POSIADANYCH AKCJI PRZEZ DOTYCHCZASOWYCH AKCJONARIUSZY LUB OBLIGATORIUSZY	18
23. INFORMACJE O SYSTEMIE KONTROLI PROGRAMÓW AKCJI PRACOWNICZYCH	18
24. WSKAZANIE POSTĘPOWAŃ TOCZĄCYCH SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	18
25. NABYCIE AKCJI WŁASNYCH	18
26. INFORMACJE O POSIADANYCH PRZEZ SPÓŁKĘ ZAKŁADACH	18
27. INFORMACJE O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH W ZAKRESIE RYZYKA ORAZ PRZYJĘTYCH PRZEZ SPÓŁKĘ CELACH I METODACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM	19
28. INFORMACJE O UMOWACH ZAWARTYCH PRZEZ SPÓŁKĘ Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	19

1. PRODUKTY I TOWARY SPRZEDAWANE PRZEZ SPÓŁKĘ

(określenie wartościowe i ilościowe oraz udział poszczególnych produktów, towarów i usług (jeżeli są istotne) albo ich grup w sprzedaży Spółki ogółem, a także zmiany w tym zakresie)

Informacje o produktach, towarach i usługach Spółki

Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. (zwane dalej Spółką lub ZT „Kruszwica” S.A.) są zintegrowanym pionowo producentem wyrobów na bazie tłuszczów roślinnych. Działalność podstawowa Spółki obejmuje: ekstrakcję oleju z nasion rzepaku, rafinację (oczyszczanie) olejów roślinnych pochodzących z produkcji własnej oraz z zakupu, przetwórstwo olejów i tłuszczów roślinnych w celu zmiany ich właściwości fizyko-chemicznych (utwardzanie, estryfikacja) oraz produkcję margaryn, tłuszczów i olejów roślinnych. Spółka sprzedaje wyroby pochodzące z każdego etapu ich przetworzenia, oraz prowadzi sprzedaż powstających w procesie przerobu produktów ubocznych i towarów zakupionych u innych wytwórców.

Opis podstawowych produktów wytwarzanych przez Spółkę:

<u>Oleje konfekcjonowane</u>	butelkowane oleje roślinne sprzedawane w opakowaniach jednostkowych o pojemności nie przekraczającej 10 l., przeznaczone dla odbiorców indywidualnych (konsumentów).
<u>Margaryny konsumenckie</u>	jadalne emulsje tłuszczowo-wodne o zawartości tłuszczu 20-80 %, przeznaczone do użycia w gospodarstwach domowych, opakowane w folię lub w plastikowe kubki, o wadze do 1 kg.
<u>Margaryny profesjonalne</u>	produkty używane do produkcji artykułów spożywczych, głównie w przemyśle cukierniczym i piekarskim, pakowane w kartony o wadze 10 kg.
<u>Tłuszcze profesjonalne</u>	produkty używane jako surowce do produkcji artykułów spożywczych w przemyśle cukierniczym, mleczarstwie i innych branżach spożywczych, sprzedawane w postaci bloków o wadze 10 kg lub luzem.
<u>Oleje surowe i rafinowane</u>	oleje roślinne (głównie olej rzepakowy), różniące się stopniem oczyszczenia, sprzedawane luzem dla producentów bio-komponentów oraz przemysłu spożywczego.
<u>Śruta rzepakowa</u>	produkt powstający w procesie przerobu nasion roślin oleistych, stanowiący komponent do produkcji pasz. Odbiorcami śruty są głównie producenci pasz, oraz gospodarstwa hodowlane zarówno w kraju jak i za granicą.

Analiza wyników sprzedaży w 2013 roku

	2013			Zmiana w stosunku do roku poprzedniego	
	tys. PLN	tys. ton	Udział (%)	tys. PLN	tys. ton
* udział segmentu w ilości sprzedaży ogółem					
Oleje surowe i rafinowane	809 105	223	22,63%	-112 084	8
Śruta rzepakowa	504 963	493	50,06%	72 886	22
Nasiona rzepaku	10 127	5	0,54%	10 127	5
Oleje konfekcjonowane	571 784	106	10,81%	-23 437	2
Margaryny konsumenckie	418 954	85	8,63%	2 896	9
Margaryny profesjonalne	114 572	28	2,84%	-9 755	-1
Tłuszcze profesjonalne	138 426	31	3,19%	-21 449	-2
Pozostałe	22 078	13	1,30%	-23 537	-30
Razem Sprzedaż	2 590 008	985	100,00%	-104 353	15
<i>W tym sprzedaż krajowa produktów</i>					
Oleje surowe i rafinowane	641 244	173	17,60%	-183 294	-17
Śruta rzepakowa	341 922	340	34,49%	24 017	-14
Nasiona rzepaku	0	0	0,00%	0	0
Oleje konfekcjonowane	502 073	94	9,57%	-12 871	4
Margaryny konsumenckie	309 953	66	6,65%	31 922	8
Margaryny profesjonalne	102 827	25	2,52%	-8 226	-1
Tłuszcze profesjonalne	114 795	27	2,70%	-11 614	0
Pozostałe	18 814	11	1,15%	-1 677	-2
Razem Sprzedaż Krajowa	2 031 628	736	74,69%	-161 741	-22
<i>W tym eksport produktów</i>					
Oleje surowe i rafinowane	167 015	49	5,00%	71 386	26
Śruta rzepakowa	152 397	144	14,62%	46 478	36
Nasiona rzepaku	0	0	0,00%	0	0
Oleje konfekcjonowane	54 853	9	0,90%	-683	0
Margaryny konsumenckie	26 000	7	0,72%	6 429	2
Margaryny profesjonalne	11 745	3	0,33%	-1 530	0
Tłuszcze profesjonalne	23 631	5	0,49%	-9 835	-2
Pozostałe	3 221	1	0,14%	-966	0
Razem Sprzedaż Eksportowa	438 862	219	22,21%	111 279	62
<i>W tym sprzedaż towarów</i>					
Oleje surowe i rafinowane	846	0,2	0,02%	-177	0
Śruta rzepakowa	10 644	9	0,94%	2 391	0
Nasiona rzepaku	10 127	5	0,54%	10 127	5
Oleje konfekcjonowane	14 858	3	0,33%	-9 883	-2
Margaryny konsumenckie	83 000	12	1,26%	-35 455	-1
Margaryny profesjonalne	0	0	0,00%	0	0
Tłuszcze profesjonalne	0	0	0,00%	0	0
Pozostałe	43	0	0,01%	-20 894	-28
Razem Sprzedaż Towarów	119 518	31	3,11%	-53 891	-25

Dane zawarte w powyższej tabeli zaprezentowane zostały w tys. PLN lub tys. ton, natomiast wskaźniki zmian procentowych, w stosunku do roku ubiegłego zamieszczone w poniższej analizie, oparte zostały na danych rzeczywistych.

Oleje konfekcjonowane

W 2013 roku Spółka sprzedała łącznie 106 tys. ton olejów konfekcjonowanych, ok. 2 procent więcej niż w roku ubiegłym. Produkty własne Spółki stanowiły 97 procent wartości sprzedaży ogółem. Około 88 procent wyprodukowanych olejów skierowane było na rynek krajowy, zarówno pod markami należącymi do Spółki jak i markami własnymi sieci handlowych i dystrybutorów (tzw. Private Label). Sprzedaż eksportowa produktów własnych Spółki, 9 tys. ton, kierowana była do takich krajów jak: Niemcy oraz Kraje Nadbałtyckie.

W kategorii olejów konfekcjonowanych Spółka koncentrowała się głównie na budowie wartości dwóch marek:

a. Kujawski - wzmacnianie wartości marki poprzez:

- wprowadzenie nowego korka wspieranego nową kampanią reklamową w TV
- kontynuację kampanii społecznościowej (CSR) - Z Kujawskim Pomagamy Pszczołom, której celem była edukacja konsumentów na temat sposobu ochrony pszczoły
- budowy dostępności i generowaniu zakupu na próbę Kujawskiego ze Smakiem, obejmującego cztery warianty smakowe: bazylię, czosnek, bazylię i czosnek, bazylię i czosnek i suszone pomidory.
- modyfikację portalu kulinarnego marki Kujawski - www.zpierwszego_tlaczenia.pl na którym umieszczono ponad 20 tysięcy opinii i porad, jak smacznie i zdrowo przygotować potrawy na bazie Oleju Kujawskiego. Serwis Blogi z Pierwszego Tłoczenia jest unikalnym medium komunikacji marki z konsumentami, którego częstotliwość odwiedzin w skali roku oscyluje na poziomie ok. 8 milionów.

b. Oliwier – budowa pozycji rynkowej marki poprzez

- kontynuacja kampanii TV mającej na celu zwiększenie znajomości marki wśród konsumentów
- działania skierowane na klientów handlowych w celu zwiększenia dostępności oleju Oliwier na półkach sklepowych
- zastosowanie nowego typu korka

Spółka kontynuowała swoje zaangażowanie w kampanię edukacyjną „Pokochaj olej rzepakowy”, współfinansowaną przez Unię Europejską oraz Rzeczpospolitą Polską i adresowaną na dwa rynki: polski i łotewski. Celem kampanii było podniesienie świadomości konsumenckiej co do właściwości żywieniowych i zdrowotnych oleju rzepakowego, a także jego znaczenia w profilaktyce zdrowotnej. Organizatorem kampanii jest Polskie Stowarzyszenie Producentów Oleju, w którym Spółka ma status członka wspierającego.

Powołując się na dane instytutu badawczego ACNielsen (ACN), w okresie 12 miesięcy poprzedzających okres październik – listopad 2013 (MAT), rynek olejów konfekcjonowanych (wraz z oliwami) w Polsce nie uległ istotnej zmianie pod względem ilościowym (wzrost o 2 procent), zmniejszył się natomiast o ok. 1 procent pod względem wartościowym, w odniesieniu do porównywalnego okresu roku 2012. Spadek wartości rynku był związany ze spadkiem cen detalicznych, których powodem był spadek cen surowca na świecie. Udział Spółki w krajowym rynku olejów konfekcjonowanych kształtował się na poziomie ok. 35 procent (dane za ACN, ilościowo) i był niższy o ok. 2 punkty procentowe w porównaniu do roku 2012.

Margaryny konsumenckie

W 2013 roku Spółka sprzedała łącznie ponad 85 tys. ton margaryn konsumenckich, ponad 12 procent więcej niż w roku wcześniejszym. Około 77 procent ogólnej sprzedaży trafiła na rynek krajowy. Eksport produktów, który wyniósł 7 tys. ton był wyższy o 52 procent niż w 2012 roku. Głównymi rynkami zbytu w eksporcie były: Gruzja, Węgry, Rumunia, Słowacja, Macedonia i Kraje Nadbałtyckie.

Strategia Spółki w segmencie margaryn konsumenckich opierała się w głównej mierze na kontynuacji rozwoju dwóch strategicznych marek margarynowych: Smakowitej oraz Optimy.

W roku 2013 Spółka bardzo dynamicznie zwiększyła także produkcję marek własnych dla kluczowych sieci dyskontowych w Polsce, w tym dla Biedronki i Lidl, obejmując na tym rynku kluczową pozycję.

Krajowy rynek margaryn i miksów roślinnych można podzielić na trzy segmenty, dla których kluczowym kryterium podziału jest cena:

- segment Premium, do którego należą dwie główne marki: Masmix oraz Optima, która została wprowadzona na rynek w czwartym kwartale 2012 roku jako margaryna prozdrowotna, który oferuje produkty funkcjonalne, obniżające cholesterol takie jak Optima Cardio oraz Optima Cardio Max oraz produkt profilaktyczny Optima Omega 3. Marce Optima towarzyszyła kampania marketingowa realizowana w telewizji, Internecie, materiałach POS, aktywnie wspierana przez akcje trade-marketingowe.
- segment Mainstream, w którym Spółka oferuje konsumentowi m.in. takie marki jak: Smakowita, Słynne Masło Roślinne MR, Pyszny Duet oraz margaryny kostkowe „Z Kruszwicy”. Działania marketingowe w tym segmencie koncentrowały się głównie na rozwoju marki Smakowita, która w 2013 roku ponownie odnotowała rekordową w swojej historii sprzedaż. Wynik ten był efektem długofalowej strategii oraz wdrożenia odpowiednich działań reklamowych, takich jak: kampania telewizyjna, billboardowa, internetowa i w punktach sprzedaży oraz zastosowania odpowiednich taktyk prospożyciowych uzupełnionych licznymi

promocjami handlowymi. W czwartym kwartale 2013 roku Smakowita poszerzyła także swoją ofertę produktową o smalec roślinny Smakowita Pajda. To unikalna propozycja od Smakowitej, która bardzo szybko zdobyła uznanie nowych konsumentów. Wprowadzenie Smakowitej Pajdy umożliwiło rozwój marki Smakowita w nowym, dotychczas nieznanym w Polsce segmencie smalców roślinnych.

- segment Economy, oferujący produkty, dla których kluczowym kryterium wyboru jest cena. W segmencie tym Spółka dostarczała na rynek m.in. takie margaryny jak Ola i Ewa.

Z perspektywy zastosowania margaryn konsumenckich, krajowy rynek margaryn i miksów dzieli się na dwie kategorie:

- produkty do smarowania pieczywa (w kubkach), w ramach którego Spółka oferowała m.in. takie marki jak: Smakowita, Optima, Masmix, Słynne Masło Roślinne MR, Pyszny Duet;
- margaryny do celów kulinarnych (w kostkach), przeznaczone głównie do wypieku ciast, smażenia i gotowania. Spółka oferowała konsumentom m.in. takie marki jak Palma z Kruszwicy, Mleczna z Kruszwicy oraz Zwykła z Kruszwicy.

W opinii instytutu badawczego ACN, w okresie 12 miesięcy poprzedzających okres październik – listopad 2013 (MAT), rynek margaryn i miksów konsumenckich w Polsce zmalał o około 1 procent pod względem ilościowym i wzrósł o ok. 3 procent pod względem wartościowym, w stosunku do porównywalnego okresu roku 2012. Łączny udział marek ZT „Kruszwica” S.A. i Bunge Polska w rynku margaryn i miksów w okresie październik-listopad 2013 wyniósł ponad 27 procent. (ACN, dane w ujęciu wolumenowym).

Margaryny i Tłuszcze Profesjonalne

Sprzedaż margaryn i tłuszczów konfekcjonowanych oraz tłuszczów dla przemysłu luzem w 2013 roku była o ok. 5% niższa niż w 2012, pomimo tego rentowność sprzedaży w tej części rynku poprawiła się dwukrotnie w stosunku do roku poprzedniego.

Wynik jest efektem koncentracji na utrzymaniu i wzmacnianiu współpracy z kluczowymi odbiorcami produktów w segmencie premium i mainstream.

Rok 2013 był kolejnym okresem funkcjonowania sztandarowego projektu Spółki Akademii Mistrza, którego nadrzędnym celem jest wspieranie rozwoju rzemiosła cukierniczego. Spółka zapewniła przygotowanie reprezentacji Polski na Mistrzostw Świata Młodych Cukierników, które odbyły się w marcu 2013 roku w Tajwanie.

Również w 2013, poprzez portal www.przyjaznaslodycz.pl wzmocniono komunikację w ramach ogólnopolskiego programu Przyjazna Słodycz, promującego wśród konsumentów wyroby cukiernicze, na bazie surowców dostarczanych przez Spółkę, odpowiadających najnowszym trendom świadomego żywienia.

Oleje surowe i rafinowane

W roku 2013 Spółka sprzedała łącznie ponad 223 tys. ton olejów surowych i rafinowanych, tj. 8 tys. ton więcej niż w roku 2012. Sprzedaż krajowa, która stanowiła niemal 78 procent ogólnej sprzedaży, spadła w porównaniu z rokiem 2012 o ok. 9 procent. Niższa sprzedaż wynikała głównie ze zwiększonej podaży na rynku krajowym surowego oleju niewiadomego pochodzenia, co wymusiło na Spółce sprzedaż oleju na alternatywne rynki zbytu, takie jak Niemcy, czy Norwegia.

Śruta Rzepakowa

Sprzedaż śruty rzepakowej w 2013 roku wyniosła 493 tys. ton i była wyższa o ok. 5 procent od sprzedaży w roku 2012. Większa sprzedaż spowodowana była wyższym przerobem nasion rzepaku ze zbiorów 2013. Znaczące różnice w wielkości produkcji śruty między pierwszym a drugim półroczem, sprawiły że nadwyżka produkcji w drugim półroczu kierowana była głównie na rynki eksportowe.

2. INFORMACJE O RYNKACH ZBYTU I ŹRÓDŁACH ZAOPATRZENIA

Rynki zbytu

(podział na rynki krajowe i zagraniczne, określenie uzależnienia od jednego lub więcej odbiorców, nazwy (firmy), udział w sprzedaży, formalne powiązania ze Spółką odbiorców których indywidualny udział osiąga co najmniej 10 % przychodów ze sprzedaży ogółem)

Produkty Konsumenckie

W 2013 roku Spółka realizowała własną sprzedaż olejów i margaryn konsumenckich na rynku krajowym poprzez wszystkie istotne kanały dystrybucji zarówno pośredniej (dystrybutorzy) jak i bezpośredniej (sieci handlowe).

Sprzedaż olejów konfekcjonowanych (wraz z markami własnymi dostarczanych do sieci handlowych) prowadzona była w większości w kanale nowoczesnym, co spowodowane było utrzymującym się wysokim

udziałem sklepów wielkoformatowych w ogólnej sprzedaży olejów konfekcjonowanych w Polsce. Dotyczyło to przede wszystkim sieci dyskontowych, które w okresie październik - listopad 2013 odpowiadały za ok. 46 procent ogólnej sprzedaży olejów konfekcjonowanych w kraju (ACN, październik – listopad 2013, w ujęciu wolumenowym).

Oleje Spółki w 2013 były dostępne w ponad 90 procentach sklepów w Polsce, a spośród marek najbardziej dostępną marką jest Olej Kujawski (Nielsen).

Spółka prowadziła również sprzedaż olejów konfekcjonowanych na rynkach Łotwy, Litwy i Estonii, oferując produkty pod markami własnymi i markami innych firm grupy Bunge w Europie. W 2013 roku Spółka dostarczała na rynek niemiecki produkty wytworzone pod marką własną, a produkowane na zlecenie niemieckiego kontrahenta.

Produkty Profesjonalne

Sprzedaż margaryn profesjonalnych na terenie Polski prowadzona była poprzez sieć ok. czterdziestu wyspecjalizowanych dystrybutorów dostarczających produkty do zakładów cukierniczych i piekarni, oraz małych i średnich zakładów przetwórstwa spożywczego. Sprzedaż produktów profesjonalnych dla dużych odbiorców branży spożywczej realizowana była bezpośrednio ze Spółki.

Sprzedaż tłuszczów profesjonalnych na terenie kraju realizowana była dwoma kanałami: poprzez dystrybutorów, którzy zaopatrują mniejsze zakłady przetwórcze oraz bezpośrednio do odbiorców przemysłowych.

Eksport margaryn i tłuszczów profesjonalnych realizowany był wspólnym kanałem dystrybucji, z dostawą do ok. 40 klientów na terenie Europy.

Oleje Surowe i Rafinowane

W 2013 roku oleje surowe dostarczane były do krajowych i zagranicznych producentów biokomponentów. Głównymi kierunkami w eksporcie były Austria, Niemcy oraz Włochy.

W 2013 roku Spółka utrzymała wiodącą pozycję dostawcy oleju dla rodzimego przemysłu biopaliwowego.

Zdecydowana większość olejów rafinowanych luzem trafiała na rynek polski, na którym głównymi odbiorcami były duże zakłady przemysłu spożywczego. W roku 2013 Spółka pozyskała nowych znaczących odbiorców rafinatów luzem. Oleje rafinowane eksportowane były do Niemiec oraz Krajów Nadbałtyckich.

Śruta Rzepakowa

Sprzedaż krajowa śruty rzepakowej w 2013 roku stanowiła 69 procent całkowitego obrotu w tej kategorii. Pomimo znaczącego spadku pogłowia trzody Spółka utrzymała dotychczasową relację pomiędzy sprzedażą krajową a eksportem.

Spółka eksportowała śrutę przede wszystkim na rynki Niemiec, Hiszpanii, Danii, Francji i Irlandii.

Głównym krajowym odbiorcą śruty rzepakowej w 2013 roku był przemysł paszowy.

Źródła zaopatrzenia

(informacje o źródłach zaopatrzenia w materiały do produkcji, w towary i usługi z określeniem uzależnienia od jednego lub więcej dostawców, nazwy (firmy), udział w zaopatrzeniu, formalne powiązania ze Spółką dostawców, których indywidualny udział osiąga co najmniej 10 % przychodów ze sprzedaży ogółem)

Rzepak

Podstawowym surowcem w procesie produkcji olejów, margaryn i tłuszczów roślinnych są nasiona rzepaku, które Spółka kupowała na podstawie umów kontraktacji zawieranych z producentami rolnymi oraz umów sprzedaży zawieranych z producentami rzepaku oraz firmami handlowymi. W 2013 roku nasiona skupowane były przede wszystkim na terenie województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, łódzkiego, mazowieckiego, opolskiego, śląskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodnio-pomorskiego, podlaskiego, pomorskiego. W uzupełnieniu krajowego skupu, Spółka kupowała również nasiona z: Ukrainy, Czech, Słowacji oraz Litwy.

W trosce o dobrą jakość skupowanych i przetwarzanych nasion Spółka zapewnia współpracującym z nią producentom doradztwo agrotechniczne w zakresie środków ochrony roślin i nawozów oraz warunków uprawy i przechowywania rzepaku. Spółka przykłada szczególną wagę do rzetelnej oceny jakości, opartej na obowiązujących normach. Powyższe działania gwarantują dobre relacje z dostawcami rzepaku.

Oleje roślinne

Oleje roślinne pochodzenia tropikalnego są podstawowym surowcem przy produkcji margaryn i tłuszczów oferowanych przez Spółkę na rynku. Dominującą pozycją w zakupie olejów tropikalnych w roku 2013 miał surowy olej palmowy, pochodzący z Malezji i Indonezji, nabywany od firm posiadających własne plantacje w tych krajach.

W 2013 roku Spółka zaopatrywała się także w inne oleje rafinowane pochodzenia tropikalnego, takie jak stearyna i oleina palmowa, olej kokosowy oraz olej z ziaren palmy, które nabywano w europejskich rafineriach na terenie Holandii i Niemiec. ZT „Kruszwica” S.A. importowała również olej słonecznikowy głównie z Ukrainy.

3. WAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU

Podobnie jak w latach poprzednich, w roku 2013, w ramach prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej, Spółka korzystała z doświadczeń Centrum Badań i Rozwoju Grupy Bunge w Budapeszcie. Prace projektowe dotyczyły zarówno szeroko rozumianego rozwoju produktów konsumenckich i profesjonalnych. Realizację prac w każdym ze wspomnianych obszarów nadzorowały poniższe struktury organizacyjne w Spółce:

Dział Aplikacji i Technicznego Wsparcia Produktów Konsumenckich prowadził projekty badawczo-rozwojowe obejmujące m.in. usługi, serwis oraz wsparcie techniczno-technologiczne zarówno na rzecz Spółki jak i innych podmiotów w Grupie Bunge.

Prowadzone przez Spółkę projekty badawczo-rozwojowe dotyczyły m.in.:

- opracowania receptur produktowych i opakowań, planowania procesu produkcyjnego i sporządzenia dokumentacji w zakresie wprowadzenia na rynek nowej marki w kategorii margaryn funkcjonalnych: Optima Cardio Max
- współpracy z firmą Bunge Polska w zakresie szeroko rozumianych zagadnień inżynierii – procesowych, w tym: opracowania i wdrażania receptur produktowych, weryfikacji rozwiązań technologicznych, akceptacji procesu produkcyjnego produktów oraz monitorowania produkcji,
- opracowania receptur produktowych i opakowań, planowania procesu produkcyjnego i sporządzenia dokumentacji w zakresie wprowadzenia na rynek nowego typu produktu wprowadzony przy współpracy Bunge Hilter – Smalczyk roślinny,
- opracowania receptur produktowych i opakowań, planowania procesu produkcyjnego i sporządzenia dokumentacji w zakresie wprowadzenia na rynek nowego typu produktu na bazie surowców naturalnych - Naturima
- określenie obszaru współpracy, uzgodnienie receptur, opakowań, ustalenie lokalizacji, opracowanie dokumentacji produktu Palma Słowacja,
- harmonizacja produkcji margaryn konsumenckich, opracowanie receptur produktowych i opakowań, planowania procesu produkcyjnego,
- zdefiniowania obszaru współpracy, wymagań klienta w zakresie analiz, harmonizacji receptur i opakowań, w ramach rozwoju sprzedaży produktów Spółki w sieciach dyskontowych,
- optymalizacja receptur olejowych produktów w celu poprawy efektu ekonomicznego – zastosowanie zamiennie olejów: rzepakowego, słonecznikowego, palmowego,
- przeprojektowania opisów opakowań do nowych wymagań prawnych,
- opracowania nowego opakowania wielkogabarytowego (1000 l) dla płynnych produktów profesjonalnych, modyfikacji opakowania dla marki Smakowiła 500g.,
- opracowania receptur produktowych i opakowań, planowania procesu produkcyjnego i sporządzenia dokumentacji w zakresie wprowadzenia na rynek nowego wariantu marki Olej Kujawski w czterech odmianach smakowych
- współpracy w projekcie badań sensorycznych, którego celem jest stworzenie panelu ekspertów na potrzeby badania preferencji konsumenckich w obszarze produktów Spółki.

Ponadto, wzorem lat ubiegłych, w roku 2013 w ramach bieżącej działalności Spółka współpracowała z uznanymi zewnętrznymi jednostkami oraz ośrodkami badawczymi, m.in. z: Instytutem Biotechnologii Przemysłu Rono-Spożywczego Oddział Przetwórstwa Tłuszczów Warszawa, Politechniką Gdańską, Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin, Instytutem Rozrodu Zwierząt i Badań PAN w Olsztynie.

Dział Aplikacji i Technicznego Wsparcia Produktów Profesjonalnych prowadził przede wszystkim projekty w zakresie tworzenia optymalnych, z punktu widzenia jakości oraz ceny, receptur margaryn i tłuszczów cukierniczych dostarczanych na rynek cukierniczy i piekarniczy, wprowadzania nowych produktów i opakowań, a także wspierania technicznego i technologicznego dla wybranych kluczowych klientów Spółki.

Najważniejsze projekty 2013 roku dotyczyły:

- prac badawczych i wdrożeniowych nad rozwojem frytur płynnych, dostosowanych do indywidualnych potrzeb klientów (Olisan, Sollet, Premo),
- wypracowania nowych receptur tłuszczowych do nadzień,
- wprowadzenia nowej linii produktowej - tłuszczów do pól cukierniczych,
- modyfikacji receptur margaryn w segmencie Premium,
- poszukiwania i badania nowych surowców do produkcji tłuszczów.

4. AKTUALNA I PRZEWIDYWANA SYTUACJA FINANSOWA SPÓŁKI

Podstawowe wielkości ekonomiczne				
dane w tys. PLN	2013	2012	Zmiana	%
Sprzedaż wolumen (tys. ton)	985	970	14	1%
Przychody ze sprzedaży produktów i towarów	2 590 008	2 694 361	(104 353)	(4%)
Koszty wytworzenia produktów i sprzedaży towarów	2 249 679	2 464 749	(215 070)	(9%)
Zysk brutto ze sprzedaży <i>Marża brutto na sprzedaży</i>	340 329 13,1%	229 612 8,5%	110 717 4,6 pp	48%
Zysk z kontynuowanej działalności operacyjnej <i>% sprzedaży</i>	146 105 5,6%	36 054 1,3%	110 051 4,3 pp	305%
EBITDA ⁽¹⁾ <i>% sprzedaży</i>	184 697 7,1%	76 538 2,8%	108 159 4,3 pp	141%
Zysk przed opodatkowaniem <i>Rentowność brutto sprzedaży</i>	131 870 5,1%	6 950 0,3%	124 920 4,8 pp	1 797%
Zysk netto <i>Rentowność netto sprzedaży</i>	105 637 4,1%	4 848 0,2%	100 789 3,9 pp	2 079%
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	240 968	115 652	125 316	108%
Razem aktywa na koniec okresu	1 052 373	1 170 519	(118 146)	(10%)
Kapitały własne na koniec okresu	735 031	627 896	107 135	17%
Średni kapitał pracujący ⁽²⁾ <i>dni sprzedaży ⁽³⁾</i>	515 223 72	588 960 79	(73 737) (7)	(13%)
Kredyty i pożyczki na koniec okresu ⁽⁴⁾	155 541	365 692	(210 151)	(57%)
ROA ⁽⁵⁾	8,5%	0,4%	8,1 pp	2 082%
ROE ⁽⁶⁾	16,5%	0,8%	15,8 pp	2 098%

Legenda:

- (1) Zysk z kontynuowanej działalności operacyjnej + Amortyzacja
- (2) Średni stan na podstawie danych kwartalnych Aktywów obrotowych – Zobowiązania krótkoterminowe + Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek
- (3) Średni kapitał pracujący / przychody ze sprzedaży produktów i towarów *365 dni
- (4) Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek + Długoterminowe kredyty i pożyczki
- (5) Zysk netto/ średni stan aktywów (bilans otwarcia, bilans zamknięcia)
- (6) Zysk netto /średni stan kapitałów własnych (bilans otwarcia, bilans zamknięcia)

Pomimo wzrostu wolumenu sprzedaży produktów i towarów w 2013 roku w stosunku do roku ubiegłego, wartość sprzedaży uległa zmniejszeniu o 104,4 mln PLN (-4%). Spadek ten został spowodowany obniżką średnich cen sprzedaży olejów luzem (-15%) i olejów konfekcjonowanych (-6%). Wzrosły natomiast średnioroczne ceny realizacji sprzedaży śrut rzepekowej (+11%), przy zachowaniu podobnej jak w roku ubiegłym struktury kierunków sprzedaży. Wzrost wolumenów sprzedaży został odnotowany w głównych kategoriach produktowych, tj. śrut rzepekowej o 22,1 tys. ton (+22,1%), margaryn konsumenckich o 10,8 tys. ton (+17%), olejów luzem o 8,4 tys. ton (+4%) oraz olejów konsumenckich o 3,9 tys. ton (+4%).

Obniżenie cen sprzedaży głównych produktów było efektem przede wszystkim spadku cen surowca do produkcji tłuszczów roślinnych w drugiej połowie roku sprawozdawczego. Średnia cena zakupu nasion rzepaku w 2013 roku była niższa w stosunku do roku 2012 o około 30%, co z kolei istotnie wpłynęło na efekt zmniejszenia poziomu tych kosztów, w stosunku do roku 2012, tj. o 215 mln PLN (-9%).

Koszty sprzedaży w 2013 roku wzrosły o 8 mln PLN (+5%), głównie w rezultacie zwiększonych wydatków marketingowych oraz wzrostu kosztów bezpośrednich sprzedaży, w związku z wyższymi wolumenami sprzedaży.

Koszty ogólnego zarządu uległy natomiast spadkowi o 9 mln PLN (-18%). Spadek ten to wynik przede wszystkim ujęcia w 2012 roku odpraw pracowniczych w związku z zamknięciem w tymże roku zakładu produkcyjnego w Warszawie.

W 2013 roku Spółka wykazała zysk na niezrealizowanych walutowych i towarowych instrumentach pochodnych oraz niezrealizowanych różnicach kursowych w wysokości 16 mln PLN (w 2012 roku zysk wyniósł 19 mln PLN). Powyższy zysk obejmuje głównie 10 mln PLN zysku na niezrealizowanych kontraktach walutowych (w 2012 roku zysk wyniósł 13 mln PLN), 6 mln PLN na niezrealizowanych różnicach kursowych (w 2012 roku zysk również wyniósł 6 mln PLN), 2 mln PLN na niezrealizowanych kontraktach towarowych, ujętych w rachunkowości zabezpieczeń (w 2012 roku wynik wyniósł 0 tys. PLN).

W ramach wyceny niezrealizowanych kontraktów towarowych, dla obszarów w których Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń, zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wygenerowała stratę w wysokości 1 mln PLN (w 2012 roku było 3 mln zysku).

Opis celów stosowania instrumentów zabezpieczających oraz sposób ich ewidencji zaprezentowano w Sprawozdaniu Finansowym Spółki za 2013 rok, w Notach Nr 33 i 34.

W rezultacie powyższych czynników Spółka w 2013 roku wygenerowała zysk z kontynuowanej działalności gospodarczej na poziomie 146 mln PLN (2012 rok: 36 mln PLN).

Wskaźnik EBITDA ukształtował się na poziomie 185 mln PLN (+141%), tj. o 108 mln PLN więcej niż w roku 2012, a tym samym nastąpił wzrost wskaźnika EBITDA w relacji do wartości sprzedaży o 4,3 punktów procentowych.

Koszty finansowe w 2013 roku w stosunku do roku 2012 uległy obniżeniu o 15 mln PLN (-50%), co jest zarówno efektem spadku poziomu oprocentowania kredytów na polskim rynku międzybankowym (WIBOR), w rezultacie czego średnie efektywne oprocentowanie środków pieniężnych pożyczonych Spółce spadło z poziomu 6,92% w 2012 roku do 5,09% w roku 2013, oraz spadku średniomiesięcznego poziomu zadłużenia Spółki (218 mln PLN w 2013 vs. 354 mln PLN w 2012 roku). Na koniec roku 2013 zadłużenie z tytułu pożyczki i kredytów wynosiło 156 mln PLN i było niższe o 210 mln PLN w relacji do końca roku 2012.

Podatek dochodowy bieżący wzrósł w stosunku do roku ubiegłego o 21 mln PLN, co jest konsekwencją przede wszystkim znaczącego wzrostu dochodu podatkowego, jako pochodnej wypracowanego zysku brutto.

Zysk netto w 2013 roku osiągnął poziom 106 mln PLN, przewyższając o 101 mln PLN poziom zysku netto osiągniętego w roku 2012.

W ramach działalności operacyjnej Spółka w 2013 roku wypracowała 241 mln PLN środków pieniężnych (2012 rok – 116 mln PLN), głównie dzięki wzrostowi zysku netto i zmniejszeniu w 2013 roku wartości zapasów o 68 mln PLN.

W 2013 roku, na mocy uchwały z dnia 20 czerwca, Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki przeznaczyło z zysku netto za rok obrotowy 2012 kwotę 2.529 tys. PLN na wypłatę dywidendy oraz kwotę 2.319 tys. PLN na kapitał rezerwowy Spółki. Wypłata dywidendy miała miejsce we wrześniu 2013 roku.

Wartość rzeczowego majątku trwałego Spółki na koniec 2013 roku była mniejsza, w stosunku do wartości na koniec 2012 roku, o 40 mln PLN. Zmiana ta jest konsekwencją bieżących odpisów amortyzacyjnych a także nabycia akcji w spółce Mauresa sp. z o. o. Spółka komandytowo – akcyjna, o łącznej nominalnej wartości 74.171 tys. PLN, za które Spółka zapłaciła wkładem niepieniężnym tj. prawami wieczystego użytkowania gruntów, wraz z przyległymi zabudowaniami, położonych w Warszawie, przy ul. Radzymińskiej 122/124, pozostających na majątku Spółki po likwidacji zakładu produkcyjnego w Warszawie. (Opis transakcji znajduje się w Sprawozdaniu finansowym za 2013 rok, nota nr 17) . Wartość przekazanego aportem majątku trwałego wyniosła 16 mln PLN.

Aktywa obrotowe Spółki na koniec roku 2013 osiągnęły wartość 665 mln PLN i były niższe, w relacji do roku 2012, o 105 mln PLN. Spadek wartości aktywów obrotowych spowodowany był głównie niższą wartością należności.

Spadkowi uległy również krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług, których wartość na koniec 2013 roku obniżyła się, w stosunku do wartości na koniec 2012 roku, o 16 mln PLN.

Zarówno wskaźnik rentowności aktywów jak i wskaźnik rentowności kapitału Spółki w 2013 roku były wyższe w relacji do roku ubiegłego. Wskaźnik rentowności aktywów wyniósł 8,5%, w porównaniu do 0,4% w 2012 roku. Wskaźnik rentowności kapitału wyniósł 16,5%, w porównaniu do 0,8% w 2012 roku. Wyższe wskaźniki są bezpośrednim skutkiem wyższego zysku netto wygenerowanego w 2013 roku.

Nie nastąpiły inne istotne zmiany w poszczególnych kategoriach wartości aktywów i pasywów Spółki, które wynikałyby ze zdarzeń innych jak opisane powyżej. W najbliższym okresie Spółka nie przewiduje istotnych zmian we własnych aktywach i pasywach, innych niż te, które wynikają z bieżącej działalności.

W 2013 roku Spółka terminowo regulowała własne zobowiązania i realizowała zamierzone przedsięwzięcia inwestycyjne.

5. POWIĄZANIA ORGANIZACYJNE LUB KAPITAŁOWE SPÓŁKI

(Informacje o powiązaniach organizacyjnych lub kapitałowych Spółki z innymi podmiotami oraz określenie głównych inwestycji krajowych i zagranicznych (papiery wartościowe, instrumenty finansowe, wartości niematerialne i prawne oraz nieruchomości), w tym inwestycji kapitałowych dokonanych poza grupą kapitałową oraz opis metod ich finansowania)

Na dzień 31 grudnia 2013 roku głównym akcjonariuszem Spółki pozostawał podmiot prawa holenderskiego - Koninklijke Bunge Besloten Vennootschap (dalej „KBBV”) z siedzibą w Rotterdamie, w Holandii. KBBV posiada bezpośrednio 14.763.313 akcji Spółki, co stanowi 64,22% jej kapitału zakładowego. Akcje te dają prawo do wykonywania 64,22% głosów na walnym zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki. Podmiotem dominującym w stosunku do KBBV, posiadającym 100% akcji i głosów na walnym zgromadzeniu KBBV, jest firma Bunge Europe S.A. z siedzibą w Luksemburgu. Podmiotem dominującym wobec Bunge Europe S.A. jest firma Bunge Limited z siedzibą w Stanach Zjednoczonych (White Plains, w stanie Nowy Jork). Od 2001 roku akcje Bunge Limited są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Nowym Jorku.

Działalność Grupy Bunge obejmuje:

Grupa Bunge prowadzi działalność w ponad 40 krajach świata, zatrudniając 32 tysiące pracowników. Zakres biznesu Grupy obejmuje m.in.

- zakup nasion oleistych i zbóż;
- przetwórstwo nasion oleistych w celu pozyskania oleju dla branży spożywczej i biopaliwowej oraz śruty dla branży paszowej;
- produkcję olejów konfekcjonowanych, majonezu, margaryn oraz innych produktów konsumenckich;
- produkcję pasz dla zwierząt;
- handel zbożem i nasionami oleistymi;
- przetwórstwo nasion pszenicy oraz kukurydzy dla przemysłu spożywczego i browarniczego;
- przetwórstwo trzciny cukrowej i biomasy na cele energetyczne; oraz
- sprzedaż nawozów dla producentów rolnych.

Szczegółowe informacje na temat transakcji Spółki z podmiotami powiązanymi zostały szczegółowo opisane w Nocie Nr 32 w Sprawozdaniu Finansowym ZT „Kruszwica” S.A. za rok 2013.

6. TRANSAKCJE ZAWARTE PRZEZ SPÓŁKĘ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI, NA INNYCH WARUNKACH NIŻ RYNKOWE

(Informacje o istotnych transakcjach zawartych przez Spółkę z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe, wraz z ich kwotami oraz informacjami określającymi charakter tych transakcji)

W 2013 roku Spółka nie zawierała transakcji z podmiotami powiązanymi na warunkach, które odbiegałyby od rynkowych.

7. ZNACZĄCE UMOWY DLA DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI

(Informacje o umowach znaczących dla działalności Spółki, w tym znanych Spółce umowach zawartych pomiędzy akcjonariuszami (wspólnikami) oraz umowach ubezpieczenia, współpracy lub kooperacji)

Na potrzeby niniejszej sekcji, jako kryterium uznania umowy za znaczącą przyjęto:

- wartość powyżej 10 procent przychodów netto ze sprzedaży produktów i towarów w roku obrotowym 2013, tj. 259,0 mln PLN – dla umów handlowych (zakupu surowców, materiałów oraz sprzedaży produktów i towarów) zawieranych w ramach regularnej działalności Spółki;
- wartość powyżej 10 procent kapitałów własnych, wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 - dla pozostałych typów umów. Kapitał własny Spółki na koniec grudnia 2013 roku wynosił 735,0 mln PLN.

W związku z powyższym, w 2013 roku Spółka zawarła następujące znaczące umowy:

Umowa z Mauresa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna

W dniu 9 grudnia 2013 roku Spółka, jako zbywca, zawarła z Mauresa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna z siedzibą w Warszawie, Pl. Piłsudskiego 1, 00-078 Warszawa, wpisaną do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 471895 („Mauresa SKA”), jako nabywcą, umowę przeniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości tytułem wniesienia wkładu niepieniężnego na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego Mauresa SKA („Umowa”).

Zgodnie z Umową, w zamian za akcje objęte przez Spółkę w podwyższonym kapitale zakładowym Mauresa SKA, Spółka przeniosła na rzecz Mauresa SKA: (i) prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej w Warszawie, przy ul. Radzywińskiej 122/124, składającej się z działki nr 57, wraz z prawem własności posadowionych na niej budynków i urządzeń, stanowiących odrębny przedmiot własności, KW nr WA3M/00102542/4 (ii) prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej w Warszawie, przy ul. Radzywińskiej 122/124, składającej się z działki Nr 70, KW nr WA3M/00173882/7, wraz z prawami związanymi; oraz (iii) prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej w Warszawie, przy ul. Radzywińskiej 122/124, składającej się z działki nr 71, KW nr WA3M/00143401/3, wraz z prawami związanymi („Wkład Niepieniężny”).

Wartość rynkowa Wkładu Niepieniężnego ustalona została na kwotę 74.171.460,00 zł brutto na podstawie operatu szacunkowego prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz opinii biegłego rewidenta o wartości godziwej Wkładu Niepieniężnego.

W zamian za przeniesienie Wkładu Niepieniężnego, Spółka objęła w kapitale zakładowym Mauresa SKA akcje o wartości nominalnej odpowiadającej wartości netto (to jest bez podatku VAT) Wkładu Niepieniężnego, natomiast kwota równa kwocie podatku VAT z tytułu nabycia przez Mauresa SKA od Spółki Wkładu Niepieniężnego, została wniesiona na kapitał zapasowy Mauresa SKA.

8. INFORMACJE O ZACIĄGNIĘTYCH I WYPOWIEDZIANYCH UMOWACH DOTYCZĄCYCH KREDYTÓW I POŻYCZEK

Stan zobowiązań Spółki z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek krótkoterminowych na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił ogółem 155,5 mln PLN i był o 57 procent niższy w stosunku do wielkości kredytów na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Na dzień bilansowy Spółka posiadała kredyty w rachunku bieżącym płatne na żądanie o wartości 15 mln PLN. Oprocentowanie zostało ustalone w oparciu o stawkę WIBOR powiększoną o marżę.

W roku sprawozdawczym Spółka nie wypowiedziała żadnej umowy kredytowej, zawarto aneks z Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. przedłużający termin zapadalności posiadanego kredytu do dnia 31 grudnia 2014 roku.

Zobowiązania z tytułu kredytów bankowych.

Nazwa banku	Siedziba	Kwota kredytu wg umowy			Zadłużenie na 31.12.2013
		dane w tys.	waluta	termin spłaty	tys. PLN
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	Warszawa	5 000	PLN	31.12.2014	0
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	10 000	PLN	17.08.2014	0
Razem		15 000	PLN		0

Średni koszt odsetkowy dla kredytów na rachunkach bieżącym Spółki w 2013 roku wynosił 4,49% w stosunku rocznym i był o 1,5 punktu procentowego niższy jak rok wcześniej, w konsekwencji spadku rynkowych stóp procentowych.

Umowa z Bunge Holdings Finance

W dniu 13 lipca 2010 roku Spółka podpisała umowę pożyczki z Bunge SAS, której następcą prawnym jest Bunge Holdings France (BHF), na mocy której BHF udzieliła Spółce pożyczki krótkoterminowej w kwocie 350 mln USD z przeznaczeniem na finansowanie kapitału obrotowego. Jednocześnie Spółka otrzymała możliwość uzyskania środków w walucie innej niż USD. Pożyczka oprocentowana została na poziomie stawki LIBOR lub, w przypadku waluty innej niż USD, na poziomie właściwej międzybankowej stopy procentowej, powiększonej o marżę. Termin umowy uzgodniony został na okres do 1 roku. Po tym czasie umowa zostanie automatycznie przedłużona na okres trzech miesięcy, o ile strony umowy pisemnie nie wypowiedzą jej warunków w terminie 30 dni przed upływem terminu ważności. Spółka korzysta z klauzuli automatycznego przedłużenia umowy.

W 2013 roku oprocentowanie pożyczki oparte było głównie w oparciu o stawkę WIBOR powiększoną o marżę. Zadłużenie z tytułu pożyczki na dzień 31 grudnia 2013 wyniosło 155,5 mln PLN. Średnie efektywne oprocentowanie pożyczki wynosi około 5,09% rocznie.

Od 2010 roku wszelkie rozliczenia w ramach umowy pożyczki dokonywane są z częstotliwością dzienną. Salda zamknięcia głównych rachunków bankowych Spółki podlegają automatycznemu procesowi transferu na rachunek bankowy BHF celem redukcji zadłużenia na koniec tego samego dnia. Służy to zmniejszeniu kosztów finansowych i pozwala w sposób bardziej efektywny korzystać z posiadanych zasobów pieniężnych. W przypadku nadwyżki wypłat nad wpływami debetowe saldo rachunków głównych Spółki staje się automatycznie kwotą ciągnięcia zwiększającego zaangażowanie Spółki z tytułu pożyczki.

Zobowiązania z tytułu pożyczek.

Pożyczkodawca	Siedziba	Kwota pożyczki wg umowy			Zadłużenie na 31.12.2013
		dane w tys.	waluta	termin spłaty	tys. PLN
BHF	Asnieres sur Seine	350 000	USD lub ekwiwalent	13.01.2014	155 541
Razem		350 000	USD lub ekwiwalent		155 541

9. INFORMACJE O UDZIELONYCH POŻYCZKACH

(Informacje o udzielonych pożyczkach, ze szczególnym uwzględnieniem pożyczek udzielonych jednostkom powiązanym Spółki, z podaniem co najmniej ich kwoty, rodzaju i wysokości stopy procentowej, waluty i terminu wymagalności)

W 2013 roku Spółka nie wykazała salda z tytułu udzielonych pożyczek.

10. INFORMACJE O UDZIELONYCH I OTRZYMANYCH PORĘCZENIACH I GWARANCJACH

W 2013 roku na zlecenie Spółki banki współpracujące wystawiły następujące gwarancje bankowe:

Nazwa banku	Siedziba	Numer gwarancji	Kwota udzielonej gwarancji		Termin ważności
			Kwota	Waluta	
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	Warszawa	DDF/1709/2008	63 058,46	EUR	29.07.2014
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	GK13-1980009/1	264 207,0	PLN	31.07.2014

Gwarancja DDF/1709/2008 wystawiona została zamiast zwyczajowej kaucji na rzecz GTC Aeropark z siedzibą w Warszawie, który to podmiot jest Wynajmującym pomieszczenia biurowe dla Spółki.

Gwarancja GK13-1980009/1 została wystawiona na rzecz Agencji Rezerw Materiałowych, celem zabezpieczenia rezerw strategicznych oleju rzepakowego.

W 2013 roku Spółka nie udzieliła żadnych poręczeń na rzecz stron trzecich.

11. WPŁYWY Z EMISJI

(Opis wykorzystania przez Spółkę wpływów z emisji do chwili sporządzenia sprawozdania z działalności)

W 2013 roku nie miała miejsca emisja akcji ZT „Kruszwica” S.A.

12. OBJAŚNIENIE RÓŻNIC POMIĘDZY WYNIKAMI FINANSOWYMI A WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI PROGNOZAMI WYNIKÓW NA DANY ROK

W 2013 roku Spółka nie publikowała żadnych prognoz finansowych.

13. CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROŻENIA

Czynniki ryzyka oraz zagrożenia zostały opisane w Sprawozdaniu Finansowym Spółki za rok 2013 w Nocie Nr. 35.

14. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI, OKREŚLENIE EWENTUALNYCH ZAGROŻEŃ

(Ocena dotycząca zarządzania zasobami finansowymi, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań, oraz określenie ewentualnych zagrożeń i działań, jakie Spółka podjęta lub zamierza podjąć w celu przeciwdziałania tym zagrożeniom)

Źródła finansowania działalności Spółki

Źródło	2013-12-31		2012-12-31		Zmiana	
	tys. PLN	%	tys. PLN	%	tys. PLN	p.p.
Kapitały własne	735 031	69,85%	627 896	53,64%	107 135	16,21%
Zobowiązania długoterminowe	5 183	0,49%	8 447	0,72%	-3 264	-0,23%
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	155 541	14,78%	365 692	31,24%	-210 151	-16,46%
Zobowiązania krótkoterminowe	156 618	14,88%	168 484	14,39%	-11 866	0,49%
Razem	1 052 373	100%	1 170 519	100%	-118 146	

W strukturze źródeł finansowania działalności Spółki w 2013 roku, w porównaniu do roku ubiegłego, umocniły swoją pozycję kapitały własne, które w 70% stanowiły źródło finansowania działalności Spółki (2012 rok: 54%). Udział kredytów i pożyczek natomiast uległ obniżeniu z 31% w 2012 roku do 15% w roku 2013. Zobowiązania krótkoterminowe jak i długoterminowe nie wykazały istotnych zmian w tym zakresie.

Zmiany w strukturze finansowania działalności Spółki w 2013 roku są rezultatem wygenerowania przez działalność operacyjną Spółki zysku netto w wysokości 106 mln PLN oraz niższe koszty finansowania zewnętrznego.

W zakresie należności handlowych wystąpił znaczny spadek ich wartości, co dodatkowo przy mniejszej sumie bilansowej, spowodowało spadek ich udziału w aktywach Spółki (z 18% w 2012 do 12% w 2013). Podobnie jak w latach ubiegłych, zawarta w bilansie Spółki wartość należności z tytułu dostaw nie obejmowała wierzytelności objętych faktoringiem pełnym (bez regresu ryzyka do zbywcy). Ich wartość na koniec 2013 roku wyniosła 127 mln PLN i była wyższa w stosunku do końca roku 2012 o 38 mln PLN. Spółka w 2013 roku rozszerzyła wykorzystanie faktoringu jako źródła finansowania działalności, dzięki któremu poprawia się płynność finansową Spółki oraz redukuje ryzyko kupieckie.

W ramach kredytów i pożyczek najważniejszym źródłem finansowania działalności Spółki były pożyczki od podmiotów powiązanych w ramach Grupy Bunge. W tym zakresie Spółka prowadzi w ostatnich latach stabilną politykę. Również w przyszłości przewiduje się, że pożyczki w ramach grupy Bunge będą stanowiły główne źródło zewnętrznego finansowania działalności Spółki.

Wszelkie zobowiązania, zarówno w stosunku do podmiotów powiązanych, banków i dostawców w 2013 roku Spółka regulowała terminowo

15. OCENA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH, W TYM INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH

(Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych, w porównaniu do wielkości posiadanych środków, z uwzględnieniem możliwych zmian w strukturze finansowania tej działalności)

Kluczowym elementem strategii inwestycyjnej Spółki w roku 2013 była kontynuowana modernizacja własnej infrastruktury i procesów produkcyjnych, redukcja kosztów wytwarzania oraz poprawa stanu ochrony środowiska. W 2013 roku inwestycje w majątek trwały, z wyłączeniem inwestycji kapitałowych w Spółce, zamknęły się wartością 10,2 mln PLN.

Przedmiotem realizowanych inwestycji były m.in.:

- przebudowa stacji załadunku oleju rafinowanego w zakładzie w Kobylnikach, obejmująca poprawę standardów bezpieczeństwa sprzedawanego produktu oraz bezpieczeństwa miejsca pracy
- wymiana zbiornika zrzutowego heksanu wraz z modernizacją części instalacji w zakładzie w Brzegu
- wymiana kondensatora oparów heksanu na wydziale ekstrakcji oleju w zakładzie w Brzegu
- modernizacji systemu przeciwpożarowego w zakładzie w Brzegu poprzez wymianę instalacji wentylacyjnej na wydziale olejarni oraz stacji gaśniczej w silosach magazynowych
- zainstalowanie centralnego systemu odkurzania (usuwanie pyłu) w stacji załadunkowej śruty w zakładzie w Brzegu
- wdrożenie elektronicznego systemu pomiaru zawartości mydeł porafinacyjnych na wydziale rafinerii w Kobylnikach
- instalacja systemu czyszczenia odpadów poprodukcyjnych na wydziale olejarni w zakładzie w Kobylnikach

W kolejnych latach Spółka planuje przede wszystkim inwestycje odtworzeniowe w ramach posiadanego rzeczowego majątku trwałego, bez udziału istotnych bezpośrednich inwestycji kapitałowych w innych podmiotach.

Plany inwestycyjne finansowane będą realizowane w pierwszej kolejności środkami własnymi (z zysków lat ubiegłych) oraz z dokonywanych odpisów umorzeniowych. Niezależnie od środków własnych, Spółka dysponuje możliwością pozyskiwania dodatkowych funduszy ze źródeł zewnętrznych w ramach niewykorzystanych limitów umów pożyczkowo-kredytowych. Jednakże, źródła te mogą stanowić wyłącznie doraźny sposób pokrywania wydatków inwestycyjnych. Strategią Spółki jest bowiem równoważenie bilansu poprzez pokrywanie długoterminowych aktywów adekwatną wielkością kapitałów własnych i/lub długoterminowych zobowiązań. Na chwilę obecną równowaga ta jest zachowana i nie istnieją jakiekolwiek przesłanki, które mogłyby świadczyć o ewentualności jej istotnego naruszenia.

16. OCENA CZYNNIKÓW I NIETYPOWYCH ZDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI W 2013 ROKU Z OKREŚLENIEM STOPNIA WPŁYWU TYCH CZYNNIKÓW LUB NIETYPOWYCH ZDARZEŃ NA OSIĄGNIĘTY WYNIK

W strukturze przychodów ze sprzedaży produktów i towarów Spółki w 2013 roku nie odnotowano istotnych zmian w stosunku do roku ubiegłego. Wzrost wolumenów sprzedaży w podstawowych grupach produktowych (margaryny i oleje konsumenckie, oleje luzem) został zniwelowany spadkiem cen sprzedaży tych wyrobów. W przypadku śruty rzepakowej nastąpił wzrost wartości oraz wolumenu sprzedaży. W rezultacie, wartość sprzedaży ukształtowała się na poziomie zbliżonym do poziomu wartości sprzedaży w roku ubiegłym.

Czynnikiem istotnie wpływającym na wynik z działalności operacyjnej Spółki są zbiory nasion rzepaku w Polsce oraz krajach ościennych. Ilość zebranych plonów determinuje cenę zakupu surowca a tym samym ma znaczący wpływ na kształtowanie się poziomu realizowanej marży na sprzedaży, przede wszystkim wyrobów konsumenckich.

W roku 2013 zbiory nasion rzepaku w Polsce były rekordowo wysokie. Udało się zebrać około 2,55 mln ton (szacunek) nasion rzepaku (2012 rok: 1,88 mln ton). Wysokie zbiory nasion rzepaku jak i pozostałych głównych 10 roślin oleistych były tendencją ogólnosiwiatową.

Duża podaż roślin oleistych oraz ustabilizowany popyt na olej rzepakowy dla celów biodiesel'a na rynku krajowym w 2013 roku spowodował w Polsce spadek cen zakupu nasion rzepaku o około 30 % w stosunku do cen zakupu nasion rzepaku ze zbiorów roku ubiegłego. Ponadto, obniżeniu uległy również ceny importowanego oleju palmowego, będącego głównym komponentem olejowym używanym do produkcji margaryn konsumenckich w Spółce. Te dwa czynniki zdecydowały w głównej mierze o istotnym zwiększeniu rentowności wyrobów i tym samym miały znaczący wpływ na wysokość zrealizowanego zysku z działalności operacyjnej Spółki.

Spółka nadal wykonuje postanowienia umów zawartych we wrześniu 2010 roku z Bunge Polska, na mocy których nastąpiła integracja działalności handlowej, dystrybucyjnej i marketingowej (umowy konsolidacji sprzedaży) obu firm w zakresie sprzedaży produktów konsumenckich. W 2012 roku Spółka przejęła wszystkie

umowy sprzedaży produktów Bunge Polska, stając się tym samym jedynym dystrybutorem produktów tej spółki. Z tytułu umów konsolidacji sprzedaży z Bunge Polska Spółka odnotowała w 2013 roku wartość sprzedaży w wysokości 83 mln PLN (2012 rok: 118 mln PLN).

Oprócz ww. umów konsolidacji sprzedaży Spółka ma zawartą z Bunge Polska umowę na usługową produkcję (tolling), w ramach której Bunge Polska produkuje z powierzonego surowca margaryny konsumenckie. W 2013 roku wartość produkcji w ramach rzeczzonej umowy wyniosła 39 mln PLN i była wyższa niż w roku 2012 o 14 mln PLN. Pełniejsze wykorzystanie mocy produkcyjnych spółki Bunge Polska w 2013 roku pozwoliło na obniżenie jednostkowych kosztów produkcji usługowej, co w efekcie poprawiło rentowność sprzedaży produkowanych na zamówienie margaryn konsumenckich.

W prowadzonej działalności Spółka wykorzystuje instrumenty pochodne, których celem jest zabezpieczenie dwóch kluczowych, z perspektywy biznesu, rodzajów ryzyka: kursu wymiany walut oraz wahan cen surowców na rynkach międzynarodowych. Dla zabezpieczenia przed ryzykiem kursowym przyszłych przepływów pieniężnych związanych z zakupami i sprzedażą, wyrażonych lub denominowanych w walutach obcych, jak również sald należności i zobowiązań, stosowane są walutowe kontrakty terminowe typu Forward. Dla ograniczenia ryzyka zmiany cen surowców, tym samym zapewnienia realizacji planowanych marż, Spółka zawiera terminowe kontrakty towarowe zabezpieczające ww. ekspozycje.

Dzięki powyższym instrumentom, Spółka niweluje wpływ wahan cen produktów i surowców, spowodowany zmianą kursów walut, na wynik finansowy.

Ryzyko walutowe i cenowe z tytułu zawartych kontraktów zabezpieczających zostało ujęte w sprawozdaniu finansowym za rok 2013 rok w następujących wartościach:

- instrumenty walutowe : 10,5 mln PLN zysku, w tym 10,2 mln PLN tytułem niezrealizowanych zysków
- instrumenty towarowe : 24,9 mln PLN zysku, w tym 1,3 mln PLN tytułem niezrealizowanych zysków

Wygenerowane zyski na niezrealizowanych walutowych instrumentach pochodnych zostaną w następnych okresach sprawozdawczych pokryte równoległym spadkiem przychodów lub też (w przypadku umocnienia polskiej waluty) skompensowane stratami na tych instrumentach.

Niższe koszty finansowe w 2013 roku, w porównaniu do 2012 roku, o 15 mln PLN były skutkiem spadku poziomu oprocentowania kredytów na polskim rynku międzybankowym (WIBOR) oraz spadku średniomiesięcznego poziomu zadłużenia Spółki. Na koniec roku 2013 zadłużenie z tytułu pożyczki i kredytów wynosiło 156 mln PLN i było niższe o 210 mln PLN w relacji do końca roku 2012.

W 2013 roku Spółka poniosła koszty restrukturyzacji (934 tys. PLN) tytułem odpraw dla zwolnionych pracowników w związku z reorganizacją struktury działów sprzedaży.

W grudniu 2013 roku Spółka nabyła akcje Mauresa sp. z o. o. spółka komandytowo-akcyjna. Szczegóły tej transakcji znajdują się w sprawozdaniu finansowym za 2013 rok, w nocy nr 17.

Spółka nie odnotowała innych czynników i nietypowych zdarzeń, które miałyby istotny wpływ na osiągnięte przez nią wyniki finansowe w okresie sprawozdawczym 2013.

17. CHARAKTERYSTYKA CZYNNIKÓW ISTOTNYCH DLA ROZWOJU SPÓŁKI ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI

(Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju oraz opis perspektyw rozwoju działalności Spółki co najmniej do końca roku obrotowego następującego po roku obrotowym, za który sporządzono sprawozdanie finansowe, z uwzględnieniem elementów strategii rynkowej)

Najbardziej istotne czynniki determinujące rozwój oraz wyniki finansowe Spółki to:

- koszt surowców – nasion rzepaku i olejów tropikalnych
- dostępność nasion rzepaku
- ceny sprzedaży oleju rzepakowego luzem
- kompensacja wzrostu cen surowca wyższymi cenami produktów finalnych
- ceny sprzedaży śruty rzepakowej
- wolumen sprzedaży produkcji podstawowej
- stopy procentowe; oraz
- kursy walut.

Ceny zakupu głównych surowców wykorzystywanych przez Spółkę są cenami określonymi na światowych giełdach towarowych. W przypadku produktów masowych Spółki (oleje luzem i śruta rzepakowa) ich ceny sprzedaży są ściśle skorelowane z cenami surowców, co w efekcie pozwala w znacznym stopniu kompensować wzrosty cen tych surowców. W przypadku produktów konsumenckich i profesjonalnych wrażliwość ich cen sprzedaży na zmianę cen surowców na rynkach światowych jest zdecydowanie mniejsza. Skutkuje to opóźnieniem kompensaty wyższych kosztów surowca wyższymi cenami sprzedaży produktów finalnych.

Spowodowane jest to ograniczoną zdolnością konsumentów dla akceptacji podwyżek cen detalicznych nabywanych przez nich produktów. W przypadku natomiast spadku cen surowca, co miało miejsce w drugiej połowie roku 2013, Spółka ma możliwość zdyskontowania efektu mniejszej wrażliwości cen sprzedaży wyrobów na zmianę cen surowców.

Przewiduje się, że głównymi czynnikami determinującymi wyniki finansowe Spółki w kolejnych latach będą: cena oraz dostępność nasion rzepaku z przyszłych zbiorów oraz zmiany cen olejów tropikalnych.

Istotnym czynnikiem mającym istotny wpływ na kształtowanie się przyszłych wyników Spółki są kursy walutowe. Umacnianie lub osłabianie się złotego adekwatnie poprawia lub pogarsza konkurencyjność produktów własnych Spółki na rynkach zagranicznych. Ponieważ ceny głównych surowców ustalane są na globalnych rynkach towarowych, efekt jakichkolwiek zmian w cenach potęgowany jest dodatkowymi możliwymi wahaniami kursów walut. Założywszy, że zmiany w cenach produktów konfekcjonowanych oferowanych przez Spółkę na rynku krajowym nie ulegają dynamicznym i znacznym zmianom, brak możliwe szybkiej reakcji na bieżące wahania kursów walut i związane z tym korekty cen produktów finalnych stanowią dla Spółki istotne ryzyko

W najbliższym roku istotny wpływ na wyniki Spółki mogą mieć elementy polityki monetarnej, zwłaszcza stopy procentowe. Ze względu na znaczne zaangażowanie krótkoterminowych zewnętrznych źródeł finansowania, zmiany w zakresie stóp procentowych w znacznym stopniu wpływają na wysokość kosztów finansowych Spółki. Niezależnie od tego, Spółka konsekwentnie dąży do minimalizacji własnego kapitału obrotowego, głównie w celu ograniczenia zapotrzebowania na zewnętrzne źródła finansowania, do poprawy wskaźników efektywności oraz dochodowości, a także do zmniejszenia ekspozycji na wahania stóp procentowych na rynku międzybankowym.

18. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM SPÓŁKI

Dnia 1 listopada 2012 roku doszło do nabycia poprzez spółkę zależną Kruszwicy ZPT Elmiłk sp. z o. o. („Elmiłk”) składników majątkowych, na które składały się prawa umowne, zapasy, prawa własności intelektualnej i aktywa rzeczowe służące do produkcji margaryn i miksów, wykorzystywane w ramach oddziału spółki „MAŁPKA” S.A. z siedzibą w Poznaniu położonego w Szczecinku. Jednocześnie, z dniem 1 listopada 2012 roku weszła w życie umowa najmu, w ramach której Elmiłk został najemcą nieruchomości, na terenie której mieści się Zakład w Szczecinku.

Z tym dniem Elmiłk rozpoczął produkcję margaryn konsumenckich, w ramach Grupy kapitałowej Kruszwica.

W dniu 6 grudnia 2013 roku Spółka upubliczniła informację (Raport Bieżący Nr 17 z dnia 6 grudnia 2013 roku), o uchwale zarządu ZT Kruszwica o zamiarze połączenia się ZT Kruszwica ze spółką Elmiłk, w której ZT Kruszwica posiada 100.000 udziałów stanowiących 100% kapitału zakładowego Elmiłka.

Planowane połączenie nastąpi w trybie art. 492 § 1 pkt 1) Kodeksu spółek handlowych („KSH”) (łączenie przez przejęcie) poprzez przeniesienie całego majątku Elmiłk na ZT Kruszwica. Zważywszy, że wszystkie udziały w kapitale zakładowym Elmiłk posiada ZT Kruszwica, zgodnie z art. 515 § 1 KSH, połączenie nastąpi bez podwyższenia kapitału zakładowego ZT Kruszwica.

Planowane połączenie uzasadnione jest zamiarem uproszczenia struktury organizacyjnej Grupy Bunge, do której należy ZT Kruszwica, w Polsce. Proces w perspektywie średnio- i długookresowej umożliwi realizację celu jakim jest usprawnienie funkcjonowania ZT Kruszwica, zarówno od strony organizacyjnej jak i prawnej.

19. UMOWY ZAWARTE MIĘDZY SPÓŁKĄ A OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI, PRZEWIDUJĄCE REKOMPENSATĘ W PRZYPADKU ICH REZYGNACJI LUB ZWOLNIENIA Z ZAJMOWANEGO STANOWISKA BEZ WAŻNEJ PRZYCZYNY LUB GDY ICH ODWOŁANIE LUB ZWOLNIENIE NASTĘPUJE Z POWODU POŁĄCZENIA SPÓŁKI PRZEZ PRZEJĘCIE

Spółka nie zawarła z osobami zarządzającymi umów przewidujących rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Spółki przez przejęcie.

20. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ

(Wartość wynagrodzeń, nagród lub korzyści, w tym wynikających z programów motywacyjnych lub premiiowych opartych na kapitale Spółki, w tym programów opartych na obligacjach z prawem pierwszeństwa, zamiennych, warrantach subskrypcyjnych (w pieniądzu, naturze lub jakiegokolwiek innej formie), wypłaconych, należnych lub potencjalnie należnych, odrębnie dla każdej z osób zarządzających i nadzorujących Spółkę w przedsiębiorstwie Spółki, bez względu na to, czy odpowiednio były one zaliczane w koszty, czy też wynikały z podziału zysku; w przypadku gdy Spółka jest jednostką dominującą lub znaczący inwestor - oddzielnie informacje o wartości wynagrodzeń i nagród otrzymanych z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych; jeżeli odpowiednie informacje zostały przedstawione w sprawozdaniu finansowym - obowiązek uznaje się za spełniony poprzez wskazanie miejsca ich zamieszczenia w sprawozdaniu finansowym)

Wynagrodzenia, nagrody oraz inne korzyści otrzymane przez osoby zarządzające i nadzorujące Spółkę zostały zaprezentowane w Sprawozdaniu Finansowym ZT „Kruszwica” S.A. za 2013 rok w notce 37.

21. INFORMACJE O ŁĄCZNEJ LICZBIE I WARTOŚCI NOMINALNEJ WSZYSTKICH AKCJI SPÓŁKI ORAZ AKCJI I UDZIAŁÓW W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH SPÓŁKI, BĘDĄCYCH W POSIADANIU OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH SPÓŁKI

Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę, według stanu na dzień przekazania niniejszego sprawozdania do publicznej wiadomości, członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Spółki nie posiadali akcji ZT „Kruszwica” S.A. oraz udziałów i akcji w jednostkach powiązanych z ZT „Kruszwica” S.A.

22. INFORMACJE O ZNANYCH SPÓŁCE UMOWACH W WYNIKU KTÓRYCH MOGĄ W PRZYSZŁOŚCI NASTĄPIĆ ZMIANY W PROPORCJACH POSIADANYCH AKCJI PRZEZ DOTYCHCZASOWYCH AKCJONARIUSZY LUB OBLIGATORIUSZY

(Informacje o znanych Spółce umowach (w tym również zawartych po dniu bilansowym) w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatoriuszy)

Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę, według stanu na dzień przekazania niniejszego sprawozdania, Spółce nie są znane umowy, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

23. INFORMACJE O SYSTEMIE KONTROLI PROGRAMÓW AKCJI PRACOWNICZYCH

Spółka nie posiada programów akcji pracowniczych.

24. WSKAZANIE POSTĘPOWAŃ TOCZĄCYCH SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

(Z uwzględnieniem informacji w zakresie: (i) postępowania dotyczącego zobowiązań albo wierzytelności Spółki lub jednostki od niej zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10 procent kapitałów własnych Spółki, (ii) dwu lub więcej postępowań dotyczących zobowiązań oraz wierzytelności, których łączna wartość stanowi odpowiednio co najmniej 10 procent kapitałów własnych Spółki.)

W 2013 roku nie występowały tego typu postępowania.

25. NABYCIE AKCJI WŁASNYCH

(Informacje o nabyciu udziałów (akcji) własnych, a w szczególności celu ich nabycia, liczbie i wartości nominalnej, ze wskazaniem, jaką część kapitału zakładowego reprezentują, cenie nabycia oraz cenie sprzedaży tych udziałów (akcji) w przypadku ich zbycia)

W 2013 roku Spółka nie nabywała akcji własnych.

26. INFORMACJE O POSIADANYCH PRZEZ SPÓŁKĘ ZAKŁADACH

W 2013 roku Spółka prowadziła własną działalność w trzech lokalizacjach produkcyjnych na terenie kraju:

- w zakładzie produkcyjnym w Kobylnikach, niedaleko Kruszwicy;
- w zakładzie produkcyjnym w Gdańsku, oraz
- w zakładzie produkcyjnym w Brzegu.

Zakład Produkcyjny w Kobylnikach prowadził działalności w zakresie: przetwórstwa nasion rzepaku, rafinacji i rozlewu olejów roślinnych, produkcji margaryn i tłuszczów profesjonalnych i komponentów margarynowych.

Zakład Produkcyjny w Gdańsku prowadził działalności w zakresie: rafinacji oleju palmowego oraz produkcji tłuszczów cukierniczych.

Zakład Produkcyjny w Brzegu prowadził działalności w zakresie: przetwórstwa nasion rzepaku, rafinacji i rozlewu olejów roślinnych i produkcji margaryn konsumenckich.

27. INFORMACJE O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH W ZAKRESIE RYZYKA ORAZ PRZYJĘTYCH PRZEZ SPÓŁKĘ CELACH I METODACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM

(Informacje o instrumentach finansowych w zakresie:

- a) *ryzyka: zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej, na jakie narażona jest jednostka;*
- b) *przyjętych przez Spółkę celach i metodach zarządzania ryzykiem finansowym, łącznie z metodami zabezpieczenia istotnych rodzajów planowanych transakcji, dla których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń).*

Informacje o instrumentach finansowych w zakresie ryzyka oraz przyjętych przez Spółkę celach i metodach zarządzania ryzykiem finansowym zostały opisane w Notach Nr 33 i 34 Sprawozdania Finansowego Spółki za rok 2013.

28. INFORMACJE O UMOWACH ZAWARTYCH PRZEZ SPÓŁKĘ Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

- a) *Data zawarcia przez Spółkę umowy, z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, o dokonanie badania lub przeglądu sprawozdania finansowego lub skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz okres, na jaki została zawarta ta umowa.*

Umowa o przegląd półrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 6 miesięcy, zakończony 30 czerwca 2013 roku, została zawarta z Deloitte Polska Sp. z o. o. Sp. k. (dawniej Deloitte Audyt sp. z o. o.) z siedzibą w Warszawie, w dniu 23 lipca 2013 roku. Zakres przeglądu obejmuje sprawozdanie skonsolidowane sporządzone zgodnie z MSSF/MSR.

Umowa o badanie rocznego sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy, zakończony 31 grudnia 2013 roku, została zawarta z Deloitte Polska Sp. z o. o. Sp. k. (dawniej Deloitte Audyt sp. z o. o.) z siedzibą w Warszawie, w dniu 4 października 2013 roku. Zakres badania obejmuje pełne sprawozdanie jednostkowe sporządzone zgodnie z MSSF/MSR.

Umowa o badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy, zakończony 31 grudnia 2012 roku, została zawarta z Deloitte Polska Sp. z o. o. Sp. k. (dawniej Deloitte Audyt sp. z o. o.) z siedzibą w Warszawie, w dniu 4 października 2013 roku.

Umowa o badanie pakietu konsolidacyjnego, sporządzonego zgodnie ze standardami rachunkowości obowiązującymi w Stanach Zjednoczonych (US GAAP) oraz zasadami obowiązującymi w Grupie Bunge, za okres 12 miesięcy, zakończony 31 grudnia 2013 roku, została zawarta z Deloitte Polska Sp. z o. o. Sp. k. (dawniej Deloitte Audyt sp. z o. o.) z siedzibą w Warszawie, w dniu 4 października 2013 roku.

- b) *Łączna wysokość wynagrodzenia, wynikającego z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, należnego lub wypłaconego z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego oraz, jeżeli spółka sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe, z tytułu badania i przeglądu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, dotyczącego danego roku obrotowego.*

Łączne należne wynagrodzenie za przegląd skonsolidowanego sprawozdania finansowego za pierwsze półrocze 2013 roku zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 20.000 EUR.

Łączne wynagrodzenie za badanie jednostkowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz pakietu konsolidacyjnego za rok 2013, zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 140.575 EUR. Zgodnie z ww. umowami, Spółka zobowiązana jest ponadto do pokrycia wszelkich kosztów poniesionych przez Badającego w związku z realizacją umów, tj. podróże, noclegi, telefony, tłumaczenie sprawozdań na język angielski, etc.

- c) *Pozostała łączna wysokość wynagrodzenia, wynikającego z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych, należnego lub wypłaconego z innych tytułów niż określone w lit. b, dotyczącego danego roku obrotowego.*

Łączne wynagrodzenie należne z innych tytułów niż określone w literze b, dotyczące 2013 roku, zostało ustalone w wysokości 7.000 PLN.

d) Informacje określone w lit. b i c dla poprzedniego roku obrotowego.

Łączne należne wynagrodzenie za przegląd jednostkowego sprawozdania finansowego za pierwsze półrocze 2012 roku oraz za przegląd pakietu konsolidacyjnego za pierwsze półrocze 2012 roku, zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 39.475 EUR.

Łączne wynagrodzenie za badanie jednostkowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz pakietu konsolidacyjnego za rok 2012, zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 125.525 EUR. Zgodnie z ww. umowami, Spółka zobowiązana jest ponadto do pokrycia wszelkich kosztów poniesionych przez Badającego w związku z realizacją umów, tj. podróże, noclegi, telefony, tłumaczenie sprawozdań finansowych na język angielski, etc.

Łączne wynagrodzenie należne z innych tytułów niż określone w literze b, dotyczące 2012 roku, zostało ustalone w wysokości 7.000 PLN.

Sprawozdanie Zarządu zostało sporządzone w dniu 10 marca 2014 roku.

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

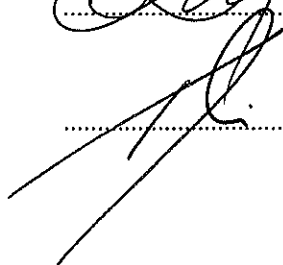
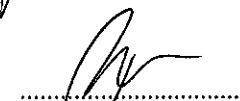
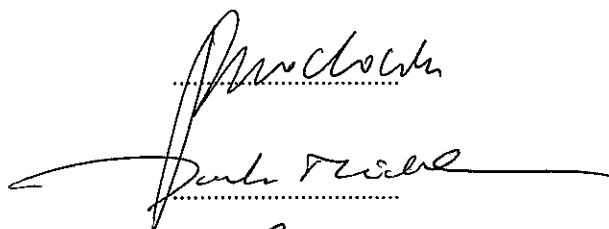
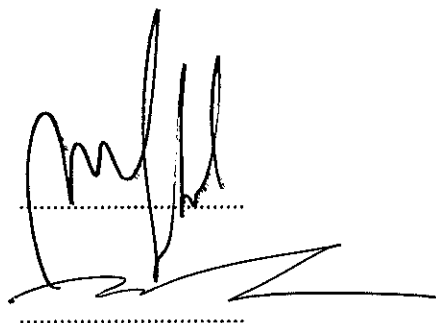
Marcin Brodowski – Członek Zarządu

Jacek Michalak – Członek Zarządu

Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

**Oświadczenie dotyczące stosowania przez ZT „Kruszwica” S.A.
zasad ładu korporacyjnego w 2013 roku**

I. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega Emitent oraz miejsca, gdzie tekst zbioru zasad jest publicznie dostępny

Na podstawie § 29 ust. 2 Regulaminu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w brzmieniu przyjętym Uchwałą Nr 1/1110/2006 Rady Giełdy z dnia 4 stycznia 2006 r., ze zmianami, ZT „Kruszwica” S.A. w roku 2013 (dalej „Spółka”, „Emitent” lub „ZT Kruszwica”) powinna stosować zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie – „Dobre praktyki spółek notowanych na GPW”, stanowiącym Załącznik do Uchwały Nr 19/1307/2012 Rady Giełdy z dnia 21 listopada 2012 r. (dalej „Dobre Praktyki”), dostępnym na stronie internetowej <http://www.corp-gov.gpw.pl>.

II. Wskazanie w jakim zakresie Emitent odstąpił od postanowień zasad ładu korporacyjnego, wraz ze wskazaniem tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia

Spółka podtrzymuje swoje dotychczasowe deklaracje co do zakresu przestrzegania przez Spółkę zasad ładu korporacyjnego, zgodnie z którymi Spółka w 2013 roku przestrzegała wszystkich rekomendacji i zasad Dobrych Praktyk z wyłączeniem:

- w Zakresie Rekomendacji z Części I Dobrych Praktyk:

Rekomendacja 5

„Spółka powinna posiadać politykę wynagrodzeń oraz zasady jej ustalania. Polityka wynagrodzeń powinna w szczególności określać formę, strukturę i poziom wynagrodzeń członków organów nadzorujących i zarządzających. Przy określaniu polityki wynagrodzeń członków organów nadzorujących i zarządzających spółki powinno mieć zastosowanie zalecenie Komisji Europejskiej z 14 grudnia 2004 r. w sprawie wspierania odpowiedniego systemu wynagrodzeń dyrektorów spółek notowanych na giełdzie (2004/913/WE), uzupełnione o zalecenie KE z 30 kwietnia 2009 r. (2009/385/WE).”

Powyższa rekomendacja nie była w pełni stosowana przez ZT Kruszwica.

Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej, zgodnie z § 17 ust. 2 Statutu, ustala Walne Zgromadzenie. W poprzedniej kadencji Rady Nadzorczej, uchwałą nr 36/2008 z dnia 28 maja 2008 r., Walne Zgromadzenie przyznało wynagrodzenie niezależnym Członkom Rady Nadzorczej i przedstawicielowi

pracowników p. Stefanowi Latawcowi. W obecnej kadencji, wynagrodzenie to zostało – na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia nr 34/2013 z dnia 20 czerwca 2013 roku – przyznane jedynie niezależnym Członkom Rady Nadzorczej. Pozostali Członkowie Rady Nadzorczej pełnili i pełnią te funkcje bez wynagrodzenia.

Wynagrodzenia Członków Zarządu, zgodnie z art. § 12 Statutu, ustala natomiast przedstawiciel Rady Nadzorczej delegowany przez jej członków lub pełnomocnik powołany przez Walne Zgromadzenie. Należy jednak mieć na względzie, iż ZT Kruszwica wchodzi w skład Grupy Bunge, a jej podmiot dominujący ma swoją siedzibę w Stanach Zjednoczonych. ZT Kruszwica zobowiązana jest do przestrzegania wewnętrznych wytycznych określanych przez władze Grupy Bunge, które w sposób bezpośredni nawiązują do dobrych praktyk przyjętych przez spółki amerykańskie. W związku z tym, Spółka w ograniczonym zakresie stosuje się do zaleceń Komisji Europejskiej dotyczących polityki prowadzonej wobec członków Zarządu Spółki, w kwestiach takich jak struktura wynagrodzenia, programy motywacyjne i nagrody roczne, Spółka jest w tym zakresie związana wewnętrznymi regulacjami Grupy Bunge. Tym samym przestrzeganie przez nią w pełni tej rekomendacji jest ograniczone z powodu różnic pomiędzy systemami prawa, a także standardami obowiązującymi w Unii Europejskiej, a wewnętrznymi regulacjami przyjętymi przez Grupę Bunge.

Rekomendacja 9

„GPW rekomenduje spółkom publicznym i ich akcjonariuszom, by zapewniały one zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru w przedsiębiorstwach, wzmacniając w ten sposób kreatywność i innowacyjność w prowadzonej przez spółki działalności gospodarczej.”

Powyższa rekomendacja nie była stosowana przez ZT Kruszwica w rozumieniu ilościowym, wśród Członków Zarządu i Rady Nadzorczej znajduje się bowiem jedna kobieta. Natomiast przy doborze osób piastujących funkcję członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółka niezmiennie kieruje się najwyższymi standardami i w tym zakresie nie dokonuje zróżnicowania kandydatów ze względu na ich płeć ani inne cechy pozamerytoryczne. Podstawowym kryterium wyłaniania władz w Spółce są wysokie kompetencje, umiejętności oraz profesjonalizm kandydatów. Na uwagę zasługuje też fakt, iż jedno z najważniejszych stanowisk we władzach Spółki (funkcję zastępcy Przewodniczącego Rady Nadzorczej), zajmuje Pani Vesselina Shaleva.

Rekomendacja 12

„Spółka powinna zapewnić akcjonariuszom możliwość wykonywania osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu w toku walnego zgromadzenia, poza miejscem odbywania walnego zgromadzenia, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.”

Powyższa rekomendacja nie była stosowana przez ZT Kruszwica. W ocenie Zarządu, dotychczasowy przebieg Walnych Zgromadzeń ZT Kruszwica nie stwarzał takiej potrzeby. Walne Zgromadzenia odbywały się w Warszawie, w związku z czym udział w nich nie jest w żaden sposób utrudniony dla Akcjonariuszy zainteresowanych ich przebiegiem, wypowiedaniem się, czy też wykonywaniem prawa

głosu (osobiście lub przez pełnomocnika). Spółka stoi ponadto na stanowisku, że pomimo zaawansowanej techniki istnieje zawsze ryzyko, że z różnych przyczyn, w tym niezależnych od Spółki, Akcjonariuszy, czy też osób trzecich, nie zostanie zagwarantowane bezpieczeństwo techniczne oraz prawne dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, czy też wykonywania prawa głosu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, a ewentualne szkody wynikłe z jakichkolwiek zakłóceń w tym zakresie mogłyby spowodować nieuzasadniony wzrost kosztów prowadzonej przez Spółkę działalności.

- w Zakresie Zasad z Części II Dobrych Praktyk:

Zasada nr 1 pkt 7)

„Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej: (...) pytania akcjonariuszy dotyczące spraw objętych porządkiem obrad, zadawane przed i w trakcie Walnego Zgromadzenia, wraz z odpowiedziami na zadawane pytania”

Powyższa zasada nie jest stosowana przez ZT Kruszwica. Przebieg Walnych Zgromadzeń Spółki dokumentowany jest w protokołach sporządzanych przez notariusza. O umieszczeniu poszczególnych elementów w protokole decyduje przewodniczący Walnego Zgromadzenia, kierując się treścią przepisów prawa oraz dokumentów korporacyjnych Spółki. Zgodnie z Regulaminem Walnego Zgromadzenia, akcjonariusze mają prawo składać oświadczenia na piśmie, które są dołączane do protokołu. Protokoły Walnych Zgromadzeń Spółki, zgodnie z przepisami KSH, są dostępne do wglądu dla akcjonariuszy w siedzibie Spółki.

Zasada nr 1 pkt 9a)

„Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej: (...) zapis przebiegu obrad walnego zgromadzenia, w formie audio lub wideo”

Z przyczyn wskazanych w poprzednich oświadczeniach dotyczących ładu korporacyjnego w odniesieniu do poprzedniego brzmienia Rekomendacji 1 akapit 2 tiret 3 Dobrych Praktyk, Spółka nie zamieszcza na swojej korporacyjnej stronie internetowej zapisów przebiegu obrad Walnych Zgromadzeń, w formie audio ani wideo. Spółka podtrzymuje wyrażane wcześniej stanowisko, zgodnie z którym dotychczasowy przebieg Walnych Zgromadzeń ZT Kruszwica nie stwarzał potrzeby rejestrowania przebiegu obrad Walnego Zgromadzenia i upubliczniania go na stronie internetowej. Walne Zgromadzenia odbywały się w Warszawie, w związku z czym udział w nich nie był w żaden sposób utrudniony dla Akcjonariuszy zainteresowanych ich przebiegiem. Ponadto, zgodnie z obowiązującymi przepisami, Spółka utrzymywała szczegółowy zapis przebiegu obrad w formie protokołu notarialnego. Dodatkowo, publikowanie wymaganych raportów bieżących oraz udostępnianie odpowiednich informacji na stronie internetowej Spółki, zapewniało Akcjonariuszom wgląd do wszystkich istotnych informacji dotyczących Walnych Zgromadzeń. Takie zasady gwarantowały transparentność obrad Walnych Zgromadzeń, jak i chroniły Spółkę przed ewentualnymi roszczeniami Akcjonariuszy, którzy nie chcieliby aby ich wizerunek lub wypowiedź zostały upublicznione przez Spółkę.

Zasada nr 3

„Zarząd, przed zawarciem przez spółkę istotnej umowy z podmiotem powiązanym zwraca się do rady nadzorczej o aprobatę tej transakcji/umowy. Powyższemu obowiązкови nie podlegają transakcje typowe, zawierane na warunkach rynkowych w ramach prowadzonej działalności operacyjnej przez spółkę z podmiotem zależnym, w którym spółka posiada większościowy udział kapitałowy. Na potrzeby niniejszego zbioru zasad przyjmuje się definicję podmiotu powiązanego w rozumieniu rozporządzenia Ministra Finansów wydanego na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. Nr 184, poz. 1539 z późn. zm.).”

Zasada ta jest stosowana przez ZT Kruszwica w ograniczonym zakresie. Zarząd zwraca się do Rady Nadzorczej o wyrażenie zgody na zawarcie określonych transakcji wskazanych w § 16 ust. 2 Statutu (5 kategorii umów) ZT Kruszwica bez względu na to, czy drugą stroną transakcji jest podmiot powiązany z ZT Kruszwica, zaś poza zakresem określonym w §16 ust. 2 Statutu, Zarząd Emitenta z reguły nie występuje o zgodę Rady Nadzorczej na zawarcie umowy. Ponadto, zgodnie z §10 Regulaminu Zarządu Spółki, wskazane w tym postanowieniu transakcje z podmiotami powiązanymi (9 kategorii umów) są sprawami przekraczającymi zakres czynności Spółki i wymagają uchwały Zarządu.

- z Części III Dobrych Praktyk:

Zasada nr 9

„Zawarcie przez spółkę umowy/transakcji z podmiotem powiązanym spełniającej warunki, o której mowa w części II pkt 3, wymaga aprobaty rady nadzorczej.”

Powyższa zasada jest stosowana w Spółce w ograniczonym zakresie. Zarząd zwraca się do Rady Nadzorczej o wyrażenie zgody na zawarcie określonych transakcji wskazanych w § 16 ust. 2 Statutu ZT (5 kategorii umów) Kruszwica bez względu na to, czy drugą stroną transakcji jest podmiot powiązany z ZT Kruszwica. Poza zakresem transakcji określonych w § 16 ust. 2 Statutu Zarząd Emitenta z reguły nie występuje o Zgodę Rady Nadzorczej na zawarcie umowy.

W roku 2013 nie wystąpił żaden przypadek naruszenia przez Spółkę zasad/y ładu korporacyjnego, co do których Spółka zadeklarowała ich przestrzeganie.

- z Części IV Dobrych Praktyk:

Zasada nr 10

„Spółka powinna zapewnić akcjonariuszom możliwość udziału w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, polegającego na:

- 1) transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,*

2) dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad.”

Wyjaśnienia dotyczące niestosowania tej praktyki pokrywają się z udzielonymi przez Spółkę wyjaśnieniami dotyczącymi niestosowania poprzedniego brzmienia Rekomendacji 1 akapit 2 tiret 3 Dobrych Praktyk, a także obecnego brzmienia Rekomendacji 12 oraz Zasady nr 1 pkt 9a) Dobrych Praktyk.

III. Opis głównych cech stosowanych w spółce systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za system kontroli wewnętrznej w Spółce i jego skuteczność w procesie sporządzania sprawozdań finansowych i raportów okresowych publikowanych zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

Za przygotowywanie sprawozdań finansowych i raportów okresowych Spółki odpowiedzialny jest pion finansowy kierowany przez Dyrektora ds. Finansowych - Członka Zarządu. Na dzień sporządzania niniejszego raportu funkcję tę pełni Pan Jacek Michalak.

Dane finansowe będące podstawą sprawozdań finansowych i raportów okresowych pochodzą ze stosowanej przez Spółkę miesięcznej sprawozdawczości finansowej i zarządczej. Proces sporządzania miesięcznych sprawozdań finansowych podlega wewnętrznym regulacjom mającym na celu zapewnienie poprawności oraz kompletności informacji. Zastosowany w Spółce model kontroli wewnętrznej obejmuje przeglądy:

- wyników działalności (monitoring) w odniesieniu do planów, budżetów lub informacji operacyjnych poszczególnych działów;
- sposobów przetwarzania informacji, a w szczególności zastosowanych kontroli aplikacyjnych gwarantujących dokładność, kompletność i ważność przetwarzanych danych transakcyjnych;
- w zakresie bezpieczeństwa fizycznego posiadanych przez Spółkę aktywów;
- podziału obowiązków celem ograniczenia potencjalnych błędów lub działań niepożądanych.

Wszystkie istotne dane cząstkowe mające wpływ na poszczególne części składowe sprawozdań finansowych podlegają kilkietapowej weryfikacji. Czynności weryfikacyjne wykonywane są każdorazowo przez osoby niezależne od osób przygotowujących określone dane lub części sprawozdań finansowych. Wykonanie i efektywność wewnętrznych kontroli weryfikowana jest przez wyznaczonych pracowników i konsultantów zewnętrznych na zlecenie Zarządu Spółki.

Przygotowane sprawozdania analizowane są przez kierownictwo średniego i wyższego szczebla działu finansowego pod przewodnictwem Dyrektora ds. Finansowych - Członka Zarządu, po zamknięciu

księgowym każdego okresu sprawozdawczego (miesiąc kalendarzowy). Zidentyfikowane błędy korygowane są na bieżąco w księgach Spółki, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości.

Półroczne sprawozdania finansowe poddawane są przeglądowi przez audytora Spółki. Przeglądowi podlega w szczególności adekwatność danych finansowych oraz zakres koniecznych ujawnień. Wyniki przeglądu półrocznego oraz badania rocznego prezentowane są przez audytora kierownictwu działu finansowego Spółki na spotkaniach podsumowujących. Audytorzy przedkładają Zarządowi Spółki informacje o niedociągnięciach mechanizmów kontroli, stwierdzonych w trakcie badania sprawozdań finansowych. Wszelkie uzasadnione zalecenia wynikające z przeglądu procedur zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli wewnętrznej są stopniowo wdrażane.

Istnienie w ZT Kruszwica systemów kontroli wewnętrznej jest między innymi podyktowane faktem przynależności Spółki do Grupy Bunge, na czele której stoi spółka Bunge Ltd. notowana na giełdzie papierów wartościowych w Nowym Yorku. Podmioty publiczne notowane na rynku amerykańskim zobligowane są bowiem do stworzenia systemów kontroli wewnętrznej celem zapewnienia zgodności z wymaganiami Sarbanes-Oxley Act.

IV. Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wraz ze wskazaniem liczby posiadanych przez te podmioty akcji, ich procentowego udziału w kapitale zakładowym, liczby głosów z nich wynikających i ich procentowego udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu

Na dzień 31 grudnia 2013 r. następujące podmioty posiadały co najmniej 5 % w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ZT Kruszwica:

Nazwa podmiotu	Liczba posiadanych akcji	% w kapitale zakładowym Spółki	Liczba głosów na WZ	% głosów na WZ
Koninklijke Bunge B.V. z siedzibą w Rotterdamie (dalej „KBBV”)	14.763.313	64,23	14.763.313	64,22
Windstorm Trading & Investments Limited z siedzibą w Thasou	5.805.485	25,26	5.805.485	25,26

Podmiotem dominującym w stosunku do KBBV, posiadającym 100 % akcji i głosów na jego walnym zgromadzeniu jest Bunge Europe S.A. z siedzibą w Luksemburgu. Podmiotem dominującym wobec Bunge Europe S.A., posiadającym bezpośrednio i pośrednio 100 % akcji i głosów na jego walnym zgromadzeniu jest Bunge Ltd., z siedzibą na Bermudach i głównym biurem w White Plains, w stanie Nowy Jork, w Stanach Zjednoczonych.

Powyższe opracowanie oparte jest na zawiadomieniach o stanie posiadania akcji Spółki oraz na informacjach pozyskanych z Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. w ramach procedury

rejestracji akcjonariuszy przed Walnymi Zgromadzeniami. Zgodnie z najlepszą wiedzą Emitenta, opisane powyżej podmioty są jedynymi osobami, innymi niż członkowie organów zarządzających i nadzorczych Spółki, które w sposób bezpośredni lub pośredni mają udziały w kapitale Spółki lub prawa głosu podlegające zgłoszeniu na mocy prawa polskiego.

V. Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień

W Spółce nie występują papiery wartościowe, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, w tym w szczególności akcje Spółki nie są uprzywilejowane, a jej Statut nie przyznaje akcjonariuszom żadnych uprawnień osobistych w rozumieniu art. 354 KSH. Statut przyznaje natomiast akcjonariuszom uprawnienia związane z posiadaniem przez nich określonego udziału w ogólnej liczbie głosów w Spółce. W szczególności, zgodnie z § 13 ust. 2 Statutu Spółki akcjonariuszom przysługuje prawo powołania członków Rady Nadzorczej na Walnym Zgromadzeniu, jak następuje:

- a) każdy akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu, któremu przysługuje nie mniej niż 60% ogółu głosów w Spółce, ma prawo powołania 8 członków Rady Nadzorczej;
- b) każdy akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu, któremu przysługuje nie mniej niż 17,5% ogółu głosów w Spółce, ma prawo powołania 2 członków Rady Nadzorczej;
- c) każdy akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu, któremu przysługuje nie mniej niż 10% ogółu głosów w Spółce, ma prawo powołania 1 członka Rady Nadzorczej;
- d) w przypadku, w którym nie ma akcjonariuszy uprawnionych do powołania członków Rady Nadzorczej zgodnie z postanowieniami § 13 ust. 2 lit. (a) – (c) Statutu lub z jakiegokolwiek innego powodu pełen skład Rady Nadzorczej, który powinien zostać wybrany przez Walne Zgromadzenie zgodnie z postanowieniami § 13 Statutu, nie został wybrany, to Walne Zgromadzenie powołuje odpowiednią liczbę członków Rady Nadzorczej na podstawie uchwały podjętej zwykłą większością głosów.

VI. Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie do wykonywania prawa głosu, takich jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadaczy określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące wykonywania prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy Spółki, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych

Statut Spółki nie przewiduje tego typu ograniczeń. Zakaz wykonywania prawa głosu przez akcjonariusza może natomiast wynikać z art. 89 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (dalej „Ustawa o Ofercie”), w razie gdy akcjonariusz ten naruszy określone przepisy zawarte w Rozdziale 4 Ustawy o Ofercie. Z kolei zgodnie z art. 6 § 1 KSH, jeżeli spółka dominująca nie zawiadomi spółki kapitałowej zależnej o powstaniu stosunku dominacji w terminie dwóch tygodni od dnia powstania tego stosunku, następuje zawieszenie wykonywania prawa głosu z akcji spółki dominującej reprezentujących więcej niż 33% kapitału zakładowego spółki zależnej.

VII. Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Emitenta

Statut Spółki nie przewiduje tego typu ograniczeń. Wynikają one natomiast z przepisów prawa, w tym z przywołanego powyżej Rozdziału 4 Ustawy o Ofercie, art. 11 i 19 oraz Działu VI ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz Rozporządzenia Rady (WE) Nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw.

VIII. Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 Statutu Spółki, Zarząd składa się z 4 do 9 osób powoływanych przez Radę Nadzorczą na wspólną kadencję trwającą dwa lata. Liczbę osób ustala Rada Nadzorcza. Stosownie do postanowień § 9 ust. 3 Statutu, członków Zarządu lub cały Zarząd powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza z własnej inicjatywy bądź na wniosek Walnego Zgromadzenia, z zastrzeżeniem, że: (i) przynajmniej 1 członek Zarządu, w przypadku Zarządu składającego się z nie więcej niż 4 osób lub (ii) przynajmniej 2 członków Zarządu, w przypadku Zarządu składającego się z więcej niż 4 osób, powinno zostać powołanych spośród kandydatów zaproponowanych przez członków Rady Nadzorczej, którzy zostali powołani przez akcjonariuszy zgodnie z § 13 ust. 2 lit. (b) Statutu (o ile doszło do powołania członków Rady Nadzorczej na podstawie § 13 ust. 2 Statutu).

Do zakresu działania Zarządu należą wszelkie sprawy niezastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej, Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje ją. Każdy członek Zarządu ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw Spółki i może bez uprzedniej uchwały Zarządu prowadzić sprawy nieprzekraczające zakresu zwykłych czynności Spółki przy zachowaniu postanowień przepisów prawa, Statutu Spółki, uchwał i regulaminów organów Spółki oraz zasad ładu korporacyjnego, których Spółka zadeklarowała się przestrzegać. W przypadku sprawy przekraczającej zakres zwykłych czynności Spółki konieczna jest uchwała Zarządu (porównaj opis w sekcji XI. A poniżej). Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów oddanych przez członków Zarządu obecnych na posiedzeniu. Każdy członek Zarządu może żądać rozstrzygnięcia w drodze uchwały jakiegokolwiek sprawy dotyczącej Spółki, choćby sprawa ta nie przekraczała zakresu zwykłych czynności. Zarząd może uchwalić regulamin organizacyjny Spółki określający szczegółową strukturę organizacyjną Spółki oraz inne sprawy organizacyjne Spółki. Członkowie Zarządu mogą pełnić funkcje dyrektorów pionów organizacyjnych, komórek funkcyjnych lub zajmować inne stanowiska w Spółce, na podstawie uchwał Zarządu. Prawo do podjęcia decyzji o umorzeniu akcji oraz podwyższeniu kapitału zakładowego wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej większością 83% oddanych głosów.

IX. Opis zasad zmiany Statutu Spółki

Zmiana następujących postanowień Statutu: § 9 ust. 3, § 13 oraz § 23 ust. 1 pkt 5, § 23 ust. 1 pkt 7 do pkt 10 (włącznie) wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej większością 83% oddanych głosów. Zmiana wszelkich postanowień Statutu Spółki (w tym wskazanych w zdaniu poprzedzającym) wymaga podjęcia przez Walne Zgromadzenie uchwały w obecności co najmniej połowy kapitału zakładowego Spółki

X. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

A. Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia

Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia wynikają wprost z przepisów prawa, które zostały częściowo inkorporowane do Statutu i Regulaminu Walnego Zgromadzenia Spółki. Obydwa te dokumenty są dostępne na stronie internetowej Spółki (www.ztkruszwica.pl) w zakładce „Relacje inwestorskie”.

W Walnym Zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej, biegły rewident, jeżeli przedmiotem obrad mają być sprawy finansowe Spółki, eksperci zaproszeni przez organ zwołujący Walne Zgromadzenie, notariusz sporządzający protokół Walnego Zgromadzenia, przedstawiciele mediów oraz inne osoby, za zgodą osoby otwierającej Walne Zgromadzenie lub przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.

Zgodnie ze Statutem Spółki, uchwały Walnego Zgromadzenia wymagają w szczególności :

- a) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu Spółki, sprawozdania finansowego Spółki oraz sprawozdania Rady Nadzorczej z działalności za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków;
- b) podział zysków lub pokrycie strat;
- c) zmiana przedmiotu działalności Spółki;
- d) zmiana Statutu Spółki;
- e) podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego, z wyłączeniem sytuacji, o której mowa w art. 455 § 3 KSH;
- f) użycie kapitału zapasowego i rezerwowego;
- g) umorzenie akcji;
- h) połączenie Spółki (z wyłączeniem sytuacji, o której mowa w art. 516 KSH), podział i przekształcenie Spółki;
- i) rozwiązanie i likwidacja Spółki;
- j) emisja obligacji zamiennych na akcje i obligacji z prawem pierwszeństwa;

- k) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego;
- l) wszelkie postanowienia, dotyczące roszczeń o naprawienie szkody, wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu lub nadzoru.

Walne Zgromadzenie może podejmować uchwały w obecności co najmniej połowy kapitału zakładowego Spółki. Walne Zgromadzenie podejmuje uchwały zwykłą większością głosów, chyba że postanowienia Statutu lub przepisy prawa wymagają kwalifikowanej większości głosów. Zmiana następujących postanowień Statutu ZT Kruszwica: § 9 ust. 3, § 13 oraz § 23 ust. 1 pkt 5, § 23 ust. 1 pkt 7 do pkt 10 (włącznie) wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej większością 83% oddanych głosów.

B. Prawa akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Prawa akcjonariuszy i sposób ich wykonywania zasadniczo wynikają wprost z przepisów prawa, które zostały częściowo inkorporowane do Statutu i Regulaminu Walnego Zgromadzenia Spółki. Należy zwrócić uwagę na uregulowane w § 13 ust. 2 Statutu uprawnienia do powoływania Członków Rady Nadzorczej przez akcjonariuszy posiadających określony udział w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (por. sekcja V powyżej).

Zgodnie z § 18 ust. 3 i 4 Statutu, akcjonariuszom reprezentującym co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce przysługuje prawo do zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej 1/20 kapitału zakładowego mogą żądać zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i umieszczenia określonych spraw w porządku obrad tego Zgromadzenia w drodze żądania, które powinno być zgłoszone Zarządowi, na piśmie lub w formie elektronicznej na adres poczty elektronicznej ztkruszwica@ztkruszwica.pl, wraz uzasadnieniem.

Stosownie do postanowień § 19 ust. 3 Statutu Spółki, akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej 1/20 kapitału zakładowego mogą:

- a) żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia w drodze żądania, które powinno być zgłoszone Zarządowi, na piśmie lub w formie elektronicznej na adres poczty elektronicznej ztkruszwica@ztkruszwica.pl, nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia i zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego porządku obrad;
- b) przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Spółce na piśmie lub w formie elektronicznej na adres poczty elektronicznej ztkruszwica@ztkruszwica.pl, projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad.

XI. Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego, oraz opis działań organów zarządzających i nadzorujących oraz ich komitetów

A. Zarząd

Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje ją. Do składania oświadczeń woli i podpisywania w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem. Pracami Zarządu kieruje prezes Zarządu w porozumieniu z wiceprezesem Zarządu, w szczególności opracowując projekt zadań planu pracy Zarządu oraz zwołując i przewodnicząc posiedzeniom Zarządu.

Tryb działania Zarządu określa Regulamin Zarządu uchwalany przez Zarząd i zatwierdzany przez Radę Nadzorczą. Treść aktualnego Regulaminu Zarządu dostępna jest na stronie www.ztkruszwica.pl w zakładce „Relacje inwestorskie”.

Uchwały Zarządu wymagają sprawy przekraczające zwykły zarząd. Zgodnie z § 10 Regulaminu Zarządu, sprawami przekraczającymi zakres zwykłych czynności są w szczególności:

- a) przyjęcie wieloletniego planu działalności Spółki
- b) przyjęcie rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za ubiegły rok obrotowy;
- c) przyjmowanie rocznego budżetu Spółki;
- d) reorganizacja wewnętrznej struktury przedsiębiorstwa Spółki;
- e) tworzenie lub przystępowanie przez Spółkę do spółki lub konsorcjum;
- f) wyrażenie zgody na nabycie lub zbycie przez Spółkę akcji lub udziałów w spółkach albo na nabycie oddziałów spółek;
- g) ustanawianie prokurentów i pełnomocników Spółki; za wyjątkiem udzielania pełnomocnictw:
  - (i) do występowania przed sądami powszechnymi, Sądem Najwyższym oraz sądami administracyjnymi;
  - (ii) do występowania w innych sprawach określonych w uchwale Zarządu, zgodnie z którą Zarząd upoważnił 2 (dwóch) wskazanych członków Zarządu do udzielenia pełnomocnictw bez uzyskiwania dodatkowej, odrębnej uchwały Zarządu;
- h) zawieranie umów pożyczki i kredytowych jako pożyczkodawca/kredytodawca lub pożyczkobiorca/kredytobiorca (włączając zmiany do takich umów) oraz decyzje dotyczące rezygnacji z udzielonej pożyczki lub kredytu, przyspieszenia jej wymagalności lub spłaty;
- i) zgoda na nabycie lub zbycie nieruchomości bądź prawa wieczystego użytkowania nieruchomości bądź udziału w nieruchomości bądź udziału w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości;
- j) czynności związane z zakończeniem działalności oddziałów lub całej działalności Spółki,
- k) w uzgodnieniu z zakładowymi organizacjami związkowymi, przyjęcie układu zbiorowego pracy, regulaminu pracy i regulaminu wynagradzania;

- l) wyrażenie zgody na zawieranie przez Spółkę spółek patentowych i umów licencyjnych, bądź długoterminowych umów kooperacyjnych, o wartości przekraczającej równowartość w polskich złotych 1.000.000 (jeden milion) Euro;
- m) zbycie lub nabycie majątku trwałego o wartości przekraczającej równowartość w złotych 100.000 (sto tysięcy) Euro;
- n) obciążanie majątku Spółki o wartości przekraczającej równowartość w polskich złotych 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) Euro lub udzielanie gwarancji na kwotę przewyższającą powyższą wartość, trwającą dłużej niż 12 (dwanaście) kolejnych miesięcy;
- o) pozostałe transakcje lub zawieranie pozostałych umów z podmiotami niepowiązanymi o wartości w okresie 1 (jednego) roku od daty podpisania umowy przekraczającej równowartość 1.000.000 (jeden milion) Euro;
- p) realizacja przez Spółkę następujących transakcji lub zawarcie następujących umów, gdy drugą stroną transakcji jest akcjonariusz Spółki, podmioty należące do tej samej grupy kapitałowej (w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości) co akcjonariusz lub podmioty powiązane z akcjonariuszem (dalej „**Podmioty Powiązane**”):
  - (i) umów świadczenia usług;
  - (ii) transakcji mających za przedmiot nieruchomości;
  - (iii) umów sprzedaży i licencji znaku towarowego;
  - (iv) umów ramowych dostawy towarów i usług, które nie wskazują ceny;
  - (v) umów ramowych o łącznej rocznej wartości przekraczającej 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro lub z ponad 6-miesięcznym okresem obowiązywania;
  - (vi) transakcji dotyczących zbywania i nabywania majątku trwałego o wartości przekraczającej równowartość w złotych 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) Euro, a w przypadku gdy łączna wartość transakcji dotyczących aktywów trwałych z podmiotami z grupy jednego akcjonariusza przekroczy w danym roku kalendarzowym równowartość 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro – każdej transakcji z podmiotami z Grupy tego akcjonariusza dotyczącej aktywów trwałych, bez względu na jej wartość;
  - (vii) umów dotyczących produkcji o łącznej wartości produktów gotowych przekraczającej 1.500.000 (jeden milion pięćset tysięcy) Euro lub z ponad 6-miesięcznym okresem obowiązywania;
  - (viii) umów sprzedaży i licencji dotyczących know-how, technologii i innych praw własności intelektualnej (poza znakami towarowymi) o wartości przekraczającej równowartość w złotych 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) Euro w odniesieniu do umowy, a w przypadku gdy łączna wartość takich umów przekroczy 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro w danym roku kalendarzowym – każdej takiej umowy, bez względu na jej wartość;
  - (ix) umów dotyczących zbywania i nabywania usług, które nie były planowane i na których zapotrzebowanie pojawi się w trakcie roku finansowego, jeżeli łączna wartość takich usług w roku kalendarzowym przekroczy ekwiwalent 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro lub z ponad 6-miesięcznym okresem obowiązywania

q) sprawy będące przedmiotem wniosku Zarządu do Walnego Zgromadzenia.

Do ważności uchwał Zarządu wymagane jest prawidłowe zawiadomienie o posiedzeniu wszystkich członków Zarządu oraz obecność na posiedzeniu co najmniej 2/3 jego członków. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów oddanych przez członków Zarządu obecnych na posiedzeniu i są protokołowane. W przypadku równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu, a w razie jego nieobecności wiceprezesa Zarządu.

W sprawach niecierpiących zwłoki Zarząd może podejmować uchwały drogą korespondencyjną bez odbycia posiedzenia, o ile wszyscy członkowie Zarządu zostali prawidłowo zawiadomieni o podejmowaniu i treści uchwały. Uchwały podejmowane w tym trybie są ważne, o ile w głosowaniu weźmie udział 2/3 członków Zarządu. Uchwały zapadają wówczas bezwzględną większością głosów oddanych.

Od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2013 r. w skład Zarządu wchodziły następujące osoby: pp. Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu, Marcin Brodowski, Piotr Piotrowski, Tomasz Wika, Wojciech Bauman, Dariusz Szymański, Jacek Michalak – Członkowie Zarządu. Wszystkie wyżej wymienione osoby zostały w dniu 20 czerwca 2013 r. powołane na kolejną kadencję na mocy uchwał Rady Nadzorczej nr 19-25/2013.

B. Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza składa się z 9 do 11 członków. Członków Rady Nadzorczej powołuje Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję trwającą pięć lat, zgodnie z postanowieniami § 13 ust. 2–4 Statutu Spółki. Liczbę członków Rady Nadzorczej określa uchwałą Walne Zgromadzenie w sposób zapewniający akcjonariuszom możliwość korzystania z praw przyznanych na mocy § 13 ust. 2–4 Statutu Spółki. Sposób wyboru członków Rady Nadzorczej, wskazany jest w § 13 ust. 2 Statutu Spółki, znajduje się w sekcji V powyżej

W myśl § 14 ust. 1 i 3 Statutu Spółki, Rada wybiera spośród swoich członków przewodniczącego Rady oraz jego zastępcę. Rada Nadzorcza może również odwołać z pełnionej funkcji przewodniczącego Rady i jego zastępcę.

Rada Nadzorcza wykonuje stały nadzór nad działalnością Spółki. Zgodnie z § 16 ust. 2 Statutu ZT Kruszwica, do kompetencji Rady Nadzorczej należą w szczególności:

- a) ocena sprawozdania finansowego Spółki;
- b) ocena sprawozdania Zarządu oraz wniosków Zarządu co do podziału czystego zysku i pokrycia strat;
- c) składanie Walnemu Zgromadzeniu pisemnego sprawozdania z wyników oceny sprawozdania finansowego Spółki i sprawozdania Zarządu oraz wniosków Zarządu co do podziału czystego zysku i pokrycia strat;

- d) zatwierdzanie rocznego budżetu przygotowanego przez Zarząd;
- e) wyrażenie zgody na utworzenie lub przystąpienie do spółki lub konsorcjum;
- f) wyrażenie zgody na nabycie lub zbycie przez Spółkę akcji lub udziałów w spółkach albo na nabycie oddziałów spółek;
- g) wyrażanie zgody na nabycie lub zbycie nieruchomości bądź prawa wieczystego użytkowania nieruchomości bądź udziału w nieruchomości bądź udziału w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości (w związku z czym w sprawach tych nie jest wymagana uchwała Walnego Zgromadzenia);
- h) wyrażenie zgody na zawieranie przez Spółkę spółek patentowych i umów licencyjnych, bądź długoterminowych umów kooperacyjnych, których wartość przenosi równowartość w złotych kwoty 1.000.000 EUR;
- i) wyrażenie zgody na obciążanie majątku Spółki o wartości przenoszącej równowartość w złotych kwotę 50.000 EUR lub na udzielanie gwarancji na kwotę przenoszącą powyższą wartość, trwającą dłużej niż dwanaście kolejnych miesięcy;
- j) ustalanie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej delegowanych do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu;
- k) zawieszanie w wykonywaniu czynności poszczególnych członków Zarządu lub całego Zarządu w przypadku zaistnienia ważnych przyczyn;
- l) delegowanie członka lub członków Rady Nadzorczej do tymczasowego pełnienia obowiązków członka Zarządu w przypadku, gdy poszczególny członek Zarządu lub cały Zarząd został zawieszony w pełnieniu czynności lub w przypadku zaistnienia innych przyczyn uniemożliwiających Zarządowi wykonywanie czynności;
- m) zatwierdzanie Regulaminu Zarządu;
- n) wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego Spółki.

Uchwały Rady Nadzorczej podejmowane są bezwzględną większością głosów członków obecnych. Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje obowiązki osobiście, mogą jednak brać udział w podejmowaniu uchwał Rady Nadzorczej oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady Nadzorczej. W razie równej liczby głosów oddanych „za” i „przeciw” uchwale rozstrzyga głos przewodniczącego Rady Nadzorczej, a pod jego nieobecność głos zastępcy przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwała jest ważna, jeżeli wszyscy członkowie zostali powiadomieni o treści projektu uchwały, a za uchwałą opowiedziała się bezwzględna większość członków Rady.

Szczegółowy tryb działania Rady Nadzorczej określa Regulamin Rady Nadzorczej. Treść obowiązującego Regulaminu Rady Nadzorczej dostępna jest na stronie www.ztkruszwica.pl w zakładce „dla inwestorów”.

Od dnia 1 stycznia do dnia 19 czerwca 2013 r. w skład Rady Nadzorczej wchodził: pp. Tommy Jensen – Przewodniczący Rady Nadzorczej, Vesselina Shaleva – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Maurizio Terazzi, Jacek Glinka, Roman Górny, Sławomir Ludwikowski, Jerzy Rajski, Stefan Latawiec, Gordon Hardie, Jordi Costa, Mariusz Szeliga – Członkowie Rady Nadzorczej.

W dniu 20 czerwca 2013 r. została Zwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę nr 33/2013, w której zostało ustalone, że liczba członków Rady Nadzorczej Spółki będzie wynosić 10 osób, przy czym wygaśnięcie mandatu Członka Rady Nadzorczej nie powoduje konieczności ustalenia nowej liczby Członków Rady Nadzorczej uchwałą Walnego Zgromadzenia ani powołania nowego Członka, jeśli na skutek wygaśnięcia mandatu liczba Członków Rady Nadzorczej nie spadnie poniżej 9.

Na tym samym Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu uprawnieni akcjonariusze podjęli decyzję o powołaniu Członków Rady Nadzorczej na kolejną kadencję: (i) KBBV powołała do Rady Nadzorczej Spółki Pana Tommy'ego Jensena, Panią Vesselinę Shaleva, Pana Maurizio Terazzi, Pana Gordona Hardie, Pana Jordi Costa, Pana Mariusza Szeligę, prof. Jerzego Rajskiego i Pana Sławomira Ludwikowskiego; a (ii) Windstorm Trading & Investments Limited powołała do Rady Nadzorczej Spółki Pana Jerzego Staraka.

Uchwałą nr 12/2013 z dnia 20 czerwca 2013 r. Rada Nadzorcza Spółki ponownie powierzyła funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej Panu Tommy'emu Jensenowi, a funkcję Zastępcy Przewodniczącego Rady Nadzorczej – Pani Vesselinie Shaleva.

W związku z powyższym, od dnia 20 czerwca do dnia 31 grudnia 2013 r. w skład Rady Nadzorczej wchodził: pp. Tommy Jensen – Przewodniczący Rady Nadzorczej, Vesselina Shaleva – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Maurizio Terazzi, Roman Górny, Sławomir Ludwikowski, Jerzy Rajski, Gordon Hardie, Jordi Costa, Jerzy Starak i Mariusz Szeliga – Członkowie Rady Nadzorczej.

Pan Sławomir Ludwikowski i prof. Jerzy Rajski spełniają kryteria niezależności przewidziane w Dobrych Praktykach.

C.   Komitet Audytu

Zgodnie z § 14 ust. 2 Regulaminu Rady Nadzorczej, funkcjonujący w Spółce od 5 grudnia 2009 roku Komitet Audytu składa się z 3 (trzech) członków, powoływanych i odwoływanych uchwałą Rady Nadzorczej spośród jej członków. Rada Nadzorcza w drodze uchwały wybiera przewodniczącego Komitetu Audytu. W myśl § 14 ust.3 Regulaminu Rady Nadzorczej, przy ustalaniu składu Komitetu Audytu należy brać pod uwagę, że przynajmniej 1 (jeden) jego członek powinien spełniać warunki niezależności i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

Zgodnie z § 14 ust.4 Regulaminu Rady Nadzorczej, do zadań Komitetu Audytu należy:

- a) monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Spółki;
- b) monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem;
- c) monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej;
- d) monitorowanie niezależności podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych;
- e) rekomendowanie Radzie Nadzorczej podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzenia czynności rewizji finansowej Spółki;
- f) analiza pisemnych informacji otrzymywanych od podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych o istotnych kwestiach dotyczących rewizji finansowej oraz przekazywanie Radzie Nadzorczej stanowiska w tej sprawie.

Od dnia 1 stycznia do dnia 19 czerwca 2013 r. w skład Komitetu Audytu wchodził: pp. Sławomir Ludwikowski - Przewodniczący Komitetu Audytu oraz Maurizio Terazzi i Jacek Glinka – Członkowie Komitetu Audytu.

W związku z dokonaniem w dniu 20 czerwca 2013 r. powołaniem Członków Rady Nadzorczej na nową kadencję, uchwałą nr 13/2013 z dnia 20 czerwca 2013 r. Rada Nadzorcza Spółki powołała pp. Sławomira Ludwikowskiego, Maurizio Terazzi oraz Romana Górnego na członków Komitetu Audytu utworzonego w ramach Rady Nadzorczej, przy czym p. Sławomirowi Ludwikowskiemu powierzyła funkcję Przewodniczącego.

W konsekwencji, od dnia 20 czerwca do dnia 31 grudnia 2013 r. w skład Komitetu Audytu wchodził: pp. Sławomir Ludwikowski - Przewodniczący Komitetu Audytu oraz Maurizio Terazzi i Roman Górny – Członkowie Komitetu Audytu.

Kruszwica, dnia 10 marca 2014 roku

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

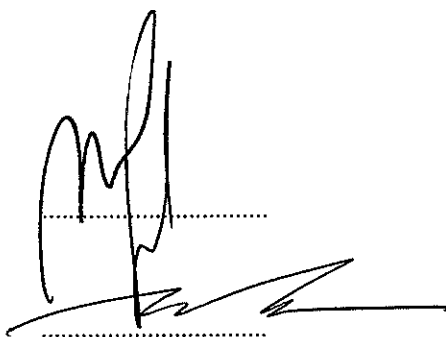
Marcin Brodowski – Członek Zarządu

Jacek Michalak – Członek Zarządu

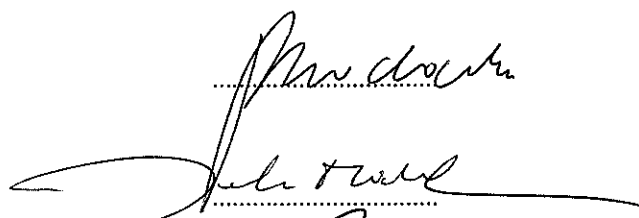
Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

Handwritten signature of Wojciech Jachimczyk, Prezes Zarządu, on a dotted line.

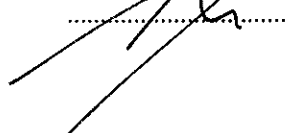
Handwritten signature of Wojciech Bauman, Członek Zarządu, on a dotted line.

Handwritten signature of Marcin Brodowski, Członek Zarządu, on a dotted line.

Handwritten signature of Jacek Michalak, Członek Zarządu, on a dotted line.

Handwritten signature of Piotr Piotrowski, Członek Zarządu, on a dotted line.